

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему Фінансовий механізм забезпечення життєздатності
ПрАТ «Запоріжжкокс»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0728
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування, освітня програма фінанси і кредит
спеціалізації Корпоративні фінанси

В.О. Ніценко

Керівник к.е.н., доцент Горбунова А.В.

Рецензент к.е.н., доцент Сейсебаєва Н.Г.

Запоріжжя – 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Освітній рівень магістр

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, освітня програма фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« ____ » _____ 2019 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Ніценко Віталію Олександровичу

1. Тема роботи: «Фінансовий механізм забезпечення життєздатності ПрАТ «Запоріжжкокс»

керівник роботи: Горбунова Анна Володимирівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від 4 липня 2019 року № 1110-с.

2. Строк подання студентом роботи: 25 грудня 2019 року.

3. Вихідні дані до роботи: дані бухгалтерської звітності аналізованого підприємства, монографічні дослідження та статті вітчизняних і зарубіжних авторів, матеріали конференцій, Інтернет-ресурси.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): вивчити суть та складові фінансового механізму; розглянути особливості функціонування фінансового механізму; дослідити особливості управління фінансовими ресурсами як елемент фінансового механізму; провести оцінку фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства; удосконалити методіку оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства; розробити організаційні засади функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства; запропонувати шляхи підвищення ефективності функціонування фінансового механізму.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 13 рис., 22 табл. і 8 формул.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Горбунова А.В., доцент	09.08.2019 р.	09.08.2019 р.
2	Горбунова А.В., доцент	13.09.2019 р.	13.09.2019 р.
3	Горбунова А.В., доцент	18.10.2019 р.	18.10.2019 р.

7. Дата видачі завдання: 05 липня 2019 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	05.07.2019 р. – 09.07.2019 р.	виконано
2.	Виконання вступу	10.07.2019 р. – 08.08.2019 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	09.08.2019 р. – 12.09.2019 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	13.09.2019 р. – 17.10.2019 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	18.10.2019 р. – 28.11.2019 р.	виконано
6.	Формування висновків	29.11.2019 р. – 10.12.2019 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	11.12.2019 р. – 24.12.2019 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	25.12.2019 р.	виконано

Студент _____ В.О. Ніценко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ А.В. Горбунова
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ А.В. Линенко
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 121 с., 13 рис., 22 табл., 82 джерела, 3 додатки.

Об'єктом дослідження є процес формування й функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є розвиток теоретико-методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення процесів формування й функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства в ринкових умовах господарювання.

Завдання: 1) вивчити суть та складові фінансового механізму; 2) розглянути особливості функціонування фінансового механізму; 3) дослідити особливості управління фінансовими ресурсами як елемент фінансового механізму; 4) провести оцінку фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства; 5) удосконалити методiku оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства; 6) розробити організаційні засади функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства; 7) запропонувати шляхи підвищення ефективності функціонування фінансового механізму.

Методи дослідження: аналіз і синтез; порівняння; середніх та відносних величин; табличний, графічний; нормативний; критичного аналізу та узагальнення теоретичних досліджень.

Одержані результати та їх новизна: удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму; дістали подальшого розвитку теоретичні моделі мережі взаємодій суб'єктів управління при функціонуванні фінансового механізму.

Практичне значення мають запропоновані рекомендації з підвищення ефективності процесів формування й функціонування фінансового механізму.

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ, СУБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ, ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЕФЕКТИВНІСТЬ.

SUMMARY

Qualifying work: 121 pp., 13 fig., 22 tab., 82 references, 3 annex.

The object of research is the process of formation and functioning of the financial mechanism for ensuring the life of the enterprise.

The aim of the qualification work is to development of theoretical and methodological approaches and development of practical recommendations for improving the processes of formation and functioning of the financial mechanism for ensuring the life of the enterprise in market conditions.

Tasks: 1) to study the nature and components of the financial mechanism; 2) consider the peculiarities of the functioning of the financial mechanism; 3) explore the peculiarities of financial resources management as an element of the financial mechanism; 4) to evaluate the financial mechanism of ensuring the life of the enterprise; 5) improve the methodology for evaluating the efficiency of the formation of financial resources of the enterprise; 6) to develop organizational principles of functioning of the financial mechanism for ensuring the life of the enterprise; 7) propose ways to improve the efficiency of the financial mechanism.

Methods: analysis and synthesis – to study the object and object of study; comparison – for comparison of actual data of reporting and previous years; average and relative values – to summarize the quantitative characteristics of financial condition, efficiency of formation and use of financial resources; tabular and graphical – to show relationships between financial metrics normative – in the analysis and evaluation of financial relative indicators; of critical analysis and generalization of theoretical studies – for theoretical generalization of the obtained results and formulation of conclusions.

The results:

– methodical approach to the estimation of the efficiency of formation of financial resources of the enterprise within the limits of functioning of its financial mechanism on the basis of calculation of an integrated indicator of the type of efficiency of formation of financial resources, which includes the following ratios:

the ratio of working capital and stocks; the ratio of working capital to the balance sheet currency; financing ratio; Beaver coefficient. The application of the proposed complex methodology allows to trace the reasons for the change (increase or decrease) of the efficiency of the formation of financial resources, depending on changes in the components of the integral indicator;

– further developed theoretical models of the network of interactions of management entities in the functioning of the financial mechanism to ensure the life of the enterprise on the basis of structural and decomposition analysis of organizational principles of the functioning of the financial mechanism, the established hierarchy and typology of its tasks on the basis of a systematic approach, which allowed to establish the most consistent sequence effective elements of control over the functioning of the financial mechanism of life support enterprises.

The practical significance of the master's qualification work is that the recommendations obtained as a result of the study can be applied at domestic enterprises in order to improve the parameters of the life of the enterprise on the basis of improving the processes of formation and functioning of financial mechanisms.

FINANCIAL MECHANISM, FINANCIAL RESOURCES,
ORGANIZATIONAL FUNDAMENTALS, SUBJECT MANAGEMENT, LIVING
ENTREPRENEURSHIP, EFFICIENCY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	14
1.1 Суть та складові фінансового механізму підприємства.....	14
1.2 Особливості функціонування фінансового механізму промислових підприємств.....	22
1.3 Управління фінансовими ресурсами як елемент фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.....	29
Висновки до розділу 1.....	40
2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС».....	42
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжкокс».....	42
2.2 Аналіз джерел формування та ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.....	47
2.3 Оцінка ефективності функціонування фінансового механізму щодо забезпечення життєздатності ПрАТ «Запоріжкокс».....	63
Висновки до розділу 2.....	74
3 УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	77
3.1 Удосконалення методики оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства.....	77
3.2 Розробка організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.....	84
3.3 Підвищення ефективності функціонування фінансового механізму на основі вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства.....	98
Висновки до розділу 3.....	106

ВИСНОВКИ.....	108
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	113
ДОДАТКИ.....	122

ВСТУП

В умовах ринкової економіки й динамічних реалій сучасного економічного життя для вітчизняних підприємств однією з найважливіших є потреба свідомого й ефективного фінансового управління, що є важливою умовою адаптації підприємства до постійних змін зовнішнього фінансового середовища. Дієвим інструментом максимізації ефективності фінансового управління на підприємстві є фінансовий механізм.

Актуальність формування на вітчизняних підприємствах фінансового механізму зумовлена швидкістю й непередбачуваністю зміни параметрів зовнішнього фінансового середовища. Швидкість змін основних макроекономічних параметрів, пов'язаних із фінансовою діяльністю підприємства, швидкість науково-технічного і технологічного розвитку, постійні коливання на фінансовому ринку, нестабільність державної фінансової політики й інструментарію регулювання фінансової діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання не дають змоги ефективно управляти фінансами підприємства, використовуючи лише раніше накопичений досвід й традиційні методи фінансового управління.

На сьогоднішній день наукове обґрунтування максимізації ефективності фінансового управління підприємствами досить часто розглядається через фінансовий механізм сутність якого, методи та інструменти, критерії оцінювання результативності визначаються досить різноманітно, при цьому окремі аспекти його побудови й реалізації залишаються недостатньо опрацьованими як в теоретико-методологічному плані, так і на практиці. Відтак, потребує удосконалення процес формування фінансових механізмів на вітчизняних підприємствах з метою забезпечення ефективної реалізації фінансових відносин підприємств в непередбачуваних умовах впливу зовнішніх та внутрішніх чинників.

Дослідженням теоретичних засад формування фінансових механізмів підприємств, займалися ряд вітчизняних вчених, серед яких: К. Анастасова, М. Артус, В. Базилевич, І. Бланк, В. Забродський, Н. Захарова, О. Квасниця, П. Керімов, Т. Макух, Н. Метеленко, А. Поддєрьогін, О. Сизоненко, Т. Смовженко, В. Суторміна, К. Тимощенко, О. Шульга та ін. За кордоном цій проблемі присвятили дослідження Л. Абалкін, М. Абрютіна, І. Балабанова А. Балабанов, П. Бароле, В. Бочаров, Р. Брейлі, А. Грачов, Ж. Дєпалян, Ж.-П. Жобарт, Є. Коєн, Б. Колас, О. Стоянова, Б. Райзберг, А. Рой, І. Романе, Ж. Франпіон та ін. Незважаючи на достатній рівень вивченості проблеми формування та функціонування фінансових механізмів забезпечення життєздатності підприємства, і досі залишаються невирішеними багато питань. Ї до сьогодні не до кінця сформовані у теоретичному та прикладному аспектах методичні підходи до формування фінансових механізмів підприємств, про що свідчить відсутність єдиного визначення фінансового механізму та обґрунтування основних аспектів функціонування фінансового механізму та його організаційного забезпечення. Необхідність подальших досліджень у даній сфері обумовила вибір теми, мети і завдань кваліфікаційної роботи магістра.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розвиток теоретико-методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення процесів формування й функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства в ринкових умовах господарювання.

Виходячи з цієї мети, були розроблені такі основні задачі дослідження:

- вивчено суть та складові фінансового механізму підприємства;
- розглянуто особливості функціонування фінансового механізму промислових підприємств;
- досліджено особливості управління фінансовими ресурсами як елемент фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства;
- проведено оцінку фінансового механізму забезпечення життєздатності

підприємства;

- удосконалено методикау оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства;
- розроблено організаційні засади функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства;
- запропоновано шляхи підвищення ефективності функціонування фінансового механізму на основі вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства.

Об'єктом дослідження виступає процес формування й функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.

Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти забезпечення ефективності формування й функціонування фінансового механізму як інструменту забезпечення життєздатності підприємства та його економічного розвитку в умовах ринку.

Теоретичною і методичною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з питань формування, реалізації та оцінювання ефективності фінансових механізмів підприємств. При виконанні кваліфікаційної роботи магістра використані такі методи економічних досліджень: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта і предмета дослідження; порівняння – для зіставлення фактичних даних звітного і попередніх років; середніх та відносних величин – для узагальнення кількісної характеристики фінансового стану, ефективності формування і використання фінансових ресурсів; табличний та графічний – для відображення зв'язків між показниками фінансового стану; нормативний – при аналізі і оцінюванні фінансових відносних показників; критичного аналізу та узагальнення теоретичних досліджень – для теоретичного узагальнення отриманих результатів та формулювання висновків.

Інформаційну базу дослідження складають дані бухгалтерської звітності аналізованого підприємства, монографічні дослідження та статті вітчизняних і зарубіжних авторів, матеріали конференцій, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

– удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємства в межах функціонування його фінансового механізму на основі розрахунку інтегрованого показника оцінки типу ефективності формування фінансових ресурсів, який включає наступні коефіцієнти: співвідношення власного оборотного капіталу та запасів; співвідношення власного оборотного капіталу та валюти балансу; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт Бівера. Застосування пропонованої комплексної методики дозволяє прослідкувати причини зміни (зростання або зменшення) ефективності формування фінансових ресурсів в залежності від змін складових інтегрального показника;

– дістали подальшого розвитку теоретичні моделі мережі взаємодій суб'єктів управління при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства на основі структурно-декомпозиційного аналізу організаційних засад функціонування фінансового механізму, встановленої ієрархії та типології його завдань на основі системного підходу, що дозволило встановити оптимальну послідовність реалізації завдань й найбільш ефективні елементи контролю за функціонуванням фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.

Практичне значення кваліфікаційної роботи магістра полягає в тому, що рекомендації, отримані як результат дослідження, можуть бути застосовані на вітчизняних підприємствах з метою покращення параметрів життєздатності підприємства на основі удосконалення процесів формування й функціонування фінансових механізмів. Зокрема, практичне значення мають такі розробки як: методичний підхід до оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємства в межах функціонування його фінансового механізму, теоретичні моделі мережі взаємодій суб'єктів управління при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ доповідалися й обговорювалися НА НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ: XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи нової економіки на світовому., державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 2019 р.).

ПУБЛІКАЦІЇ. За матеріалами дослідження ОПУБЛІКОВАНО 2 ДРУКОВАНІ ПРАЦІ, У ТОМУ ЧИСЛІ: 1 СТАТТЯ І 1 ТЕЗИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Суть та складові фінансового механізму підприємства

В умовах ринкової економіки й дії об'єктивних законів ринкових відносин вітчизняні підприємства мають постійно працювати в напрямі пошуку максимально-ефективних стратегій, форм, інструментів та методів ведення власної господарсько діяльності. Нестабільність й не визначеність умов зовнішнього ринкового середовища, загострення конкурентної боротьби як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках зумовлюють необхідність здійснення підприємствами сукупності кроків, спрямованих на збільшення ефективності власної діяльності, прискорення темпів розвитку, забезпечення стійких конкурентних позицій, підвищення гнучкості та адаптивності функціонування в процесі взаємодії з ринковим середовищем господарювання.

Своєю чергою, забезпечення життєздатності вітчизняних суб'єктів господарювання та стійкість темпів їх подальшого розвитку безпосередньо залежить від ефективності побудови й функціонування фінансового механізму підприємства.

Підкреслимо, що на сьогодні в науковій літературі не існує єдиного тлумачення сутності поняття «фінансовий механізм», адже різноманітні вчені, досліджуючи проблематику забезпечення життєздатності підприємства на основі функціонування фінансового механізму, по різному намагаються дати його комплексне визначення (табл. 1.1)

Проведений в табл. 1.1 аналіз наявних визначень категорії «фінансовий механізм» дозволив виділити декілька концептуальних підходів до розуміння його сутності.

Таблиця 1.1 – Трактування сутності поняття «фінансовий механізм» з погляду окремих авторів

Автори	Визначення поняття «фінансовий механізм»
Артус М.М. [4]	<i>Схема управління фінансами, яка включає механізми управління фінансовими відносинами і грошовими фондами.</i>
Базилевич В., Баластрик Л. [5]	Сполучення економічних, організаційних та нормативно-правових форм, методів <i>перманентного управління фінансовою діяльністю</i> держави задля забезпечення багатограних потреб державних структур, суб'єктів господарювання та населення, зокрема, під час формування, використання фондів фінансових ресурсів.
Балабанов А., Балабанов І. [8]	Система дії фінансових важелів, які виражаються у <i>плануванні, організації, стимулюванні використання фінансових ресурсів</i>
Бланк І.О., Школьник І.О. [10]	Система основних елементів, що регулюють процес <i>розроблення та реалізації управлінських рішень у фінансовій сфері</i> підприємства
Гудзь О.Є [21]	Сукупність форм і методів зовнішнього й внутрішнього впливів на <i>формування, використання та нагромадження фінансових ресурсів</i> із метою забезпечення ними господарської діяльності підприємства та підвищення ефективності і прибутковості виробництва
Зятковський І.В. [34].	Сукупність форм і методів <i>формування та використання фінансових ресурсів</i> для забезпечення фінансової діяльності підприємства.
Іваницький В.П. та Мельникова Є.І [37]	Сукупність форм і методів <i>формування та використання</i> господарюючими суб'єктами <i>легальних грошових фондів</i> для забезпечення їх функцій
Керімов П.О. [40].	Схема практичного <i>використання фінансових ресурсів</i> у економіці держави (на макрорівні) або у діяльності окремого підприємства (на мікрорівні), що включає сукупність правових норм та неформальних правил, які регулюють відносини стосовно залучення і використання фінансових ресурсів
Ковальов В.В. [41], Шеремет А.Д. [76]	Система <i>управління фінансами</i> [6], (фінансовими відносинами [7]) через фінансові важелі за допомогою фінансових методів [6; 7].
Комарецька П.В. [45]	Складова частина господарського механізму, сукупність стимулів, важелів, інструментів, форм і способів <i>регулювання економічних процесів і відношень.</i>
Поддєрьогін А.М. [71].	Система <i>управління фінансами підприємства</i> , на якій ґрунтується фінансовий менеджмент та яка призначена для організації взаємодії об'єктів та суб'єктів господарювання у сфері фінансових відносин, формування та використання фінансових ресурсів, забезпечення ефективного впливу фінансової діяльності на кінцеві результати роботи підприємства.
Сайфулін Р. [76]	Система <i>управління фінансовими відносинами</i> через фінансові важелі за допомогою фінансових методів.
Тимошенко К.С. [68]	Система методів, важелів, інструментів, способів функціонування суб'єкта підприємницької діяльності, за якого стало <i>забезпечуються його фінансові інтереси</i>

Примітка. Джерело : складено на основі [4; 5; 8; 10; 21; 34; 37; 40; 41; 45; 68; 71; 76]

Відзначимо, що в основі вказаних підходів знаходиться різне розуміння науковцями об'єкту впливу фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.

Так, прихильники першого концептуального підходу розглядають фінансовий механізм як систему управління фінансами (фінансовою сферою, фінансовою діяльністю, фінансовими відносинами) підприємства.

Прихильники другого концептуального підходу виходять з того, що фінансовий механізм є системою управління (планування, організації, формування, використання) фінансових ресурсів підприємства.

Прихильники третього концептуального підходу наголошують на тому, що фінансовий механізм є системою управління (регулювання) економічними процесами (господарською діяльністю) підприємства.

Відзначимо, що окремі прихильники першого і другого підходів, по різному розглядаючи об'єкти впливу фінансового механізму, інколи ототожнюють фінансовий механізм з фінансовим менеджментом (Артус М.М., Крамаренко Г.А.), виділяючи в ньому дві підсистеми: керуючу (суб'єкт управління) та керовану (об'єкт управління) [54, с. 173], що є не зовсім коректним з огляду на те, що фінансовий механізм та фінансовий менеджмент є окремими науковими категоріями. Вважаємо, в даному випадку більш коректним є вести мову про реалізацію фінансового менеджменту в управлінні фінансовою діяльністю (фінансовими відносинами чи фінансовими ресурсами) підприємства через ефективне використання інструментарію та складових фінансового механізму. Таким чином, фінансовий механізм виступає інструментом провадження на підприємстві відповідного управлінського впливу на об'єкти фінансової сфери. При цьому, перший та другий концептуальні підходи можуть використовуватися для проведення наукових досліджень в сфері управління фінансовими ресурсами на рівні економіки та управління вітчизняними суб'єктами господарювання, вони не

суперечать один одному та є взаємодоповнюючими.

Щодо третього концептуального підходу, відзначимо що фінансовий механізм дійсно можна розглядати в якості засобу впливу на економічні процеси (господарську діяльність) підприємства, проте в даному випадку він виступає складовою частиною більш широкого поняття «економічний механізм» або «господарський механізм» забезпечення життєздатності підприємства. При цьому вважаємо, що фінансовий механізм є головною складовою економічного (господарського) механізму підприємства, оскільки саме він відповідає за фінансове забезпечення, фінансове планування, ціноутворення, фінансові результати діяльності тощо.

Результати семантичного аналізу поняття «фінансовий механізм» можна структурувати з використанням методу індукції (рис. 1.1) [68, с. 18].

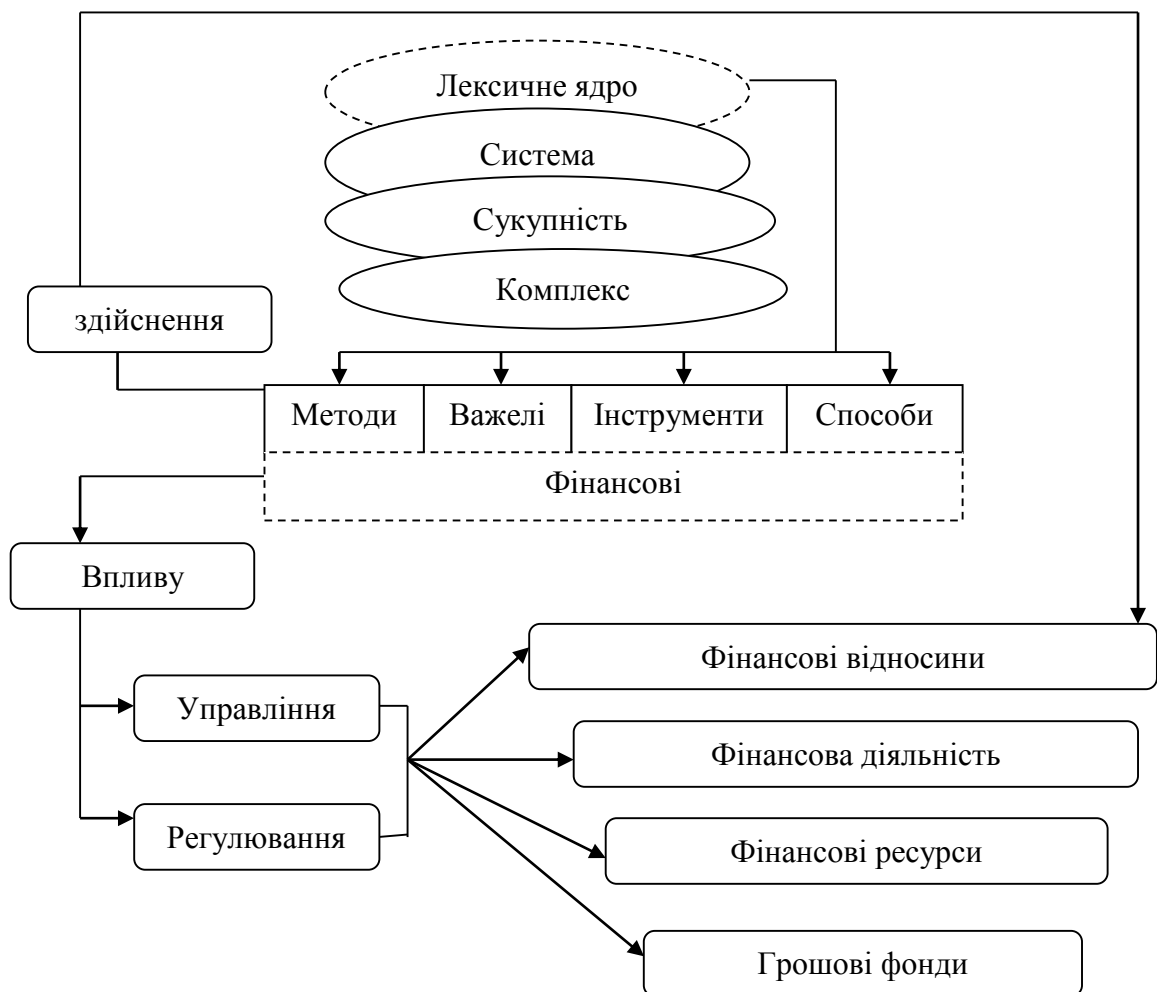

Рис. 1.1 – Логіка побудови поняття «фінансовий механізм» [68, с. 18]

З рис. 1.1 можна зробити висновок, що основою, тобто ядром досліджуваної категорії виступає поняття системи (яке може підмінюватися поняттями сукупність чи комплекс), яка включає фінансові методи, важелі, інструменти та способи управління й регулювання фінансових відносин (фінансової діяльності, фінансових ресурсів, грошових фондів.).

Відзначимо також, що коректне застосування фінансового механізму для ефективного забезпечення життєздатності підприємства в межах перших двох підходів можливе у разі правильного визначення структурних елементів фінансового механізму. Зазначене пов'язано з тим фактом, що вплив на забезпечення життєздатності та ефективний розвиток вітчизняних суб'єктів господарювання здійснюється через відповідний інструментарій, основою якого є складові елементи фінансового механізму.

Так, в структурі фінансового механізму найчастіше виділяють п'ять взаємозв'язаних та взаємодоповнюючих елементів (рис. 1.2).

З рис. 1.2 бачимо, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства містить сукупність визначених фінансовою політикою підприємства фінансових методів і фінансових важелів, які вітчизняні суб'єкти господарювання можуть застосовувати в межах відповідних підсистем фінансового механізму для максимізації ефективності власної діяльності за наявності обґрунтованого та повного правового, нормативного та інформаційного їх забезпечення.

Як відзначає О. Квасниця, поняття фінансового механізму невіддільно пов'язано з фінансовою політикою, яка визначає функції фінансового механізму та його органічний зв'язок з регулюванням фінансової діяльності підприємства [39, с. 65].

Фінансові методи представляють собою засоби впливу фінансових відносин на господарський процес. За допомогою фінансових методів здійснюється вплив фінансових відносин на господарські процеси підприємства шляхом управління рухом фінансових ресурсів та оцінки

ефективності їх використання на основі аналізу фінансових показників [30].

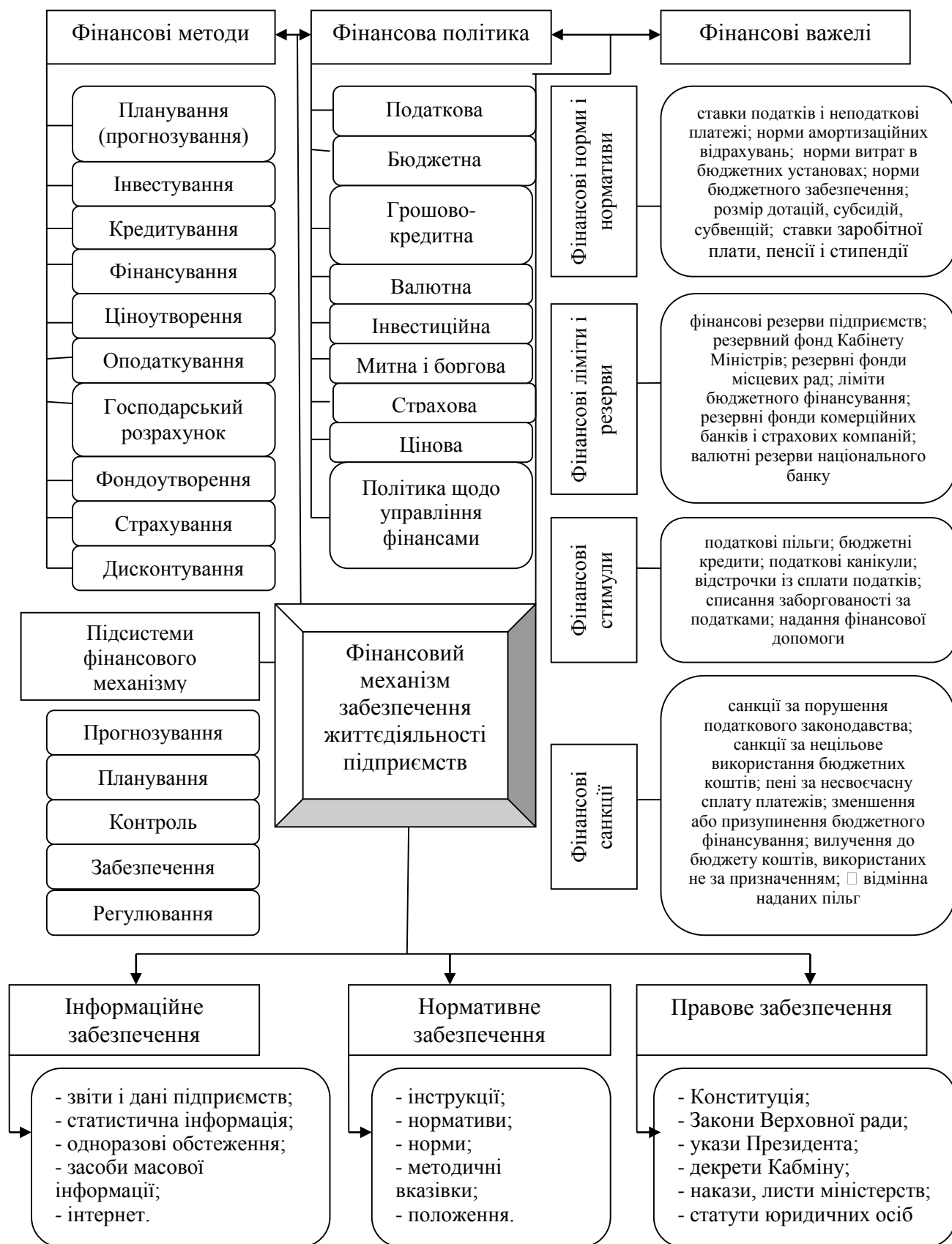

Рис. 1.2 – Структура фінансового механізму забезпечення

життєздатності підприємства [2, с. 2]

Дія фінансових методів знаходить прояв в утворенні та використанні грошових фондів підприємства (планування, прогнозування, інвестування, оподаткування, матеріальне стимулювання, страхування, оренда, лізинг, фондоутворення тощо) [30].

Фінансові важелі являють собою засіб дії фінансового методу й включають до свого складу фінансові норми й нормативи, фінансові ліміти й резерви, фінансові стимули і фінансові санкції.

Для ефективного функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства необхідним є його відповідне правове забезпечення, яке представлено, передусім, Конституцією України, численними законами, а також підзаконними нормативно-правовими актами. Закони приймаються Верховною Радою України, є обов'язковими до виконання і мають вищу юридичну силу по відношенню до інших нормативних актів [30].

Нормативне забезпечення функціонування фінансового механізму підприємства передбачає застосування різноманітних інструкцій, норм і нормативів, методичних вказівок а положень, які є бажаними для виконання, проте не мають характеру обов'язковості на відміну від складових правового забезпечення.

Інформаційне забезпечення фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства включає різноманітну економічну, комерційну, фінансову та іншу інформацію. До цієї інформації відносять: дані про конкурентоспроможність, платоспроможність і фінансову стійкість конкурентів та партнерів, про курси валют, ціни, дивіденди, відсотки на валютному, товарному, фондовому ринках тощо [70, с. 46].

Підкреслимо, що поєднання окремих складових фінансового механізму представляє собою його «конструкцію», яка приводиться в дію встановленням кількісних параметрів кожного елемента, тобто визначенням ставок і норм вилучення коштів, обсягу фондів, рівня видатків та ін. [2, с. 3]. Ефективність

впливу фінансового механізму на забезпечення життєздатності підприємства безпосередньо залежить від ефективності використання його окремих складових. При цьому, лише системне застосування всіх складових фінансового механізму має потенціал забезпечення максимально ефективного функціонування та активізації розвитку вітчизняних підприємств.

В цілому, з урахуванням вищевказаної інформації та положень наукових праць [2; 39; 54] можна зробити такі висновки щодо концептуалізації сутності фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємств:

1. Фінансовий механізм одночасно представляє собою інструмент прикладної реалізації фінансових відносин у фінансовій діяльності суб'єкта господарювання; інструмент запровадження управлінських рішень щодо фінансового забезпечення та подальшого використання фінансових ресурсів; засіб реалізації впливу фінансів підприємства на його господарську діяльність

2. У системі управління фінансовими ресурсами (фінансами, фінансовою діяльністю) підприємства фінансовий механізм є самостійною підсистемою, спрямованою на забезпечення реалізації управлінського впливу.

3. Категорії фінансового механізму та фінансового менеджменту не є синонімами, адже вони виступають самостійними системами у загальній системі управління фінансами підприємства. При цьому фінансовий менеджмент можна розглядати як керуючу систему, яка генерує відповідні управлінські рішення, в той час як фінансовий механізм виступає інструментом реалізації управлінського впливу.

4. Фінансовий механізм є провідним елементом господарського механізму підприємства та інтегруючим елементом загальної системи управління фінансами підприємства.

1.2 Особливості функціонування фінансового механізму промислових

підприємств

Відзначимо, що фінансовий механізм підприємства спрямований на підвищення ефективності та зниження ризиковості й невизначеності життєздатності та розвитку підприємства. Враховуючи цей факт вважаємо за доцільне розглянути відповідні аксіоми, які можуть бути покладені в основу його функціонування:

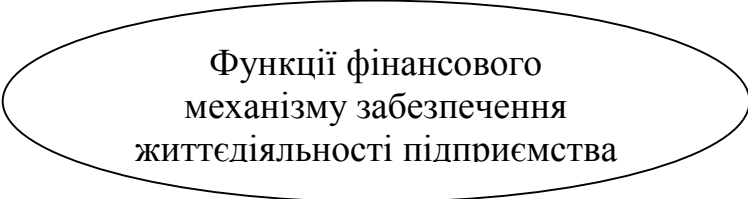
– аксіома загальності, зміст якої проявляється в тому, що в життєдіяльність підприємства завжди відбувається у відповідних умовах, які містять перелік певних ризиків та невизначеності, отже фінансовий механізм має функціонувати на постійній основі у складі загального господарського механізму забезпечення життєздатності підприємства;

– аксіома не повторюваності, зміст якої проявляється в тому, що в кожному конкретний момент часу умови життєздатності підприємства є унікальними, відповідно, вплив як окремих елементів, так і фінансового механізму в цілому буде також унікальним й адаптованим під конкретні умови;

– аксіома відкритості, зміст якої проявляється в тому, що підприємство в процесі здійснення своєї діяльності вступає у фінансові відносини з іншими суб'єктами економіки й піддається впливу факторів зовнішнього ринкового середовища, тобто являється відкритою системою. Відповідно, фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства також є відкритою системою [68, с. 32].

Прийняття положень вказаних аксіом свідчить про те, що фінансовий механізм не може забезпечити стан абсолютної фінансової стабільності та рівноваги підприємства, при цьому він завжди спрямований на максимально повне наближення до вказаного стану.

Наступним кроком розглянемо функції фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства (рис. 1.3).

Функції фінансового
механізму забезпечення
життєдіяльності підприємства

Основні (базові)

Рис. 1.3 – Функції фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства [побудовано з урахуванням 68, с. 36]

З рис. 1.3 бачимо, що функції фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства мають ієрархічну структуру, в якій можна виділити як основні, так і другорядні функції. Розглянемо їх більш детально.

Так, до базових функцій віднесено розподільну та контрольну функцію, які співпадають з основними функціями такої категорії, як «фінанси».

Розподільна функція спрямована на забезпечення ефективних пропорцій формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, що має на меті досягнення максимально ефективності життєздатності та розвитку підприємства. Вказана функція реалізується через підфункції: накопичувальну (формування / накопичення фінансових ресурсів); ощадну (збереження фінансових ресурсів та запобігання їх зайвим витратам); відтворювальну (відтворення фінансових ресурсів в процесі їх кругообігу) [68, с. 32].

Контрольна функція має тісний взаємозв'язок з розподільною функцією

та включає в себе інформаційну підфункцію, яка спрямована на забезпечення контролю за формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства своєчасною, точною, повною та релевантною інформацією.

Другорядні функції включають:

– стабілізаційну, зміст якої полягає у забезпеченні та підтриманні рівноважного стану фінансів підприємства, за якого звичайні коливання руху фінансових потоків в межах суб'єкта господарювання не призводять до порушення закономірностей його функціонування та розвитку. Виконання цієї функції тісно пов'язане із протидією внутрішнім небезпекам та загрозам;

– адаптаційну, зміст якої полягає у створенні системи гнучкого та швидкого реагування на зміни параметрів зовнішнього середовища господарювання, що запобігатиме порушенню рівноважного розвитку підприємства. Виконання цієї функції призводить до збільшення стійкості та адаптивності підприємства до зовнішніх небезпек та загроз;

– захисну, зміст якої полягає у створенні дієвих фінансових інструментів протидії як зовнішнім, так і внутрішнім загрозам та небезпекам, що можуть призвести до фінансової кризи навіть за умови перебування підприємства у стані стійкої фінансової рівноваги [68, с. 37].

Також слід зауважити, що ефективність виконання фінансовим механізмом забезпечення життєздатності підприємства вказаних функцій безпосередньо пов'язана з наявністю вертикальних та горизонтальних зв'язків між його складовими. Так вертикальні зв'язки передбачають скоординованість складових вищого рівня зі складовими нижчого рівня за умови підпорядкування других першим. Горизонтальні зв'язки передбачають рівне підпорядкування, скоординованість та рівність впливу складових фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, що знаходяться на одному ієрархічному рівні.

Ефективне виконання фінансовим механізмом забезпечення життєздатності підприємства перелічених функцій можливо у разі врахування принципів його функціонування.

Так, принципів функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства можна віднести наступні основні [24, с. 57]:

- принцип єдності, відповідно до якого в межах дії фінансового механізму підприємство розглядається як єдине ціле;

- принцип автономності, який полягає в автономному підтриманні життєздатності підприємством;

- принцип самостійності, який полягає в тому, що підприємство самостійно визначає міру та спосіб підтримання власної життєздатності на основі функціонування фінансового механізму;

- принцип інформативності, який полягає в забезпеченні прийняття та супроводження управлінських рішень щодо підтримання життєздатності на належному рівні необхідною інформацією;

- принцип економічності, який реалізується в забезпеченні співставності доходів і витрат від будь-якої діяльності чи ініціативи підприємства;

- принцип комплексності, який полягає у використанні обмеженого обсягу фінансових впливів для подолання комплексу небезпек та загроз. Також цей принцип визначає необхідність враховувати максимальну кількість впливів на всі структури підприємства, що є можливим при застосуванні принципу системності;

- принцип системності, за якого фінансовий механізм сприймається як системне утворення;

- принцип гнучкості, який виходить з того, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства як системне утворення повинен мати достатньо високий рівень гнучкості, щоб його застосування було ефективним у швидкозмінних умовах зовнішнього ринкового середовища;

- принцип нейтралізації, який полягає у можливості застосовувати окремі інструменти та методи фінансового механізму для нейтралізації найбільш значущих загроз та небезпек [24, с. 57].

Відзначимо, що між вищевказаними аксіомами, функціями та принципами функціонування фінансового механізму забезпечення

життєздатності підприємства існує відповідний взаємозв'язок (рис. 1.4).

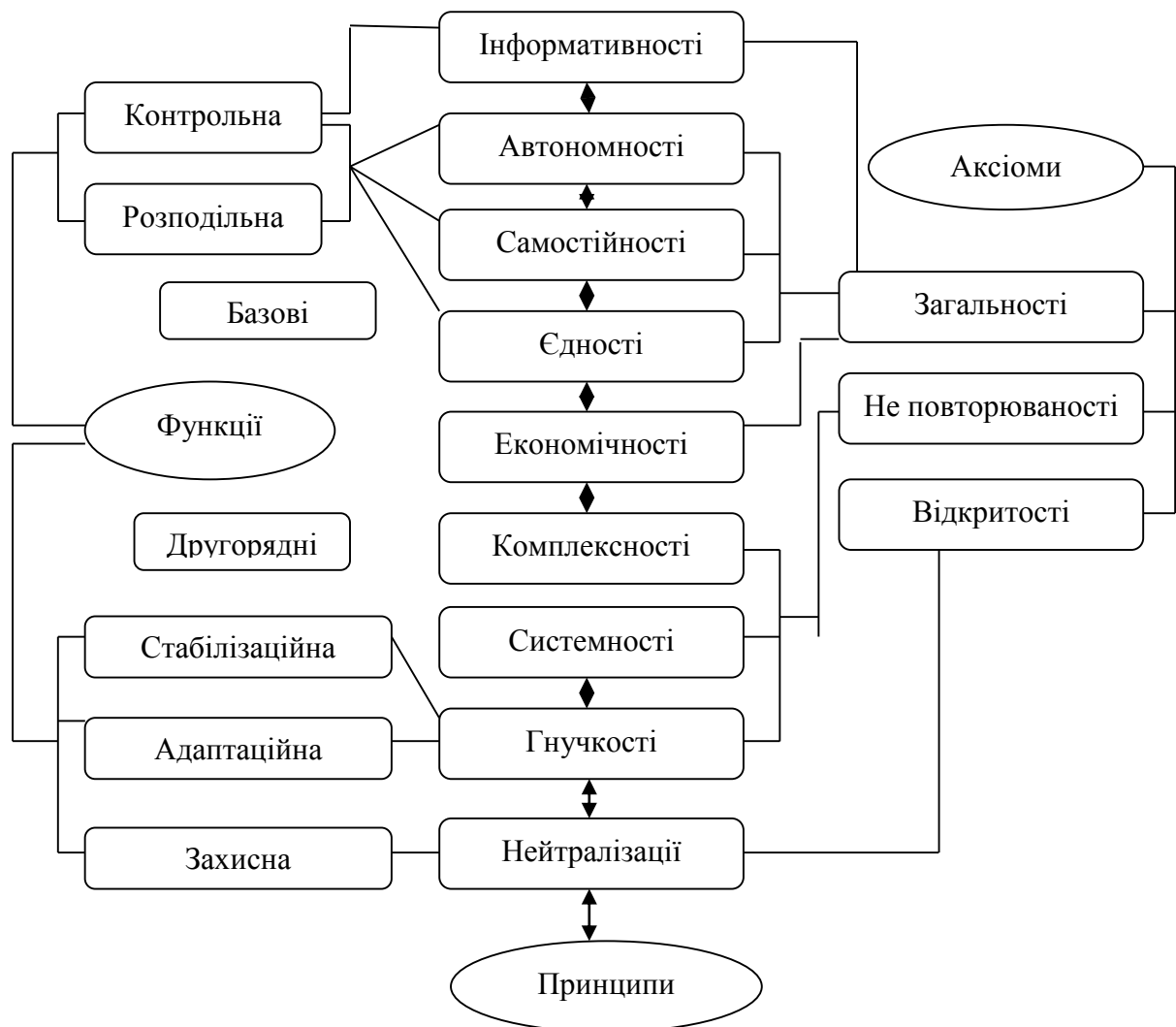

Рис. 1.4 – Взаємозв'язок між аксіомами, функціями та принципами функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства [68, с. 43].

Так, принципи автономності, самостійності та єдності є передумовою функціонування господарського механізму підприємства в цілому, а отже й фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, оскільки останній співвідноситься із господарським механізмом підприємства як часткове із загальним та відповідно до аксіоми загальності є його невід'ємною частиною. При цьому виконання розподільної функції фінансовим механізмом забезпечується саме завдяки дотриманню вказаних принципів. Принцип

інформативності також вбудовано у господарський механізм підприємства в цілому. Саме завдяки цьому принципу є можливим виконання другої базової функції – контрольної, що пов'язує принцип інформативності із аксіомою загальності. Принципи економічності, комплексності, системності, гнучкості, нейтралізації є необхідними для виконання другорядних функцій фінансового механізму. Оскільки відповідно до аксіоми не повторюваності ситуація абсолютної фінансової рівноваги та стабільності для підприємства є утопією, при цьому у будь-який визначений момент часу фінансовий стан підприємства є унікальним, то функціонування фінансового механізму повинно бути гнучким (принцип гнучкості), здатним підтримувати стан динамічної рівноваги підприємства як системи (принцип системності), враховувати максимальну кількість впливів (принцип комплексності) при мінімально можливому обсягу витрат (принцип економічності). Останній принцип також пов'язаний із аксіомою загальності, адже його дотримання відповідає необхідності самофінансування та фінансової автономії підприємства. Принцип нейтралізації також відповідає виконанню другорядних функцій фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, однак більше співвідноситься з аксіомою відкритості, оскільки виходить з необхідності захисту від зовнішніх впливів через виконання адаптаційної та захисної функцій [68, с. 44].

Наступним кроком розглянемо основні завдання фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства.

Так, цікавим є системний підхід до узагальнення завдань фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, наведений в науковій праці [29, с. 119–144]:

1. Блок завдань 1 – діагностика проблемних місць у фінансовій діяльності підприємства та оцінка ступеню загроз:

- аналіз зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства;
- виділення факторів кризового розвитку підприємства з виокремленням критичних ризиків;

- оцінка імовірності настання криз та банкрутства;
- оцінка ефективності фінансової діяльності суб'єкта підприємництва;

2. Блок завдань 2 – усунення кризових явищ та процесів та причин, що їх спричинили:

- вибір оптимальної антикризової фінансової стратегії та інструментарію;

- нейтралізація кризових явищ;
- усунення причин фінансової кризи;
- усунення наслідків фінансової кризи;

- контроль за належним функціонуванням фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства: контроль за виконанням функцій та завдань фінансового механізму; визначення причин та масштабів фінансової кризи та результатів антикризових заходів; порівняння досягнутих результатів з очікуваними показниками; визначення ступеня відхилення досягнутих результатів від запланованих; контроль за розробкою оперативних рішень з нормалізації фінансової діяльності підприємства; оцінювання ефективності заходів з нейтралізації фінансової кризи, висновки про їх достатність та необхідність додаткових заходів; спостереження за ходом реалізації завдань з фінансового управління; забезпечення обміну інформаційними потоками між ключовими підсистемами та обробка інформаційних потоків всередині системи [29, с. 119–144].

У підсумку слід відзначити, що перелік завдань фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства є досить широким та корелює із завданнями господарського механізму підприємства в цілому.

1.3 Управління фінансовими ресурсами як елемент фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства

Як вже було зазначено вище, фінансові ресурси підприємства, їх величина та структура, процеси формування, розподілу та використання є важливим об'єктом, на який спрямована дія фінансового механізму. В даному випадку вплив на вказаний об'єкт відбувається за допомогою методу фінансового забезпечення, який в межах фінансового механізму відповідає за формування і використання необхідного і достатнього обсягу фінансових ресурсів на підприємстві і який характеризує особливості впливу фінансів на різні аспекти економічного розвитку суб'єкта господарювання.

Відзначимо, що аналіз літературних джерел [51; 52; 68] дозволяє виділити у складі фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства низку підмеханізмів, перелік яких відповідає завданням управління фінансовими ресурсами (рис. 1.5).

Як бачимо з рис. 1.5, реалізація відповідних завдань в межах управління фінансовими ресурсами підприємства забезпечується використанням відповідних методів в межах окремих складових фінансового механізму. Так, наприклад, визначення потреби у фінансових ресурсах в довгостроковому та короткостроковому періодах забезпечується на основі використання методу фінансового планування (стратегічного та оперативного) в межах відповідного елемента (підмеханізму) загального фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства. Інші елементи (підмеханізми) фінансового механізму можуть відповідати за реалізацію не одного, а одразу декількох завдань управління фінансовими ресурсами.

При цьому, в управлінні фінансовими ресурсами підприємства в межах функціонування фінансового механізму доцільно розрізняти стратегічний і оперативний рівні.

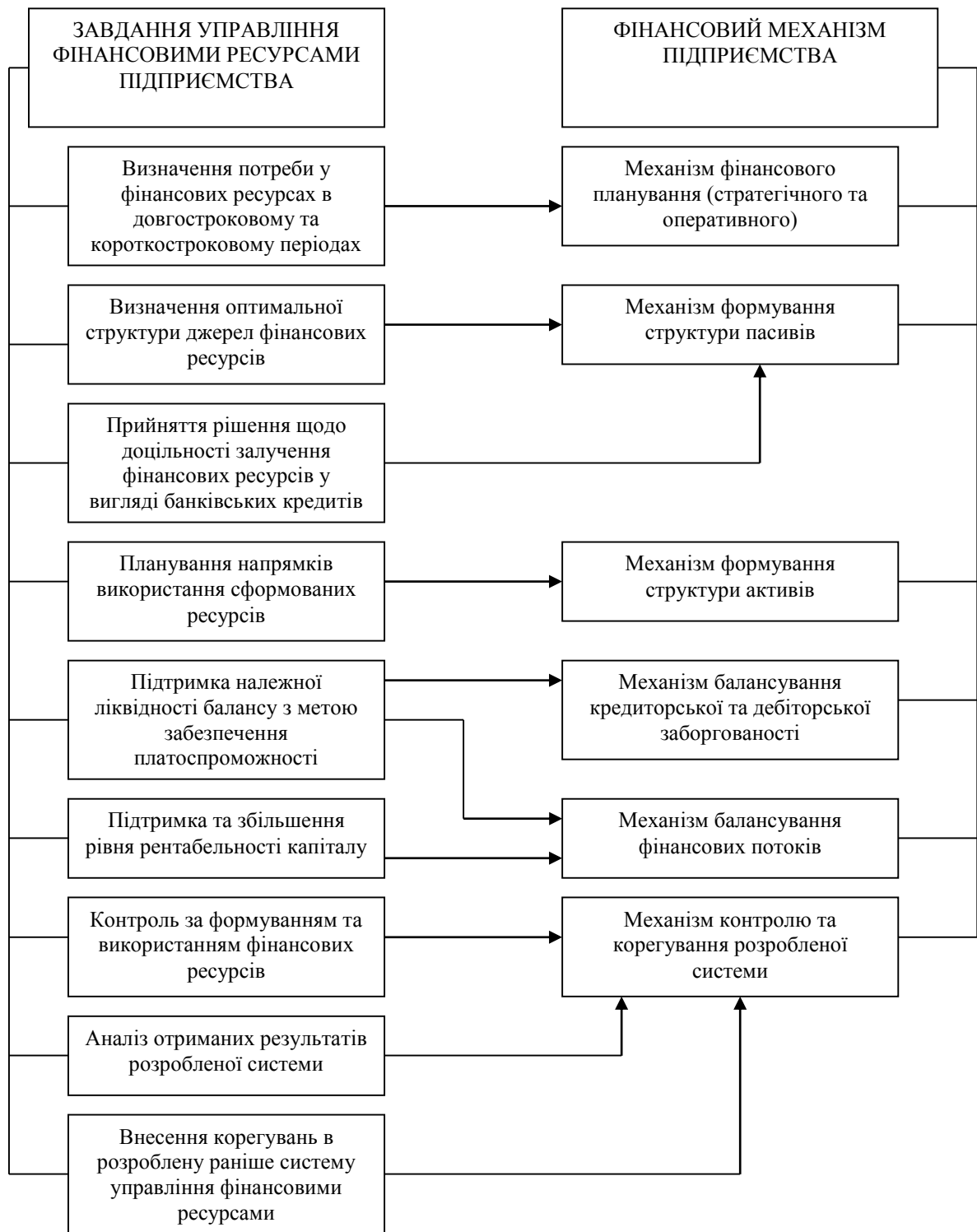

Рис. 1.5 – Взаємозв’язок завдань управління фінансовими ресурсами та фінансового механізму підприємства [складено з урахуванням 51; 52; 68]

Так, на стратегічному рівні в процесі функціонування фінансового механізму мають розв’язуватися проблеми формування фінансових ресурсів та їх раціонального розміщення, забезпечення необхідним об’ємом фінансових

ресурсів діяльності підприємства, що може істотно вплинути на структуру і розмір активів і пасивів бухгалтерського балансу та фінансовий стан підприємства. На оперативному рівні управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно забезпечити взаємозв'язок стратегічних цілей підприємства та його поточної діяльності [11]. При цьому слід відзначити, що однією з головних проблем на рівні оперативного управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання виступає процес передачі відповідальності за досягнення специфічних фінансово-економічних показників працівникам відповідних структурних підрозділів, які мають узгоджувати плани і бюджети в межах окремих напрямів діяльності підприємства, а також короткострокові цілі й нормативи поточної діяльності зі стратегічною метою і стратегічними показниками.

В процесі оперативного управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму також здійснюються заходи щодо розподілу, використання та контролю за ефективністю використання наявних фінансових ресурсів для забезпечення поточної діяльності підприємства в межах виконання короткострокових і середньострокових планів [38, с. 150].

При цьому варто зауважити, що аналіз наукових джерел [23; 27; 38] вказує на те, що сьогодні відсутня єдина чітка методика проведення аналізу ефективності як формування, так і використання фінансових ресурсів із встановленим набором аналітичних показників-індикаторів. Зазвичай процес оцінювання фінансових ресурсів передбачає аналіз окремих джерел їх формування з деталізацією щодо аналізу динаміки та структури окремих складових власного та позичкового капіталу. Своєю чергою, ефективність використання фінансових ресурсів оцінюється на основі обчислення відповідних показників. Так, до основних показників оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів найчастіше відносять: коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт

фінансової стійкості та коефіцієнт структури позикового капіталу. При цьому слід підкреслити, що оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів, яка ґрунтується лише на аналізі пасиву балансу не дозволяє оцінити, наскільки раціонально та доцільно підприємство використовує наявні фінансові ресурси, що вимагає поряд із цим проведення оцінювання напрямів вкладення підприємством фінансових ресурсів, тобто активної частини балансу.

Відзначимо, що одним з головних завдань управління фінансовими ресурсами в межах дії фінансового механізму є максимізація рівня рентабельності власного капіталу при заданому рівні фінансового ризику. Одним зі шляхів розв'язання вказаного завдання є фінансовий леверидж, який характеризує вплив використання підприємством позикових коштів на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу [55].

Показник, який відображає рівень додатково генерованого прибутку власним капіталом при різній долі використання позикових коштів, називається ефектом фінансового левериджу (ЕФЛ). Він розраховується за формулою [55]:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - \text{Спп}) \times (\text{КВРа} - \text{ВК}) \times (\text{ПК} / \text{ВК}), \quad (1.1)$$

де Спп – ставка податку на прибуток;

КВРа – коефіцієнт валової рентабельності активів;

ВК – середній розмір відсотків за кредит, який підприємство платить за використання позикового капіталу, %;

ПК – середня сума позикового капіталу підприємства;

ВК – середня сума власного капіталу підприємства.

Відзначимо, що аналіз літературних джерел [20; 47; 56; 60] дає змогу виокремити два основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму:

– логістичний підхід;

– політика поетапного управління.

Відповідно до логістичного підходу, фінансові ресурси підприємств являють собою джерело формування всіх інших ресурсів підприємства – матеріальних, трудових, інформаційних, тому процес управління фінансовими ресурсами підприємств доцільно розглядати в комплексі з іншими видами ресурсів, що можливо лише за умови логістизації виробництва [47, с. 182].

Теоретичне обґрунтування логістичного підходу полягає в одночасному розгляді фінансових ресурсів в контексті логістизації виробництва, тобто взаємозв'язку з іншими видами ресурсів, а також в контексті системи бізнесу, тобто послідовного їх перетворення з однієї форми в іншу, враховуючи особливості їх функціонування в цих формах [20, с. 56]. Своєю чергою, це зумовлює доцільність проведення оцінювання ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства з використанням коефіцієнтів, які характеризують як фінансову, так виробничу й інвестиційну діяльність.

Логістичний підхід до управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств передбачає розгляд фінансових ресурсів у грошовій та матеріалізованій формі [56, с. 202]. Виходячи з цього твердження, під фінансовими ресурсами в грошовій формі доцільно розуміти власні та залучені грошові кошти та їх еквіваленти, які можуть бути джерелом інвестування, а під фінансовими ресурсами в матеріалізованій формі – кошти, які вкладені у формування оборотних та необоротних активів, тобто ті, які перетворені в засоби праці та предмети праці і приносять доход.

Отже, зміст логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму полягає у можливості взаємозв'язку та оптимізації етапів матеріалізації фінансових ресурсів в інші види ресурсів [56, с. 202].

Політика поетапного управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму передбачає здійснення відповідних управлінських функцій. Насамперед, мова йде про аналіз формування фінансових ресурсів підприємства в попередньому періоді, метою якого є

виявлення потенціалу формування фінансових ресурсів і його відповідності темпам розвитку підприємства [60].

Важливим є визначення загальної потреби у власних і залучених фінансових ресурсах. Так, загальна потреба охоплює необхідну суму власних фінансових ресурсів, сформованих за рахунок як внутрішніх, так і зовнішніх джерел, а також потребу у залучених фінансових ресурсах. Тут слід виділити оцінку вартості залучення власного та використання капіталу з різних джерел. Насамперед, це передбачає забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів, тобто, до того, як розглядати зовнішні джерела формування фінансових ресурсів, мають бути реалізовані всі можливості їх формування за рахунок внутрішніх джерел. При цьому, основними плановими внутрішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів підприємства є чистий нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування [60].

Оптимізація співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів повинна ґрунтуватися на таких критеріях [60]:

- забезпечення мінімізації загальної вартості залучення власних фінансових ресурсів. При цьому слід враховувати, що якщо вартість залучення власних фінансових ресурсів за рахунок зовнішніх джерел істотно перевищує плановану вартість залучення позикових засобів, від таких джерел формування власних ресурсів варто відмовитися;

- збереження управління підприємством його засновниками. Це пов'язано з тим фактом що збільшення пайового чи акціонерного капіталу за рахунок сторонніх інвесторів може призвести до втрати власниками можливостей управління підприємством через розмивання капіталу.

Відзначимо, що залучення відповідних джерел формування фінансових ресурсів пов'язане з витратами зі сплати процентів за користування цим джерелом. Загальна сума коштів, яку має сплатити підприємство за використання відповідного обсягу залучених фінансових ресурсів, являє собою вартість капіталу. Згідно загальноприйнятої практики господарювання оборотні активи підприємств формуються за рахунок використання короткострокових пасивів, а

основний капітал – за рахунок довгострокових джерел, що дає можливість оптимізувати загальна сума витрат на залучення фінансових ресурсів з різних джерел.

Як вже було відзначено, як власні, так і залучені джерела фінансування діяльності підприємств мають свою вартість, що складається із сум витрат на залучення кожного джерела. Вартість капіталу визначають за формулою:

$$V = \sum_i k_j d_j , \quad (1.2)$$

де V – вартість авансованого капіталу;

k_j – ціна i -того джерела коштів;

d_j – питома вага i -того джерела коштів у загальній структурі.

Цей показник розраховується для визначення мінімуму повернення вкладених у діяльність підприємства фінансових ресурсів і може використовуватися для визначення вартості підприємства в цілому [74].

Оскільки статистики з українських підприємств немає, вдаємося до прикладу із зарубіжної практики (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Вартість фінансових ресурсів на прикладі International Business Machines Corporation & Subsidiary Companies

Джерела фінансових ресурсів	Сума, дол. США	Питома вага, %	Цінова ставка, %	Вартість джерел, %
Залучені:				
короткострокові	33951	27,54	8,5	2,34
довгострокові	55794	45,27	5,2	2,35
Звичайні акції	6531	5,30	16,5	0,87
Нерозподілений прибуток	26983	21,89	15,2	3,32
Разом	123259	100,00	-	8,88

Примітка. Джерело : [79]

Як бачимо з табл. 1.2, рівень витрат для підтримання економічного потенціалу аналізованого підприємства при вказаній структурі фінансових ресурсів становить 8,8%, тобто воно може приймати будь-які інвестиційні

рішення за умови, що отриманий від їх реалізації рівень рентабельності буде не нижчим від 8,8%.

Для вкладення коштів у конкретний інвестиційний проект аналізоване підприємство має порівняти значення норми рентабельності інвестицій (IRR) із вартістю джерел авансованих у відповідний інвестиційний проект фінансових ресурсів, при цьому зв'язок між ними має бути таким:

- якщо $IRR > 8,8\%$, інвестиційний проект слід прийняти;
- якщо $IRR < 8,8\%$, інвестиційний проект слід відхилити;
- якщо $IRR = 8,8\%$, інвестиційний проект не буде ні прибутковим, ні збитковим, тобто доходи, отримані від його реалізації, дорівнюватимуть інвестиційним затратам.

Відзначимо, що сукупність методів управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму можна підрозділити на дві укрупнені групи – традиційні та прогресивні [26]. Відтак, важливою проблемою є питання вибору критеріїв поділу цих методів.

У часових параметрах є підстави стверджувати, що під традиційними методами управління фінансовими ресурсами можна розглядати ті, які панували в адміністративно-командній системі управління економікою, а під прогресивними – які почали застосовуватися з відмовою від адміністративно-командної системи і переходом країни до ринкових чинників управління [26].

Другим критерієм може бути порівняльна оцінка використання конкретних методів управління фінансовими ресурсами підприємств, які вже застосовуються і набули значних масштабів за обсягом відповідних операцій у світових ринкових господарських системах порівняно з рівнем застосування таких методів в Україні. Як приклад можна порівняти обсяг факторингових операцій, які здійснюються в країнах з розвинутою ринковою економікою і в Україні: мільярдні обороти факторингових компаній у країнах з ринковою системою і мікроскопічні за обсягом операцій в економіці України. Ще один приклад – застосування депозитарних розписок як інструменту залучення фінансових ресурсів підприємствами на міжнародних фінансових ринках: обсяг

розміщених депозитарних розписок на зарубіжних ринках високорозвинених країн у сотні разів перевищує обсяг розміщення депозитарних розписок українськими підприємствами [26].

Третій критерій – наявність законодавчого регулювання. Під прогресивними варто розуміти методи, які чітко регламентуються чинним національним законодавством країни або нормативними актами міжнародного рівня. Як приклад можна послатися на такий метод прискорення обігу ресурсів, як товаророзпорядчі папери: в країнах з розвинутою ринковою економікою питання правового регулювання цього виду цінного паперу було вирішене ще в минулому столітті [26].

Аналіз літературних джерел дозволив побудувати класифікацію поділу методів управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму на традиційні та прогресивні (рис.1.6) [6; 22; 26; 48].

До класу традиційних методів віднесені такі групи методів:

1. Група методів збільшення власного капіталу підприємств, яка поділяється на чотири підгрупи:

- одержання підприємством внесків до статутного фонду від засновників та акціонерів;
- одержання підприємством додаткового прибутку від господарської діяльності;
- одержання підприємством податкових пільг;
- одержання підприємством фінансової допомоги на безповоротній основі [6; 22; 26; 48].

2. Група методів збільшення позичкового капіталу підприємств, яка поділяється на три підгрупи:

- одержання підприємством банківського кредиту;
- одержання підприємством товарного кредиту;
- одержання підприємством фінансової допомоги на зворотній основі [6; 22; 26; 48].

Рис. 1.6 – Схема розподілу методів управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму [побудовано з урахуванням 6; 22; 26; 48]

До класу прогресивних методів віднесені такі групи:

1. Група методів збільшення власного капіталу підприємств, яка поділяється на дві підгрупи:

- розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках;
- розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства [6; 22; 26; 48];

2. Група методів збільшення позичкового капіталу підприємств, яка поділяється на три підгрупи:

- розміщення корпоративних облігацій підприємства на національному та міжнародному ринках;
- одержання підприємством вексельного комерційного кредиту;
- одержання позичкового капіталу за операціями «репо» [6; 22; 26; 48];

3. Група методів оптимізації структури активів підприємства, яка поділяється на три підгрупи:

- дисконтування дебіторської заборгованості підприємства;
- застосування товаророзпорядчих цінних паперів;
- одержання підприємством основних засобів у лізинг [6; 22; 26].

Наведена на рис. 1.6 класифікація дозволяє виділити три базові відмінності прогресивних методів від традиційних. Це, по-перше, те, що реалізація прогресивних методів включає використання специфічних фінансових інструментів – цінних паперів широкого функціонального складу. По-друге, сукупність прогресивних методів включає специфічну підгрупу, яка дає можливість вирішити більш значне з точки зору підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств завдання оптимізації структури активів. І, по-третє, групи та підгрупи прогресивних методів включають саме ті методи, які дають можливість залучати додаткові фінансові ресурси не тільки на національному, а й на міжнародних фінансових ринках [48].

В цілому слід зауважити, що саме прогресивні методи управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємств мають найбільший потенціал для ефективного вирішення такої базової фінансової проблеми будь-якого суб'єкта

господарювання, як залучення необхідного і достатнього обсягу додаткових фінансових ресурсів для розвитку підприємства за мінімальною вартістю.

Висновки до розділу 1

Таким чином, встановлено, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства найчастіше розглядають як систему управління фінансами (фінансовою сферою, фінансовою діяльністю, фінансовими відносинами) підприємства або як систему управління (планування, організації, формування, використання) фінансових ресурсів підприємства.

Систематизовано, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства містить сукупність визначених фінансовою політикою підприємства фінансових методів і фінансових важелів, які вітчизняні суб'єкти господарювання можуть застосовувати в межах відповідних підсистем фінансового механізму для максимізації ефективності власної діяльності за наявності обґрунтованого та повного правового, нормативного та інформаційного їх забезпечення

Доведено, що в основу функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства доцільно покласти аксіоми загальності, не повторюваності та відкритості. Функції фінансового механізму розподілено на основні (розподільна та контрольна) та другорядні (накопичувальна, відтворювальна, інформаційна, ощадна, стабілізаційна, адаптаційна, захисна). До принципів функціонування фінансового механізму віднесено наступні основні: єдності, автономності, самостійності, інформативності, економічності, комплексності, системності, гнучкості, нейтралізації.

У роботі у складі фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства виділено низку підмеханізмів, перелік яких відповідає завданням управління фінансовими ресурсами підприємства. Також

побудовано класифікацію методів управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму, яка передбачає виділення традиційних та прогресивних методів управління фінансовими ресурсами з виділенням відповідних підгруп в межах кожної групи.

2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжжкокс»

ПрАТ «Запоріжжкокс» – одне з найбільших коксохімічних підприємств [України](#), розташоване в місті [Запоріжжя](#). Підприємство є одним з найбільших виробників [коксу](#) для металургії та один з найбільших експортерів хімічної продукції в Україні. «Запоріжжкокс» виробляє близько 10 % всього виробленого в Україні коксу і перебуває в переліку заводів, що мають стратегічне значення для економіки [31].

Запоріжжкокс – приватне акціонерне товариство, яке було засноване в 1934 р. На сьогодні основною діяльністю підприємства є переробка коксохімічних продуктів.

До інших видів діяльності підприємства належать [32]:

- виробництво інших основних неорганічних хімічних речовин;
- виробництво інших основних органічних хімічних речовин;
- виробництво добрив і азотних сполук;
- допоміжне обслуговування наземного транспорту;
- виробництво газу;

Основні види продукції підприємства включають [32]:

- кокс кам'яновугільний, доменний кокс і кокс горішок;
- коксовий дріб'язок;
- дьогті для дорожнього будівництва;
- сірка газова і колоїдна;
- паливо котельне;
- сульфат амонію;
- пластифікатори бетону;
- масло антраценове.

На ПрАТ «Запоріжжкокс» з 2008 р. функціонує і постійно вдосконалюється інтегрована система менеджменту якості, охорони праці та охорони навколишнього середовища. Система управління задовольняє вимоги міжнародних стандартів ISO 9001, OHSAS 1800, ISO 14001, що підтверджується міжнародними сертифікатами відповідності. ІСМ ПрАТ «Запоріжжкокс» створена на основі успішно впровадженої та функціонуючої на підприємстві з липня 2006 року системи управління якістю (СУЯ) відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001.

Дотримуючись провідної світової практики по систематичним зверненнями до енергопараметрам, енергоефективності та впливу на зміну клімату, на ПрАТ «Запоріжжкокс» впроваджена система енергетичного менеджменту на основі міжнародного стандарту ISO 50001. Цей стандарт передбачає досконаліший підхід – суттєва економія досягається за рахунок застосування кращої управлінської практики і без значних вкладень [33].

Постійними торговими партнерами ПрАТ «ЗАПОРОЖКОКС» є більш ніж 20 країн ближнього і далекого зарубіжжя. Серед них фірми зі світовим ім'ям «Алюмінієва компанія Америки» (ALCOA), «Мітцубіші Корпорейшин», «ЕГПТАЛІОМ» (найбільша алюмінієва компанія Близького Сходу), завод «ДЕЗА» (Чехія), ВАТ «Російський алюміній», ВАТ «Сибірсько-уральська алюмінієва компанія», найбільші заводи технічного вуглецю Росії: Волгоградський, Омський, заводи органічного синтезу: «Казаньоргсинтез», «Куйбишевазот» [33].

На підприємстві створена принципово нова структура управління, організовано виробництво нових для України видів продукції: палива котельного сумішного з неліквідних продуктів хімічних цехів, пластифікатора бетону та іншої продукції. У товарній структурі експорту збільшена частка продукції цеху смолопереробного виробництва, в тому числі пеків різних марок, сировини коксохімічної. Введення в експлуатацію лінії для грануляції пеку електродного дозволило значно розширити ринки збуту цієї продукції в країні, куди транспортування здійснюється переважно морським шляхом – це

Італія, Іспанія, Єгипет, в перспективі – Бразилія, США. На заводі впроваджена унікальна установка по виробництву бензолу для синтезу вищого сорту продуктивністю до 20 000 тон на рік [33].

На ПрАТ «Запоріжжкокс» зниження викидів забруднюючих речовин є однією з найважливіших задач, що вирішуються поряд з виробництвом продукції. Підприємство є провідним в області вирішення екологічних проблем і енергозберігаючих технологій. Протягом всього періоду роботи ВАТ «Запоріжжкокс» і особливо останнім часом, на підприємстві впроваджено значну кількість передових природоохоронних і технологічних заходів, спрямованих на досягнення високого ступеня захисту навколишнього середовища. З 2008 р. і до сьогодні ПрАТ «Запоріжжкокс» активно займається реалізацією проектів «спільного впровадження» в рамках Кіотського протоколу.

Також варто зауважити, що адміністрація ПрАТ «Запоріжжкокс» особливу увагу приділяє забезпеченню соціальної складової життя колективу за такими напрямками, як харчування, транспорт, медичне страхування, оздоровлення та відпочинок [33].

Проведемо загальне оцінювання результатів господарської діяльності ПрАТ «Запоріжжкокс», яке розпочнемо з вивчення даних фінансової звітності підприємства (додатки А, Б, В) [33].

Оскільки основу формування джерел власних внутрішніх фінансових ресурсів підприємства, які спрямовуються на його розвиток, становить прибуток, то він є одним з найважливіших показників господарської діяльності підприємств. Діюча форма №2 «Звіт про фінансові результати» передбачає формування валового прибутку, прибутку від операційної діяльності, прибутку до оподаткування та чистого фінансового результату підприємства. Аналіз форми №2 дає змогу вивчити механізм формування різних видів прибутку підприємства в межах функціонування його фінансового механізму.

Відтак, вважаємо за доцільне розпочати аналіз з оцінювання динаміки основних фінансових показників ПрАТ «Запоріжжкокс» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Динаміка основних фінансових показників ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016– 2018 рр., (тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Темп приросту, %	
				2017/2016 р.	2018/2017 р.
Чистий дохід від реалізації продукції	4460790	8585404	9208474	192,5	107,3
Собівартість реалізованої продукції	(3857416)	(7140283)	(7755143)	185,1	108,6
Валовий прибуток	603374	1445121	1453331	239,5	100,6
Фінансовий результат від операційної діяльності	466180	1320303	1394408	283,2	105,6
Фінансовий результат до оподаткування	444013	1292067	1361933	291,0	105,4
Чистий фінансовий результат	364317	1058783	1118285	290,6	105,6

Вивчення табл. 2.1 дозволяє зробити висновок щодо наявності досить стійкої динаміки змін всіх аналізованих показників у часі.

При цьому, найкраща для ПрАТ «Запоріжжкокс» ситуація спостерігалася протягом 2018 р., коли відбувається суттєве зростання всіх аналізованих показників. Так, обсяг чистого доходу зростає на 92,5%, розмір валового прибутку – більше ніж у 2 рази, прибутку від операційно діяльності, прибутку до оподаткування та чистого прибутку – майже у 3 рази, що є дуже позитивною тенденцією для ПрАТ «Запоріжжкокс». Протягом 2018 р. всі показники також зростають, проте темп їх зростання порівняно з 2017 р. суттєво зменшився та не перевищував 7%.

Доповнимо проведену оцінку порівнянням темпів приросту активів (T_A) з темпами приросту фінансових результатів підприємства – чистого доходу ($T_{чд}$) та чистого прибутку ($T_{чп}$). При цьому має виконуватися наступна нерівність [9]:

$$100\% < T_A < T_{чд} < T_{чп} \quad (2.1)$$

Порівняльний аналіз темпів приросту на ПрАТ «Запоріжжкокс» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Порівняльний аналіз динаміки активів і фінансових результатів ПрАТ «Запоріжжкокс»

Показник, тис. грн.	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Темп приросту 2017/2016 р.	Темп приросту 2018/2017 р.
Чистий дохід	4460790	8585404	9208474	1,92	1,07
Величина активів підприємства	3829733	8245623	8503198	2,15	1,03
Чистий прибуток	364317	1058783	1118285	2,91	1,06

Як бачимо з табл. 2.2, на кінець 2017 р. і 2018 р. $100\% < T_A$ (215,3% та 103,1%), що вказує на те, що оцінюване підприємство протягом аналізованого періоду нарощує економічний потенціал і масштаби своєї діяльності.

На кінець 2017 р. $T_A > T_{чд}$ (215,3% > 192,5%), що свідчить про те, що виручка зростає меншими темпами від економічного потенціалу. Зазначене має оцінюватися негативно, адже вказує на зниження інтенсивності використання ресурсів на підприємстві. Однак, на кінець 2018 р. $T_A < T_{чд}$ (103,1% < 107,3%), отже виручка зростає швидше за економічний потенціал, що заслуговує на позитивну оцінку. Позитивно в межах функціонування фінансового механізму підприємства слід оцінювати щорічне зростання чистого прибутку, однак якщо на кінець 2017 р. виконується остання умова – $T_{чд} < T_{чп}$, то на кінець 2018 р. темп зростання чистого прибутку трохи нижчий за темп зростання виручки (105,6 < 107,3), що вказує на деяке падіння рівня рентабельності.

Таким чином слід відзначити, що ПрАТ «Запоріжжкокс» є прибутковим та щорічно нарощує обсяги своєї господарської діяльності. Наступним кроком проведемо більш детальне оцінювання ефективності фінансового механізму аналізованого підприємства на основі аналізу процесів формування та ефективності використання його фінансових ресурсів.

2.2 Аналіз джерел формування та ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Враховуючи той факт, що фінансовий механізм являє собою сукупність форм, інструментів та методів формування та використання фінансових ресурсів як основи провадження господарської діяльності підприємства, а також те, що функціонування фінансового механізму зумовлює необхідність аналізу структури фінансових ресурсів та ефективності їх використання, вважаємо за доцільне розпочати аналіз ефективності сформованого на ПрАТ «Запоріжжкокс» фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з оцінки структури джерел фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс». Розпочнемо з попередньої оцінки розподілу фінансових ресурсів на власні та позикові джерела коштів (табл. 2.3, рис. 2.1).

Таблиця 2.3 – Аналіз формування джерел фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс», (тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення			
				2017/2016 р.		2018/2017 р.	
				(+,-)	Гр, %	(+,-)	Гр, %
Всього фін. ресурсів	3829733	8245623	8503198	4415890	215,3	257575	103,1
Власні кошти	1680558	2686070	3748269	1005512	159,8	1062199	139,5
- у % до всіх джерел коштів	43,9	32,6	44,1	-11,3		+11,5	
Зобов'язань	2149175	5559553	4754929	3410378	258,7	-804624	85,5
- у % до всіх джерел коштів	56,1	67,4	55,9	+11,3		-11,5	

Як бачимо з табл. 2.3 та рис. 2.1, протягом аналізованого періоду спостерігається стійка тенденція до зростання загальної величини всіх фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс». Так, якщо у 2016 р. фінансові ресурси склали 3829733 тис. грн, то у 2017 р. вони стрімко зросли до 8245623 тис. грн. (більше ніж у 2 рази), при цьому на кінець 2018 р. відбулося подальше незначне збільшення загальної величини фінансових ресурсів до рівня 8503198 тис. грн (на 3,1%).

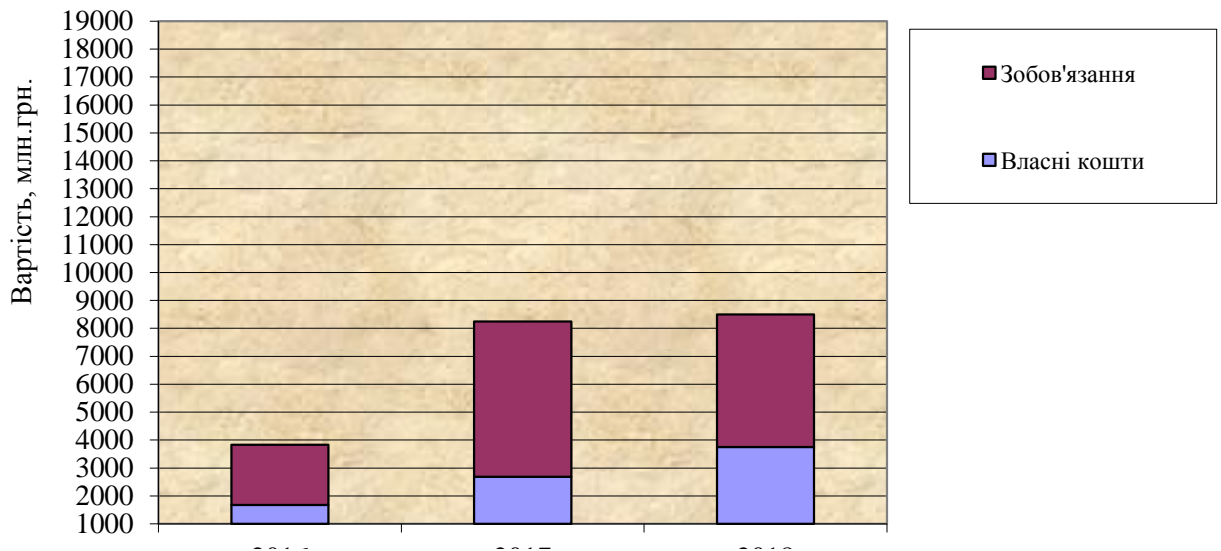

Рис. 2.1 – Динаміка джерел формування фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр.

Підкреслимо, що на зростання величини фінансових ресурсів протягом 2017 р. насамперед вплинуло збільшення джерел позикових коштів, темп росту яких склав 258,7%, тобто порівняно зі станом на кінець 2016 р. величина позикових коштів підприємства зросла більше ніж у 2,5 рази, що не можна оцінювати позитивно. Відповідно, на кінець 2017 р. позикові кошти займали понад 67% у загальній величині фінансових ресурсів. У 2018 р. величина позикових коштів зменшилася на 14,5%, а їх питома вага склала 55,9% (зменшилася на 11,5 в.п.). Щодо динаміки джерел власних коштів, то слід відзначити, що власні кошти протягом всього періоду демонструють стійку тенденцію до щорічного зростання – на 37,4% та на 39,5% відповідно на кінець 2017 р. та 2018 р. При цьому на кінець періоду питома вага власних коштів складає лише 44,1, тобто збільшується на 11,5 в.п. порівняно зі станом на кінець 2017 р., що слід оцінювати позитивно. Однак, враховуючи той факт, що позикові кошти протягом всього аналізованого періоду займають понад 50% у загальній величині фінансових ресурсів, слід констатувати надмірну залежність ПрАТ «Запоріжжкокс» від зовнішніх джерел фінансування та існування ризику втрати фінансової стійкості та платоспроможності підприємством.

Таким чином, слід зробити висновок, що розподіл джерел власних і позикових коштів протягом 2016–2018 рр. є в цілому прийнятний, хоча й містить певні загрози для аналізованого підприємства.

Подальший аналіз джерел формування фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс» в межах функціонування його фінансового механізму потребує детального дослідження як джерел власних, так і джерел позикових коштів. Вважаємо логічним розпочати з аналізу динаміки та структури джерел власних коштів, які є основою і запорукою фінансової стійкості будь-якого підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Аналіз динаміки та структури власного капіталу ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр. (тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.		На кінець 2017 р.		На кінець 2018 р.		Відхилення 2018/2017 р.	
	сума	пит. вага, %	сума	пит. вага, %	сума	пит. вага, %	(+,-)	За пит. вагою
Власний капітал, всього	1680558	100,00	2686070	100	3748269	100	1062199	–
Зареєстрований капітал	1193	0,07	1193	0,04	1193	0,03	0,0	-0,01
Капітал у дооцінках	346008	20,59	315611	11,75	195853	5,23	-119758	-6,52
Додатковий капітал	–	–	–	–	87771	2,34	87771	2,34
Резервний капітал	12366	0,73	12366	0,46	12366	0,33	0,0	-0,13
Нерозподілений прибуток	1320994	78,60	2356900	87,75	3451086	92,07	1094186	4,32
Вилучений капітал	(3)	–	–	–	–	–	–	–

З табл. 2.4 видно, що зміни розміру власного капіталу протягом всього періоду мають досить стабільну позитивну тенденцію. Так, величина власного капіталу у 2017 р. відносно 2016 р. збільшилась на 1005512 тис. грн. або на 59,8%, на кінець 2018 р. відбулося подальше його зростання на 1062199 тис. грн. або на 39,5%. Таким чином, ситуацію, яка склалась на ПрАТ «Запоріжжкокс» стосовно змін розміру власного капіталу слід вважати цілком позитивною, оскільки спостерігається не тільки збільшення величини власного капіталу аналізованого підприємства в абсолютних вимірниках, а й

його частки у загальному розмірі джерел фінансових ресурсів на кінець 2018 р., що доводить збільшення ефективності функціонування фінансового механізму підприємства.

Протягом 2016–2018 рр. незмінними залишаються величини зареєстрованого та резервного капіталу ПрАТ «Запоріжжкокс», які складають 1193 тис. грн та 12366 тис. грн, причому їх частка і у загальній величині власного капіталу коливається у межах 0,07–0,03% для зареєстрованого капіталу та 0,73–0,33% для резервного капіталу. На кінець 2018 р. відбувається суттєве зростання капіталу у дооцінках підприємства – на 119758 тис. грн або на 37,9% порівняно зі станом на кінець 2017 р., що вказує на зменшення на ПрАТ «Запоріжжкокс» вартості дооцінки необоротних активів та фінансових інструментів. Таким чином, зростання величини власного капіталу на кінець аналізованого періоду було викликане, по-перше, виникненням у підприємства додаткового капіталу в розмірі 87771 тис. грн, що може вказувати на внесення засновниками додаткових коштів понад суму зареєстрованого (статутного) капіталу. По-друге, на збільшення розміру власних коштів на кінець 2018 р. вплинуло збільшення такої статті, як нерозподілений прибуток. Так, на кінець 2018 р. бачимо збільшення вказано статті на 1094186 тис. грн. або на 46,4%. Таку тенденцію, насамперед, можна пояснити зростанням на кінець 2018 р. розміру чистого прибутку підприємства та зменшенням розміру розрахунків за зобов'язаннями, які у 2018 р. зменшилися.

Крім того підкреслимо, що протягом всього періоду найбільшу питому вагу у складі власного капіталу займає нерозподілений прибуток, питома вага якого коливається у межах 79–92% з тенденцією до щорічного зростання. Встановлена тенденція є свідченням ефективності функціонування фінансового механізму підприємства, особливо враховуюче щорічне зростання загальної величини власного капіталу, що заслуговує на позитивну оцінку.

Продовжимо аналіз оцінкою основних компонентів позичкових коштів підприємства. Аналіз динаміки та структури джерел зобов'язань ПрАТ «Запоріжжкокс» наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз динаміки та структури джерел зобов'язань і забезпечень ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр., (тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення			
				2017/2016 р.		2018/2017 р.	
				(+,-)	Тр, %	(+,-)	Тр, %
Загальна величина джерел зобов'язань і забезпечень	2149175	5559553	4754929	3410378	158,7	-804624	85,5
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	183313	219912	240831	36599	120,0	20919	109,5
- у % до джерел позикових коштів	8,5	4,0	5,1	-4,5		1,1	
Поточні зобов'язання і забезпечення	1965862	5339641	4514098	3373779	171,6	-825543	84,5
- у % до джерел позикових коштів	91,5	96,0	94,9	4,5		-1,1	

Як бачимо з табл. 2.5, загальна величина джерел зобов'язань характеризується не стійкою тенденцією – зростання на 58,7% на кінець 2017 р. з подальшим зменшенням на 14,5 % на кінець 2018 р., що вказує на зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування та збільшення ефективності функціонування фінансового механізму ПрАТ «Запоріжжкокс» на кінець 2018 р.

Зазначимо, що частка довгострокових зобов'язань у загальній величині джерел позикових коштів протягом всіх років вкрай незначна і складає лише 8,5%, 4% та 5,1% відповідно у 2016, 2017 та 2018 рр., отже в структурі джерел позикових коштів ПрАТ «Запоріжжкокс» майже відсутні довгострокові пасиви, які зазвичай використовуються на розширення власного виробництва, проведення диверсифікації, інвестиційні потреби. Враховуючи паралельну тенденцію до значного зростання на кінець 2017 р. поточних зобов'язань з невеликим подальшим зменшенням у 2018 р., даний факт з точки зору ефективності фінансового механізму не варто оцінювати позитивно.

Відстежуючи динаміку поточних зобов'язань аналізованого підприємства, слід зазначити їх зростання на кінець 2017 р. на 71,6%. З одного

боку ця тенденція говорить про існування в аналізованого підприємства додаткових джерел фінансування. Проте, з іншого боку слід враховувати ту особливість поточних зобов'язань, що вони призначені в основному для покриття поточних потреб підприємства і в будь-який час кредитори можуть вимагати повернення боргів. Крім того, в разі несвоєчасного погашення зобов'язань, на підприємство можуть накладатись певні штрафні санкції, пені, що підвищує для підприємства ризик втрати платоспроможності. Відтак, позитивним явищем слід вважати зменшення поточних зобов'язань ПрАТ «Запоріжжкокс» на кінець 2018 р. на 15,5%.

При цьому слід звернути увагу на той негативний факт, що в аналізованого підприємства протягом всього періоду частка поточних зобов'язань складала більше 90%. Таким чином, слід зробити висновок, що розподіл джерел зобов'язань ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом всього періоду є вкрай загрозливим з наявністю певної позитивної динаміки змін на кінець 2018 р.

Розглянемо більш детально динаміку та структуру поточних зобов'язань і забезпечень підприємства (табл. 2.6).

Як бачимо з табл. 2.6, протягом всього періоду підприємство не має короткострокових кредитів, тобто його зобов'язання і забезпечення складаються переважно із кредиторської заборгованості, яка є найбільш ризиковим видом пасивів, що слід оцінювати негативно. При цьому, найбільшу питому вагу у складі поточних зобов'язань займає кредиторська заборгованість за товарами, роботами, послугами (79–87%) з тенденцією до зростання питомої ваги на кінець 2018 р., що вказує на те, що ПрАТ «Запоріжжкокс» фінансує свої потреби в поточних позичкових коштах переважно за рахунок отримання товарних кредитів. Також слід відзначити зменшення на кінець 2018 р. розміру позичкових зобов'язань, що відбувалося насамперед за рахунок зменшення кредиторської заборгованості за товарами роботами, послугами (на 8,5%), кредиторської заборгованості за розрахунками

з бюджетом (на 57,6%) та інших поточних зобов'язань (на 43,8%), що варто оцінювати позитивно.

Таблиця 2.6 – Аналіз динаміки та структури поточних зобов'язань і забезпечень ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр. (тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.		На кінець 2017 р.		На кінець 2018 р.		Відхилення 2018/2017 р.	
	сума	пит. вага, %	сума	пит. вага, %	сума	пит. вага, %	(+, -)	За пит. вагою
Поточні зобов'язання і забезпечення, всього	1965862	100	5339641	100	4514098	100	-825543	-
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	957	0,05	957	0,02	1182	0,03	225	0,01
товари, роботи, послуги	1571165	79,92	4297511	80,48	3930322	87,07	-367189	6,59
розрахунками з бюджетом	41694	2,12	156103	2,92	66241	1,47	-89862	-1,45
розрахунками зі страхування	1837	0,09	2265	0,04	2190	0,05	-75	0,01
розрахунками з оплати праці	6242	0,32	8489	0,16	8397	0,19	-92	0,03
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	3722	0,19	8447	0,16	9360	0,21	913	0,05
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	2248	0,11	2248	0,04	2248	0,05	0,0	0,01
Поточні забезпечення	16341	0,83	20351	0,39	19867	0,43	-484	0,04
Інші поточні зобов'язання	321656	16,37	843270	15,79	474291	10,50	-368979	-5,29

Аналізуючи кредиторську заборгованість слід також враховувати, що вона є джерелом покриття дебіторської заборгованості підприємства. У

зв'язку з цим доцільним є проведення порівняльного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства (табл. 2.7).

Як бачимо з табл. 2.7, протягом 2016–2018 рр. ПрАТ «Запоріжжкокс» дотримувалося політики перевищення розміру дебіторської заборгованості над розміром кредиторської, що свідчить про іммобілізацію власного капіталу в дебіторську заборгованість. Зазначене є більш прийнятним ніж зворотна ситуація, за якої відбувається перевищення розміру кредиторської заборгованості над розміром дебіторської, адже такий стан вказує на недостатність власного капіталу та утримання коштів кредиторів для фінансування виробничої діяльності.

Таблиця 2.7 – Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованостей ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр.

Показник	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	2017 від 2016 (+,-)	2018 від 2017 (+,-)
1. Дебіторська заборгованість, тис. грн	2425746	6039692	5664779	5797116	-374913
2. Кредиторська заборгованість, тис. грн	1627865	4476020	4019940	2848155	-456080
3. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (пок.1 : пок.2)	1,49	1,35	1,41	-0,14	0,06

Таким чином, на підставі проведеного аналізу слід констатувати наявність певних негативних явищ в структурі та динаміці фінансових ресурсів аналізованого підприємства, що вказує на недостатню ефективність функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності ПрАТ «Запоріжжкокс».

Важливим моментом в процесі функціонування фінансового механізму є з'ясування того, як ефективніше використати фінансові ресурси підприємства. Дане завдання досягається завдяки збалансуванню структури активів (тобто збереженню пропорції між обсягами наявних грошових коштів, товарно-матеріальних запасів, дебіторською заборгованістю та внесками в основні

засоби). Така урівноваженість дасть змогу успішно реалізувати потенційну можливість підприємства стабільно працювати і формувати прибуток. Водночас економісти застерігають: для виробничих підприємств частка оборотних активів повинна переважати частку необоротних, що обумовлюється потребами і особливостями операційного циклу таких підприємств [49, с. 159].

Відтак вважаємо за доцільне продовжити аналіз детальним розглядом активу балансу ПрАТ «Запоріжжкокс», оскільки аналіз основних напрямків вкладання фінансових ресурсів підприємства дає змогу оцінити, наскільки раціонально та доцільно в межах функціонування фінансового механізму воно використовує наявні фінансові ресурси. Застосування запропонованого комплексного аналізу як активу, так і пасиву балансу дасть більш повну характеристику проблемних місць та негативних тенденцій в галузі управління фінансами підприємства, що в свою чергу дозволить визначити повний спектр заходів, необхідних для підтримання належного фінансового стану та високого рівня якості процесу управління фінансами підприємства.

Аналіз структури загальної величини активів підприємства проведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз напрямів використання фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс», (тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення			
				2017/2016 р.		2018/2017 р.	
				(+,-)	Тр, %	(+,-)	Тр, %
Загальна величина майна підприємства	3829733	8245623	8503198	4415890	215,3	257575	103,1
Необоротні активи	1021386	1231380	1593541	209994	120,6	362161	129,4
- у % до майна	0,27	0,15	0,19	-0,12		0,14	
Оборотні активи	2808347	7014243	6909657	4205896	249,8	-6404586	98,5
- у % до майна	0,73	0,85	0,81	0,12		-0,04	

Розрахунки, проведені в табл. 2.8 показують, що динаміка загальної величини майна ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр. мала стабільну

тенденцію до щорічного зростання. Так, в 2017 р. порівняно з 2016 р. на підприємстві відбулось збільшення аналізованого показника на 115,3%, на кінець 2018 р. зафіксовано подальше його зростання на 3,1%.

В структурі активів підприємства спостерігаємо певні коливання. Так, на кінець 2017 р. на підприємстві відбувається збільшення розміру необоротних активів на 20,6% з одночасним збільшенням розміру оборотних активів на 149,8%%. При цьому, на кінець 2018 р. відбулось зростання необоротних на 29,4% проти скорочення оборотних активів на 1,5%.

В цілому слід констатувати, що результати функціонування фінансового механізму в розрізі використання фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2017–2018 рр. не можна вважати оптимальними через те, що протягом цього періоду частка оборотних активів істотно перевищувала частку необоротних (15% і 19% необоротних активів проти 85% і 81% оборотних активів). Не зважаючи на те, що позитивним для підприємств явищем вважається тенденція до скорочення необоротних активів при збільшенні частки оборотних, слід відзначити, що виявлений стан справ не варто сприймати однозначно позитивно, оскільки оборотні активи більше, ніж вдвічі перевищують необоротні.

З метою проведення детальнішого аналізу використання фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс» розглянемо окремо динаміку та структуру кожного виду необоротних і оборотних активів.

Розпочнемо аналіз з оцінки динаміки та структури необоротних активів аналізованого підприємства (табл. 2.9).

З табл. 2.9 бачимо, що не зважаючи на істотне перевищення розміру оборотних активів над необоротними, загальна величина останніх протягом аналізованого періоду має тенденцію до щорічного зростання.

Таблиця 2.9 – Аналіз динаміки та структури необоротних активів ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр.,
(тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.		На кінець 2017 р.		На кінець 2018 р.		Відхилення					
	сума	пит. вага	сума	пит. вага	сума	пит. вага	2017/2016 р.			2018/2017 р.		
							(+,-)	Гр, %	за пит. вагою	(+,-)	Гр, %	за пит. вагою
Необоротні активи, всього	1021386	100	1231380	100	1593541	100	209994	120,6	0,0	362161	129,4	0,0
Нематеріальні активи	3517	0,3	4958	0,4	5212	0,3	1441	141,0	0,1	254	105,1	-0,1
- первісна вартість	9048	x	11972	x	14343	x	2924	132,3	x	2371	119,8	x
- накопичена амортизація	5531	x	7014	x	9131	x	1483	126,7	x	2117	130,2	x
Незавершені капітальні інвестиції	–	–	419280	34,0	687855	43,2	419280	100,0	34,0	268575	164,1	9,2
Основні засоби	1017869	99,7	799195	64,9	873568	54,8	-218674	78,5	-34,8	74373	109,3	-10,1
- первісна вартість	1405812	x	1267654	x	1446401	x	-138158	81,3	x	178747	114,1	x
- знос	387943	x	468459	x	572833	x	80516	120,8	x	104374	122,3	x
Відстрочені податкові активи	–	–	7947	0,7	26906	1,7	7947	100	0,7	18959	338,6	-1,0

Протягом усього періоду спостереження найбільшу питому вагу у складі необоротних активів становлять основні засоби, хоча й спостерігається тенденція до її щорічного зменшення: так, у 2016 р. частка їх залишкової вартості складає 99,7%, у 2017 р. вона зменшилася до 64,9%, у 2018 р. вона знов падає до 54,8%. При цьому слід підкреслити, що наявні у підприємства основні засоби знаходяться в досить непоганому стані з точки зору можливостей їх подальшого використання, адже знос основних засобів становив 27,6% у 2016 р., 37% у 2017 р. та 39,6%, при цьому викликає занепокоєння тенденція до щорічного зростання зношеності основних засобів ПрАТ «Запоріжжкокс», що слід оцінювати негативно.

Іншою статтею, яка істотно впливає на збільшення необоротних активів у 2017–2018 рр., є незавершені капітальні інвестиції (які були повністю відсутні у 2016 р.), частка яких у 2017 р. складала 34,0%, збільшившись на наступний рік на 268575 тис. грн. (розмір частки зріс до 43,2%). Враховуючи той факт, що незавершені капітальні інвестиції являють собою капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, уведення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва [58] їх поява та збільшення обсягів свідчить про нарощення підприємством обсягів своєї діяльності та має оцінюватися позитивно.

Збільшення на кінець періоду відбувається за відстроченими податковими активами: протягом 2016 р. ця стаття була взагалі відсутня, у 2017 р. вони займали лише 0,7% у загальній вартості необоротних активів зі збільшенням на кінець 2018 р. на 18959 тис. грн. (при зростанні питомої ваги до 1,7%). Відзначимо, що утворення відстрочених податкових активів та їх подальше зростання свідчить про виникнення у ПрАТ «Запоріжжкокс» суми податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки.

Також слід відзначити, що з року в рік простежується стійка тенденція до зростання як первісної, так і залишкової вартості нематеріальних активів, що може бути зумовлено придбанням нових нематеріальних активів (це можуть бути ліцензії на певні види продукції, товарні знаки або ж просто програмні забезпечення). Проте, проводячи аналіз нематеріальних активів ПрАТ «Запоріжжкокс», не можна проминути такий негативний факт, як знос нематеріальних активів, який на підприємстві складає 61,1% у 2016 р., 58,6% у 2017 р. та 63,7% у 2018 р.

Також маємо зауважити, що протягом всього періоду на підприємстві відсутні довгострокові фінансові інвестиції, що може вказувати на нестачу фінансових ресурсів (насамперед, власних коштів) в аналізованого підприємства, що заслуговує на негативну оцінку.

Далі зупинимося більш детально на аналізі динаміки та структури оборотних активів ПрАТ «Запоріжжкокс» (табл. 2.10).

Дані рис. табл. 2.10 свідчать про те, що вартість оборотних активів ПрАТ «Запоріжжкокс» за аналізовані роки характеризується тенденцією до зростання на кінець 2017 р. за наявності незначного зменшення їх величини на кінець 2018 р. При цьому, абсолютні показники свідчать про те, що причина такої динаміки криється насамперед у змінах дебіторської заборгованості, яка зростає майже на 149% на кінець 2017 р. порівняно з 2016 р. та знижується на 6,2% на кінець 2018 р. порівняно з 2017 р. При цьому слід зауважити, що дебіторська заборгованість є найбільшою за питомою вагою складовою оборотних активів ПрАТ «Запоріжжкокс», яка неістотно коливається в межах 86%–81% з тенденцією до щорічного зменшення.

Відзначимо, що наявність значних розмірів дебіторської заборгованості можна вважати позитивним лише в тому випадку, коли йдеться про налагодженість зв'язків та розширення ринків збуту продукції (закономірним може бути зростання суми дебіторської заборгованості при зростанні кількості дебіторів).

Таблиця 2.10 – Аналіз динаміки та структури оборотних активів ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр.,
(тис. грн.)

Показники	На кінець 2016 р.		На кінець 2017 р.		На кінець 2018 р.		Відхилення					
	сума	пит. вага	сума	пит. вага	сума	пит. вага	2017/2016 р.			2018/2017 р.		
							(+,-)	Тр, %	за пит. вагою	(+,-)	Тр, %	за пит. вагою
Оборотні активи, всього	2808347	100	7014243	100	6909657	100	4205896	249,8	–	-104586	98,5	–
Запаси	216319	7,70	484777	6,91	1191222	17,24	268458	224,1	-0,79	706445	245,7	10,33
Дебіторська заборгованість	2425746	86,38	6039692	86,11	5664779	81,98	3613946	248,98	-0,27	-374913	93,8	-4,13
Поточні фінансові інвестиції	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Гроші та їх еквіваленти	35748	1,27	9019	0,13	27866	0,40	26729	25,2	-1,14	18847	309,0	0,27
Витрати майбутніх періодів	476	0,02	11785	0,17	25790	0,38	11309	2475,8	0,15	14005	218,8	0,21
Інші оборотні активи	130058	4,63	468970	6,68	–	–	338912	360,6	2,05	-468970	–	-6,68

Однак у цілому дебіторська заборгованість красномовно нагадує, що певна частина коштів підприємства вилучена з обороту і тимчасово «заморожена». Практика показує, що зростання частки дебіторської заборгованості більше ніж в 1,5 рази свідчить про несприятливі тенденції в результатах господарської діяльності, що й слід констатувати для ПрАТ «Запоріжжкокс» у 2017–2018 рр. порівняно зі станом на кінець 2016 р. Також слід звернути увагу на той факт, що у складі дебіторської заборгованості підприємства найбільшу питому вагу протягом всього періоду займає саме товарна дебіторська заборгованість (97,3%, 97,7% та 95,3% відповідно на кінець 2016 р., 2017 р. та 2018 р.), що вказує на активне надання підприємством товарних кредитів та збільшує ризик падіння або втрати платоспроможності ПрАТ «Запоріжжкокс» у разі, якщо покупці не вчасно або не в повному обсязі будуть розраховуватися за продукцію, придбану на умовах товарного кредиту.

Подальший розгляд табл. 2.10 вказує на те, що розмір запасів ПрАТ «Запоріжжкокс» має тенденцію до постійного зростання – на 124,1 % на кінець 2017 р. порівняно з 2016 р. та ще на 145,7% на кінець 2018 р. порівняно з 2017 р., при цьому в структурі запасів підприємства протягом майже всього періоду основну питому вагу займають виробничі запаси (68,7%, 69,0% та 38,5% відповідно на кінець 2016 р., 2017 р. та 2018 р.), які призначені для майбутнього використання у виробничому процесі підприємства. Зазначену тенденцію в діяльності аналізованого підприємства в цілому можна оцінити позитивно. Справа в тому, що при проведенні аналізу запасів визначені тенденції їх змін необхідно співставляти з тенденціями по обсягах виробництва – якщо останні зростають, зрозумілим і виправданим буде і нагромадження запасів. Відповідно, в нашому випадку при постійному збільшенні розміру запасів (насамперед, виробничих) спостерігається відповідне збільшення протягом 2017–2018 рр. чистого доходу від реалізації, валового прибутку та чистого прибутку. Таким чином, тенденція до збільшення виробничих запасів цілком узгоджується з тенденцією до

збільшення обсягів чистого доходу від реалізації й прибутку через збільшення обсягів виробництва.

Також слід звернути увагу на суттєве зростання у складі запасів у 2017 р. запасів готової продукції – майже у 18 р., що є вкрай несприятливим фактором, який зумовив зменшення грошових коштів ПрАТ «Запоріжжкокс» майже в 4 рази та може вказувати на проблеми платоспроможного попиту основних контрагентів підприємства (що підтверджує й зростання дебіторської заборгованості за товарами у 2,5 рази у 2017 р.). Однак, у 2018 р. спостерігаємо зменшення запасів готової продукції на 62,0% при відповідному збільшенні грошових коштів більше ніж у 3 рази, що вказує на стабілізацію зі збутом продукції підприємства та має бути оцінено позитивно. При цьому у 2018 р. відбувається і незначне скорочення дебіторської заборгованості за товарами на 7,6% порівняно з 2017 р., що також свідчить про покращення платіжно-розрахункової дисципліни в межах функціонування фінансового механізму аналізованого підприємства та має оцінюватися позитивно.

В цілому слід відзначити, що встановлені на кінець аналізованого періоду на ПрАТ «Запоріжжкокс» тенденції до скорочення обсягу як загальної дебіторської заборгованості, так і дебіторської заборгованості товарного характеру (внаслідок покращення платіжно-розрахункової дисципліни підприємства), накопичення запасів при наявному зростанні обсягів виробництва (що зумовило відповідне збільшення чистого доходу і прибутку) та зростання грошових коштів свідчать про збільшення раціональності використання фінансових ресурсів та підвищення ефективності фінансового механізму аналізованого підприємства.

2.3 Загальна ефективності функціонування фінансового механізму щодо забезпечення життєздатності ПрАТ «Запоріжжкокс»

Доповнимо аналіз структури джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс» загальною оцінкою ефективності процесу управління фінансами цього підприємства в межах функціонування його фінансового механізму.

Враховуючи той факт, що одними з найбільш вагомими індикаторів ефективності управління фінансами є показники рентабельності капіталу, проведемо аналіз зазначених показників в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз показників рентабельності капіталу ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр.

Показник, %	Формула	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення 2018/2017 р.	
					(+,-)	Тр, %
Рентабельність капіталу (загальна)	Чистий прибуток / Актив балансу	9,5	12,8	13,2	0,4	103,1
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал	21,7	39,4	29,8	-9,6	75,6
Рентабельність позичкового капіталу	Чистий прибуток / Позичковий капітал	17,0	19,0	23,5	4,5	123,7

Як бачимо з табл. 2.11, протягом всього періоду відбувається покращення ефективності використання підприємством майна і джерел його формування, на що вказує щорічне зростання майже всіх аналізованих показників за виключенням рентабельності власного капіталу у 2018 р. Так, у 2017р. відбувається збільшення рентабельності загального капіталу на 34,7%, рентабельності власного капіталу на 81,69% та рентабельності позичкового капіталу на 11,8%, що, враховуючи на тенденцію до зростання як власних, так і позичкових коштів має оцінюватися дуже позитивно.

На кінець 2018 р. спостерігаємо незначне погіршення ситуації, про що свідчить зменшення рентабельності власного капіталу. Так, рентабельність

загального капіталу зростає на 3,1% (при цьому, бачимо, що замість 12,8 грн., що були одержані з кожних 100 грн. загального капіталу протягом 2017 р., на кінець 2018 р. віддача зі 100 грн. коштів загального капіталу складала 13,2 грн.). Також спостерігаємо збільшення рентабельності позичкових коштів на 23,7% (віддача зі 100 грн. позичкового капіталу на кінець 2018 р. складала 23,5 грн. проти 19 грн. на кінець 2017 р.). Щодо зменшення рентабельності власного капіталу на 24,4%, насамперед, це пояснюється суттєвим перевищенням темпів зростання власного капіталу (142,1%), над темпами зростання чистого прибутку (105,6%), що не можна оцінювати позитивно.

Розрахуємо середній рівень рентабельності загального капіталу за оцінюваний період за формулою 1.1 [49]:

$$\overline{R_K} = \frac{\sum \text{ЧП} / n}{\sum \text{СВК} / n}, \quad (1.2)$$

де $\overline{R_K}$ – середній рівень рентабельності загального капіталу за розрахунковий період;

$\sum \text{ЧП}$ – сума чистого прибутку, одержаного підприємством за період, що аналізувався;

$\sum \text{СВК}$ – сума власного капіталу, розрахована за період, що аналізувався;

n – кількість років в періоді, що аналізувався.

$$\overline{R_K} = ((364317 + 364317 + 1118285) : 3) : ((1680558 + 2686070 + 3748269) : 3) \times 100 = 615639,7 : 2704965,7 \times 100 = 22,8\%$$

Враховуючи той факт, що основним видом діяльності оцінюваного підприємства є переробка коксохімічних продуктів, порівняємо розрахований середній рівень рентабельності загального капіталу підприємства з середнім рівнем рентабельності за таким видом діяльності як виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення станом на кінець 2018 р.: 14,2% < 22,8%.

Таким чином, при тенденції по покращення ситуації з рівнем рентабельності аналізованого підприємства, бачимо, що середній рівень рентабельності ПрАТ «Запоріжжкокс» є також вищим за середній рівень

рентабельності підприємств його виду діяльності по Україні. Отже можемо зробити висновок, що якість управління фінансами в межах функціонуючого на ПрАТ «Запоріжжкокс» фінансового механізму порівняно з іншими підприємствами галузі знаходиться на досить високому рівні.

Далі оцінимо ефективність використання фінансових ресурсів підприємства за формулою 1.2 [49]:

$$R_{Дк} = \frac{AB + ЧП}{ВБ} \cdot 100\%, \quad (1.3)$$

де $R_{Дк}$ – рівень доходності капіталу за період, що розглядається;

AB – амортизаційні відрахування за період, що розглядався, тис. грн.;

ЧП – чистий прибуток за період, що розглядався, тис. грн.;

ВБ – величина загального капіталу (валюта балансу) за період, що розглядався, тис. грн.

$$R_{Дк2016} = (129234 + 364317) : 3829733 \times 100 = 12,9\%$$

$$R_{Дк2017} = (99864 + 1058783) : 8245623 \times 100 = 14,1\%$$

$$R_{Дк2018} = (119436 + 1118285) : 8503198 \times 100 = 14,6\%$$

Як бачимо, проведені розрахунки підтверджують щорічне підвищення ефективності управління фінансами ПрАТ «Запоріжжкокс» в межах функціонування фінансового механізму, про що свідчить щорічне збільшення рівня доходності капіталу – на 9,3% та на 3,5% відповідно на кінець 2017р. та 2018 р.

Підкреслимо, що індикатором ефективності фінансового механізму підприємства виступає його платоспроможність. Розпочнемо її оцінку з розрахунку показника доходності поточних зобов'язань за формулою 1.3 [49]:

$$R_{Дпз} = \frac{ЧП + АВ}{ПЗ} \cdot 100\%, \quad (1.4)$$

де $R_{Дпз}$ – рівень доходності поточних зобов'язань;

ПЗ – сума поточних зобов'язань за період, що розглядався, тис. грн.

$$R_{Дпз2016} = (129234 + 364317) : 1965862 \times 100 = 25,1\%$$

$$R_{Дпз2017} = (99864 + 1058783) : 5339641 \times 100 = 21,7\%$$

$$RD_{ПЗ2018} = (119436 + 1118285) : 4514098 \times 100 = 27,4\%$$

Як бачимо з проведених розрахунків, показник доходності поточних зобов'язань аналізованого підприємства має нестабільну тенденцію. Так спостерігається його зниження на 13,5% на кінець 2017 р. внаслідок збільшення поточних зобов'язань більше ніж у 2,5 рази порівняно зі станом на кінець 2016 р. На кінець 2018 р. відбувається зростання показника на 26,3%, що пояснюється скороченням розміру поточних зобов'язань (на 15,4%) при зростанні розміру чистого прибутку (на 5,7%) порівняно зі станом на кінець 2017 р. Таким чином, на кінець 2018 р. внаслідок зростання прибутковості та зменшення залежності від зовнішніх короткострокових джерел фінансування ризик втрати платоспроможності підприємства зменшився, що позитивно характеризує якість функціонування фінансового механізму ПрАТ «Запоріжжкокс».

Продовжимо оцінку платоспроможності підприємства на основі характеристики ліквідності його поточних активів. Методика аналізу ліквідності балансу полягає в порівнянні підсумків за кожною групою активу і пасиву балансу. Результати оцінки ліквідності балансу підприємства наведені в табл. 2.12.

За даними табл. 2.12 можна зробити висновок, що наведений баланс підприємства протягом 2016–2018 рр. не є цілком ліквідним:

2016 рік -	A1 < П1	2017 рік -	A1 < П1	2018 рік -	A1 < П1
	A2 > П2		A2 > П2		A2 < П2
	A3 > П3		A3 > П3		A3 > П3
	A4 < П4		A4 < П4		A4 > П4

Таблиця 2.12 – Оцінка ліквідності балансу ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр., тис. грн.

Актив	На кінець 2016р.	На кінець 2017р.	На кінець 2018р.	Пасив	На кінець 2016р.	На кінець 2017р.	На кінець 2018р.	Платіжний надлишок (+) або нестача (-)		
								2016р.	2017р.	2018р.
1.Найбільш ліквідні активи (А ₁)	35748	9019	27866	1.Негайні пасиви (П ₁)	1965862	5339641	4514098	-1930114	-5330622	-4126232
2.Активи, що швидко реалізуються (А ₂)	2425746	6039692	5664779	2.Коротко-строкові пасиви (П ₂)	-	-	-	2425746	6039692	5664779
3.Активи, що реалізуються повільно (А ₃)	346853	965532	1217012	3.Довго-строкові пасиви (П ₃)	183313	219912	240831	163540	745620	976181
4.Активи, що важко реалізуються (А ₄)	1021386	1231380	1593541	4.Постійні пасиви (П ₄)	1680558	2686070	3748269	659172	1454690	2154728
БАЛАНС	3829733	8245623	8503198	БАЛАНС	3829733	8245623	8503198	X	X	X

Так, протягом всього періоду спостерігається стабільне не виконання на аналізованому підприємстві першої умови ліквідності, тобто протягом 2016–2018 рр. наявні грошові кошти та їх еквіваленти є меншими за розмір термінових зобов'язань ПрАТ «Запоріжжкокс» на 1930114 тис грн., 5330622 тис. грн та 4126232 тис. грн. відповідно на кінець 2016 р., 2017 р. та 2018 р. Такий стан справ означає, що якщо всі кредитори аналізованого підприємства водночас пред'являть вимогу погасити заборгованість, воно буде не в змозі розрахуватися в повному обсязі, та в кінцевому підсумку буде вимушене залучати для цих цілей інші джерела (менш ліквідні, наприклад, дебіторську заборгованість), що має оцінюватися вкрай негативно. Єдине, що варто відзначити, що на кінець 2018 р. платіжна нестача зменшується на 22,6% або на 1204390 тис. грн.

Щодо всіх інших умов ліквідності – спостерігаємо їх стабільне виконання протягом всього аналізованого періоду. Так, стабільне виконання другої умови свідчить про достатність активів, що швидко реалізуються, для покриття короткострокової заборгованості. Однак, виконання цієї умови не варто сприймати однозначно позитивно через повну відсутність у підприємства короткострокових кредитів (які й утворюють елемент П2), що й призвело до того, що аналізоване підприємство залучає для фінансування власної діяльності найбільш термінові пасиви, насамперед, кредиторську заборгованість, що є негативним фактором.

Виконання третьої умови ліквідності вказує на достатність активів, які повільно реалізуються для покриття довгострокових пасивів, однак, знов таки цей факт не слід оцінювати однозначно позитивно через те, що ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр. майже не залучає довгострокові зобов'язання, фінансуючи свою діяльність за рахунок кредиторської заборгованості.

Щодо стабільного виконання четвертої умови, то цей факт свідчить про виконання на ПрАТ «Запоріжжкокс» мінімальної умови фінансової стійкості, за якої власний капітал перевищує необоротні активи, та наявність в аналізованого підприємства власних оборотних коштів.

Доповнимо аналіз ліквідності балансу розрахунком системи коефіцієнтів ліквідності, які дають змогу оцінити рівень платоспроможності підприємства на певний момент часу. Значення показників ліквідності аналізованого підприємства наведено в табл. 2.13.

Аналіз табл. 2.13 доводить значне погіршення ліквідності підприємства на кінець 2017 р. з подальшим покращенням ситуації на кінець аналізованого періоду, про що свідчить не тільки збільшення всіх показників ліквідності, але їх відповідність нормативним значенням (за виключенням коефіцієнта абсолютної ліквідності), що свідчить про зниження загрози фінансовій стабільності підприємства та покращення рівню управління його фінансами в межах функціонування фінансового механізму.

Таблиця 2.13 – Основні коефіцієнти ліквідності (платоспроможності)
 ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр.

Показник	Формула	Напрямок позитивних змін	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	2018 / 2017 (+/-)
Показник поточної ліквідності (покриття)	Поточні активи / Поточні пасиви	Збільшення; Норма 2,0-2,5 критичне значення К _{л.п} =1	1,43	1,31	1,53	0,22
Коефіцієнт ліквідності швидкої	Поточні активи – Запаси / Поточні пасиви	Збільшення; Норма 0,7–0,8	1,25	1,13	1,26	0,13
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	Кошти / Поточні пасиви	Збільшення; має бути К _{л.а.} = 0,2-0,3	0,02	0,002	0,06	0,058

При цьому, вкрай негативним явищем слід вважати не відповідність нормі протягом всього періоду значень показника абсолютної ліквідності. Навіть при його збільшенні на кінець 2018 р. у 30 разів його значення залишається заниженим – при нормі погашення 20–30% поточних боргів за рахунок грошових коштів ПрАТ «Запоріжжкокс» може погасити лише 6% своїх поточних боргів за рахунок найбільш ліквідних активів, що генерує значний ризик втрати підприємством платоспроможності. Хоча відзначимо, що вказаний факт ще не дає підстави робити висновок про цілковиту неможливість розрахунків, адже як правило всі кредитори одночасно не звертаються з вимогами до повернення боргів.

Збільшення на кінець 2018 р. коефіцієнту швидкої ліквідності на 11,5%. та його суттєве перевищення норми свідчать про те, що розмір ліквідних активів та активів, що швидко реалізуються, в достатньому розмірі покриває короткострокові зобов'язання аналізованого підприємства (це доводить можливість повного розрахунку за поточними зобов'язаннями у разі виникнення критичних обставин).

Щодо зростання коефіцієнту покриття на 16,8% на кінець 2018 р. та його майже відповідності нормі (2,0), відзначимо, що це вказує на наявність власного капіталу в обороті та можливість оплати поточних зобов'язань за рахунок поточних активів.

Таким чином, за результатом проведеної оцінки слід зробити висновок, що на кінець 2018 р. ПрАТ «Запоріжжкокс» у короткостроковій перспективі в цілому можна вважати платоспроможним, що позитивно характеризує ефективність функціонування його фінансового механізму.

Важливою характеристикою ефективності функціонування фінансового механізму підприємства є рівень його фінансової незалежності, що визначається типом фінансової стійкості. Її узагальнюючим показником є надлишок або нестача джерел фінансування для формування запасів. Тобто, вартість запасів порівнюють з наявністю у підприємства власного оборотного капіталу, довгостроковими зобов'язаннями та короткостроковими кредитами.

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжжкокс» проведено в табл. 2.14.

Як бачимо з табл. 2.14, аналізоване підприємство протягом всього періоду має абсолютну фінансову стійкість. Це означає, що для забезпечення запасів підприємство використовує лише власний оборотний капітал й у нього немає потреби залучати довгострокові кредити та короткострокові позики, отже за даною ознакою платоспроможність підприємства є абсолютною.

При цьому, на кінець періоду спостерігаємо деяке погіршення ситуації, про що свідчить неістотне зниження надлишку власного оборотного капіталу для фінансування запасів – на 0,7%, що в свою чергу зумовило зменшення запасу фінансової стійкості майже на 3 дні та зниження надлишку джерел фінансування на 1 грн. запасів на 1,44 грн. або на 58,8%

Таблиця 2.14 – Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр.

Показники	Розрахунок	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.
-----------	------------	-------------------	-------------------	-------------------

Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів, тис. грн	$H1 = \text{ряд (1495 - 1095)}$	659172	1454690	2154728
Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів, тис. грн	$H2 = \text{ряд (1495 - 1095 + 1595)}$	842485	1674602	2395559
Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових кредитів та позик для формування запасів, тис. грн	$H3 = \text{ряд (1495 - 1095 + 1595 + 1600)}$	842485	1674602	2395559
Запаси, тис. грн	$H4 = \text{ряд 1100}$	216319	484777	1191222
Надлишок (+), нестача (-) власного оборотного капіталу для формування запасів, тис. грн	$E1 = H1 - H4$	442853	969913	963506
Надлишок (+), нестача (-) власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів, тис. грн	$E2 = H2 - H4$	626166	1189825	1205734
Надлишок (+), нестача (-) власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових кредитів та позик для формування запасів, тис. грн	$E3 = H3 - H4$	626166	1189825	1205734
Запас стійкості фінансового стану, днів	$ZC = (E3 * 360) : B$ де B – р.2000, ф.2	50,5	49,9	47,1
Надлишок (+), нестача (-) джерел фінансування на 1 грн. запасів, грн.	$D = E3 : H4$	2,89	2,45	1,01
Тип фінансової ситуації	–	Абсолютна фін. стійкість	Абсолютна фін. стійкість	Абсолютна фін. стійкість

В цілому ситуація, яка склалася на кінець 2018 р. свідчить про неістотне погіршення ефективності управління фінансами аналізованого підприємства в межах функціонування його фінансового механізму.

Аналіз узагальнюючих показників фінансової стійкості доцільно доповнити аналізом основних часткових показників фінансової стійкості (проведенням параметричного аналізу капіталу), результати розрахунку яких наведено в табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Параметричний аналіз пасиву балансу ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр.

Коефіцієнт	Розрахунок	Граничне значення	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$K_{авт} = \frac{BK}{BB}$	$\geq 0,5$	0,44	0,33	0,44
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{кк} = \frac{ПК}{BB}$	$\leq 0,5$	0,56	0,67	0,56
Коефіцієнт фінансування	$K_{ф} = \frac{BK}{ПК}$	> 1	0,78	0,48	0,79
Коефіцієнт фінансового левериджу	$K_{фл} = \frac{ПК_{доогз}}{BK}$	$< 0,25$	0,11	0,08	0,06
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	$K_{сн} = \frac{З_{кор}}{ПК}$	–	0,91	0,96	0,95
Коефіцієнт фінансової залежності	$K = \frac{BB}{BK}$	< 2	2,28	3,07	2,27
Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{фін.ст.} = \frac{BK + З_{д}}{BB}$	–	0,49	0,35	0,47

Як бачимо з табл. 2.15, фінансова стійкість ПрАТ «Запоріжжкокс» на кінець 2018 р. має стійку тенденцію до підвищення, підприємство збільшує економічну незалежність, зменшується його залежність від зовнішніх джерел фінансування. Однак, несприятливим фактором залишається невідповідність майже всіх показників нормативним значенням (протягом всього аналізованого періоду), що пов'язано, перш за все, із тим, що підприємство має значний розмір поточних зобов'язань, тобто активно використовує у своїй діяльності значні обсяги найбільш термінових позикових коштів, серед яких найбільша питома вага припадає на кредиторську заборгованість (більше ніж 90% щорічно).

Запозичений капітал підприємства протягом всього періоду перевищує наявні обсяги власних коштів, з тенденцією до зростання у 2017 р. з подальшим зниженням на кінець 2018 р. Відповідно коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансування на кінець 2018 р. збільшуються відповідно на 33,3% та 64,6%, хоча й виходять за межі гранично допустимого рівня, що свідчить

про недостатню фінансову самостійність та незалежність ПрАТ «Запоріжжкокс» стосовно зовнішніх джерел фінансування.

Відповідно, на кінець 2018 р. спостерігаємо зменшення коефіцієнтів концентрації позикового капіталу та фінансової залежності відповідно на 16,4% та 26,1%, що доводить зменшення ступеню участі позикового капіталу у формуванні активів підприємства й, відповідно, ступеню залежності підприємства від зовнішніх кредиторів.

Надвисокі значення коефіцієнту короткострокової заборгованості (понад 90% протягом всього періоду) та низькі значення коефіцієнту фінансового левериджу (6% на кінець 2018 р. при тенденції до щорічного зменшення) доводять, що для фінансування господарської діяльності аналізоване підприємство використовує переважно поточну заборгованість, що загострює ризик втрати ПрАТ «Запоріжжкокс» фінансової незалежності та платоспроможності.

Закінчимо оцінку ефективності функціонування фінансового механізму ПрАТ «Запоріжжкокс» аналізом оборотності його капіталу (табл. 2.16).

Як бачимо з табл. 2.16, спостерігається щорічне зниження ефективності використання капіталу за показниками оборотності, про що свідчить щорічне зниження коефіцієнту оборотності (на 2,1% та на 22,5% відповідно на кінець 2017 р. та 2018 р.), що вказує на зменшення віддачі у вигляді отриманого чистого доходу від використання капіталу. Відповідно, відбувається зростання загальної капіталомісткості на 1,4% та на 30,0% на кінець 2017 р. та 2018 р., що вказує на збільшення обсягу залучення коштів для отримання кожної гривні чистого доходу (з 70 коп. у 2017 р. до 91 коп. у 2018 р.).

Таблиця 2.16 – Аналіз показників оборотності капіталу ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр.

Показник, %	Формула	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення 2018/2017 р.	
					(+,-)	Тр, %

Коефіцієнт оборотності капіталу (загальний)	Чистий дохід / Середньорічна вартість капіталу	1,45	1,42	1,10	-0,32	77,5
Капіталомісткість загальна	Середньорічна вартість капіталу / Чистий дохід	0,69	0,70	0,91	0,21	130,0
Тривалість одного обороту капіталу	360 / Коефіцієнт оборотності капіталу	248,3	253,5	327,3	73,8	129,1

Нарешті відбувається збільшення тривалості одного обороту капіталу на 5 днів та майже 74 дні відповідно на кінець 2017 р. та 2018 р., що вказує на зниження ефективності функціонування фінансового механізму підприємства та має оцінюватися виключно негативно.

Висновки до розділу 2

Таким чином встановлено, що на зростання величини фінансових ресурсів протягом 2017–2018 рр., насамперед, вплинуло збільшення джерел власних коштів, темп росту яких склав відповідно 159,8% та 1395%, при цьому, на кінець 2018 р. відбулось зменшення позичкового капіталу на 14,5%. Поряд із цим, позичкові кошти протягом всього аналізованого періоду займають понад 50% у загальній величині фінансових ресурсів, отже слід констатувати надмірну залежність ПрАТ «Запоріжжкокс» від зовнішніх джерел фінансування та існування ризику втрати фінансової стійкості та платоспроможності підприємством.

Встановлено, що протягом всього періоду найбільшу питому вагу у складі власного капіталу займає нерозподілений прибуток, питома вага якого коливається у межах 79–92% з тенденцією до щорічного зростання, що вказує на ефективність функціонування фінансового механізму підприємства.

Виявлено, що в структурі джерел позикових коштів ПрАТ «Запоріжжкокс» частка довгострокових зобов'язань вкрай незначна і складає лише 8,5%, 4% та 5,1% відповідно у 2016, 2017 та 2018 рр., при цьому,

протягом всього періоду частка поточних зобов'язань складала більше 90%. Таким чином, слід зробити висновок, що розподіл джерел зобов'язань ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом всього періоду є вкрай загрозливим з наявністю певної позитивної динаміки змін на кінець 2018 р. через зменшення поточних зобов'язань на 15,5%.

Встановлено аналізоване підприємство протягом всього періоду дотримувалося політики перевищення розміру дебіторської заборгованості над розміром кредиторської, що свідчить про іммобілізацію власного капіталу в дебіторську заборгованість та є більш прийнятним явищем, ніж зворотна ситуація.

Встановлено, що використання фінансів ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр. не можна вважати оптимальним через те, що протягом цього періоду частка оборотних активів істотно перевищувала частку необоротних (73%, 85% і 81% оборотних активів проти 27%, 15% і 19% необоротних активів).

Виявлено, що дебіторська заборгованість є найбільшою за питомою вагою складовою оборотних активів ПрАТ «Запоріжжкокс», яка неістотно коливається в межах 86%–81% з тенденцією до щорічного зменшення. Паралельно із цим розмір запасів ПрАТ «Запоріжжкокс» має тенденцію до постійного зростання – на 124,1 % на кінець 2017 р. та ще на 145,7% на кінець 2018 р., що поряд із щорічним збільшенням чистого доходу від реалізації, валового прибутку та чистого прибутку та збільшенням на кінець 2018 р. грошових коштів більше ніж у 3 рази (поряд із скороченням запасів саме готової продукції й товарної дебіторської заборгованості) вказує на підвищення ефективності фінансового механізму аналізованого підприємства.

Розраховано, що на кінець 2018 р. спостерігається збільшення рентабельності загального капіталу на 3,1% та рентабельності позичкових коштів на 23,7%, що позитивно характеризує якість фінансового механізму ПрАТ «Запоріжжкокс» поряд із тим фактом, що середній рівень рентабельності

підприємства є вищим за середній рівень рентабельності підприємств його виду діяльності по Україні ($14,2\% < 22,8\%$).

Доведено, що баланс підприємства протягом 2016–2018 рр. не є ліквідним внаслідок стабільного невиконання першої умови ліквідності (платіжна нестача складає 1930114 тис грн., 5330622 тис. грн та 4126232 тис. грн. відповідно на кінець 2016 р., 2017 р. та 2018 р.). При цьому на кінець 2018 р. відбувається істотне збільшення всіх показників ліквідності (при суттєвому невідповідності нормі коефіцієнта абсолютної протягом 2016–2018 рр.). В цілому зроблено висновок, що у короткостроковій перспективі підприємство в цілому можна вважати платоспроможним, що позитивно характеризує ефективність функціонування його фінансового механізму.

Встановлено, що аналізоване підприємство протягом всього періоду має абсолютну фінансову стійкість з тенденцією до зниження на кінець 2018 р. внаслідок зменшення запасу фінансової стійкості майже на 3 дні та зниження надлишку джерел фінансування на 1 грн. запасів на 1,44 грн. або на 58,8%. Також аналізоване підприємство на кінець 2018 р. зміцнює економічну незалежність, зменшується його залежність від зовнішніх джерел фінансування, однак негативною є невідповідність майже всіх часткових показників фінансової стійкості нормативним значенням протягом 2016–2018 рр. Також обґрунтовано, що капітал, яким володіє підприємство, використовується недостатньо ефективно, про що свідчить щорічне зниження коефіцієнту оборотності (на 2,1% та на 22,5% відповідно на кінець 2017 р. та 2018 р.) при відповідному зростанні капіталомісткості та тривалості обороту капіталу.

3. УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Удосконалення методики оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства

У першому розділі кваліфікаційної роботи нами було встановлено, що фінансові ресурси підприємства, їх величина та структура, процеси формування, розподілу та використання та їх ефективність є важливим об'єктом, на який спрямована дія фінансового механізму.

Оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства передбачає як аналіз динаміки джерел формування фінансових ресурсів, так і аналіз співвідношення між окремими елементами джерел фінансових ресурсів за допомогою відносних показників. Проте нормативні значення фінансових коефіцієнтів залежать від галузевих особливостей підприємства, його розмірів (мається на увазі, величина річного доходу та середньорічна вартість активів), а також загального стану економіки, фази економічного циклу. Недоліком застосування аналізу з допомогою коефіцієнтів є складність щодо остаточного висновку про рівень ефективності формування фінансових ресурсів підприємства (який є важливим критерієм ефективності функціонування фінансового механізму), оскільки загальна картина за показниками часто неоднорідна. Так, якщо за одним параметром підприємство відповідає нормативним значенням, то за іншими спостерігається зворотна ситуація. Цей фактор може чинити дестабілізуючий вплив на процес оцінювання, адже посилює суб'єктивність думки аналітика, тобто його схильність вважати відповідний індикатор головним або навпаки брати його до уваги меншою мірою [12].

Відтак, з метою надання об'єктивної оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємства в межах функціонування його фінансового

механізму ми пропонуємо застосування комплексного методу, який дозволяє прослідкувати причини зміни (зростання або зменшення) ефективності формування фінансових ресурсів в залежності від змін складових інтегрального показника.

При цьому слід відзначити наявність безпосереднього зв'язку між ефективністю формування фінансових ресурсів підприємства та рівнем його фінансової стійкості, адже остання являє собою його здатність на основі ефективного фінансового управління створити рівновагу між власними та залученими коштами, а також розподілити та використати свої фінансові ресурси так, щоб забезпечити збільшення рентабельності та можливість розвитку підприємства за умови збереження плато- та кредитоспроможності. Саме виходячи з даного визначення, можна стверджувати про взаємозалежність ефективності формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму підприємства та показників його фінансової стійкості, що в підсумку впливає на величину прибутку.

Відтак, для встановлення взаємозалежності між прибутковістю підприємства, ефективністю формування його фінансових ресурсів та показниками фінансової стійкості результативною ознакою (y) було обрано величину чистого прибутку (збитку). Для побудови моделі запропоновано використовувати такі чотири показники [19, с. 473]:

– x_1 – співвідношення власного оборотного капіталу та запасів ($K_{свок}$), що розраховується діленням величини власного оборотного капіталу на величину запасів;

– x_2 – співвідношення власного оборотного капіталу та валюти балансу ($K_{свокб}$);

– x_3 – коефіцієнт фінансування ($K_{фс}$), що розраховується шляхом ділення власного капіталу на залучений капітал;

– x_4 – коефіцієнт Бівера (KB).

Рівняння регресії має вигляд:

$$y = -4530,3 + 8629,755x_1 - 26043,13x_2 - 461,0367x_3 + 13125,36x_4 \quad (3.1)$$

Відзначимо, що модель побудовано за результатами дослідження мультиколінеарності [19, с. 473], в якому було побудовано матрицю парних коефіцієнтів кореляції, що показала, що між чистим прибутком та всіма факторами спостерігається прямий зв'язок, тобто чим вищим є значення кожного окремого фактору, тим вищим є чистий прибуток.

Наступним кроком для побудови моделі комплексного оцінювання ефективності формування фінансових ресурсів підприємства в межах функціонування фінансового механізму є обґрунтування оптимальних меж цих показників.

Першим показником є коефіцієнт співвідношення власного оборотного капіталу та запасів. Окремі автори, як, наприклад, Артеменко В.Г. та Беллендир М.В., Лахтіонова Л.А., Крамаренко Г.О., пропонують розраховувати співвідношення власного оборотного капіталу та запасів, що називають коефіцієнтом забезпечення матеріальних запасів. При цьому наводяться оптимальні значення 0,6 – 0,8. Значення показника, що перевищує 1, свідчить про те, що підприємство максимально ефективно використовує фінансові ресурси та перебуває в абсолютно стійкому фінансовому стані, а саме такого стану і повинно прагнути підприємство. Відтак, на нашу думку нормативне значення співвідношення власного оборотного капіталу та запасів необхідно встановити на рівні 1 та, відповідно, чим вищим є його величина, тим краще. Отже, $x_1 > 1$ [17].

Коефіцієнт фінансування повинен мати мінімальне значення 1, що свідчитиме про стійкий фінансовий стан підприємства та його відносну незалежність від зовнішніх фінансових джерел. Проте, виходячи з тверджень різних науковців, співвідношення власного та залученого капіталу може коливатися в межах від 0,5 до 9,5, відповідно середнє арифметичне значення дорівнює 5. Саме тому вважаємо доцільним встановити оптимальне значення коефіцієнта фінансування (x_3) на рівні 5. Таке значення і вище підтверджуватиме абсолютну стійкість підприємства [77].

Ознакою формування незадовільної структури балансу є такий фінансовий стан підприємства, за якого протягом тривалого часу коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що вказує на несприятливе скорочення тієї частки прибутку, яка спрямовується на розвиток підприємства. Методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій щодо приховування банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства пропонують оптимальне значення коефіцієнта Бівера, яке рівне 0,4. Отже, $x_4 > 0,4$ [17].

Щодо частки власного оборотного капіталу в майні підприємства, то сучасна література не пропонує оптимальних значень даного показника. Проте, виходячи з логіки фінансового аналізу, можна стверджувати, що позитивним є зростання даного коефіцієнта.

Для розрахунку оптимальної межі використаємо результати досліджень [17; 19; 77] та виведену формулу взаємозв'язку чистого прибутку та показників фінансової стійкості. При цьому, значення чистого прибутку прирівняємо до 0. Отже, одержимо такий результат:

$$\begin{aligned}y &= -4530,3 + 8629,755x_1 - 26043,13x_2 - 461,0367x_3 + 13125,36x_4 \\0 &= -4530,3 + 8629,755 \times 1 - 26043,13x_2 - 461,0367 \times 1 + 13125,36 \times 0,4 \\26043,13 \times x_2 &= -4530,3 + 8629,755 - 2305,1835 + 5250,144 \\26043,13 \times x_2 &= 7044,4155 \\x_2 &= 0,27049\end{aligned}$$

Отже значення коефіцієнта співвідношення власного оборотного капіталу та валюти балансу (x_2) в точці беззбитковості повинно наближатись до 0,27. Відтак, оптимальним значенням цього показника є рівень 0,27 [17].

Таким чином, для комплексної оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємств доцільно застосовувати таку модель [17; 19; 77]:

$$Z = x_1 \times x_2 \times x_3 \times x_4 \quad (3.2)$$

де Z – це інтегрований показник оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємства в межах функціонування його фінансового механізму.

Добуток оптимальних значень коефіцієнта співвідношення власного оборотного капіталу та запасів (x_1), коефіцієнта співвідношення власного оборотного капіталу та валюти балансу (x_2), коефіцієнта фінансової стійкості (x_3) та коефіцієнта Бівера (x_4) становить [17; 77]:

$$1 \times 0,27 \times 5 \times 0,4 = 0,54$$

У такий спосіб, оптимальне значення Z -показника повинно бути не менше 0,54. Це свідчатиме про ефективне формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму та абсолютно стійке фінансове становище підприємства. Відхилення від норми в меншу сторону свідчатимуть про зниження ефективності використання фінансових ресурсів та порушення фінансової стійкості. Однак, під час розрахунку значення інтегрованого показника не можна повністю покладатись на цифру 0,54 і лише за цим параметром поділяти підприємства на стійкі й нестійкі. Для визначення рівня ефективності формування фінансових ресурсів необхідно враховувати значення кожної складової запропонованої моделі, адже від'ємні значення окремих коефіцієнтів при добутку можуть утворювати додатні, що буде помилково вказувати на високу ефективність використання фінансових ресурсів та абсолютну стійкість підприємства. Виходячи саме з таких міркувань, можна виділити такі типи ефективності формування фінансових ресурсів [17; 77]:

– абсолютна ефективність формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму (інтегрований показник $Z > 0,54$ за умови, що всі факторні ознаки мають значення > 0). Даний тип вказує на те, що підприємство забезпечене власним оборотним капіталом, діяльність є прибутковою, а власних фінансових ресурсів є значно більше, аніж залучених;

– нормальна ефективність формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму (інтегрований показник Z коливається

в межах від 0 до 0,54, а факторні ознаки x_1 , x_2 , та x_4 мають позитивне значення). Даний тип свідчить про те, що підприємство недостатньо забезпечене власним оборотним капіталом, працює прибутково, проте значення окремих показників нижче від оптимального;

– нестійка ефективність формування фінансових ресурсів за структурою капіталу в межах функціонування фінансового механізму (інтегрований показник $Z > 0$, проте факторні ознаки x_1 та x_2 мають від'ємне значення). Даний тип ефективності свідчить про те, що підприємство працює прибутково, проте фінансові ресурси сформовані не раціонально, структура капіталу не є задовільною, про що свідчить відсутність власного оборотного капіталу;

– нестійка ефективність формування фінансових ресурсів за результатом діяльності в межах функціонування фінансового механізму (інтегрований показник $Z < 0$, при цьому факторні ознаки x_1 та x_2 мають додатне значення, а x_4 – від'ємне). Цей тип ефективності показує, що підприємство працює збитково, але має в наявності власний оборотний капітал, що є мінімальною ознакою фінансової стійкості;

– кризова ефективність формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму (інтегрований показник $Z < 0$, при цьому факторні ознаки x_1 , x_2 та x_4 мають від'ємне значення). Даний тип ефективності вказує на те, що підприємство працює збитково, має незадовільну структуру капіталу, в тому числі нестачу власних оборотних коштів.

Отже, розглянемо модель комплексної оцінки ефективності формування фінансових ресурсів на ПрАТ «Запоріжжкокс» за 2016–2018 рр. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Розрахунок інтегрального показника ефективності формування фінансових ресурсів ПрАТ «Запоріжжкокс» в межах функціонування його фінансового механізму за 2016–2018 рр.

Показник	На кінець 2016 р.	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення 2018 / 2017 (+/-)
x1	3,05	3,00	1,81	-1,19
x2	0,17	0,18	0,25	0,07
x3	0,78	0,48	0,79	0,31
x4	0,11	0,17	0,21	0,04
Z	0,04	0,04	0,08	0,04
Тип фінансової стійкості	нормальна ефективність формування фінансових ресурсів	нормальна ефективність формування фінансових ресурсів	нормальна ефективність формування фінансових ресурсів	–

Виходячи з даних табл. 3.1, можна зробити висновок, що на кінець аналізованого періоду в порівнянні з 2017 р. на ПрАТ «Запоріжжкокс» спостерігається підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, адже якщо на кінець 2017 р. інтегральний показник складає 0,04, то вже на кінець 2018 р. він збільшується у два рази. При цьому варто звернути увагу, що протягом цього періоду у підприємства наявний нормальний рівень ефективності використання фінансових ресурсів, який характеризується прибутковістю за недостатньої забезпеченості власним оборотним капіталом, крім того, зростання на кінець 2018 р. показника x3 свідчить про покращення структури фінансових ресурсів підприємства.

В цілому слід підкреслити, що результати проведеного аналізу ефективності формування фінансових ресурсів в межах функціонування фінансового механізму ПрАТ «Запоріжжкокс» за запропонованою моделлю відповідають раніше проведеним розрахункам. Таким чином, дана модель, на нашу думку, відповідає дійсному стану підприємства, а також є досить простою у використанні, не потребує складних розрахунків, значної кількості інформації (достатньо лише двох форм фінансової звітності) і дає змогу прослідкувати причини зміни ефективності формування фінансових ресурсів в залежності від характеру змін величин кожної складової запропонованої формули, а, виявивши причини, можна коригувати та спрямовувати діяльність для підвищення ефективності функціонування фінансового механізму

підприємства за відповідними напрямками та зміцнення його фінансової стійкості.

3.2 Розробка організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства

Результати аналізу, проведеного в 1 розділі кваліфікаційної роботи, вказують на те, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства являє собою відкриту систему, що зумовлює доцільність застосування системного підходу під час його побудови та в процесі функціонування.

Відзначимо, що у першому розділі кваліфікаційної роботи нами було розглянуто основні функції, виконувані фінансовим механізмом забезпечення життєздатності підприємства, при цьому, не зупиняючись в цьому пункті на особливостях реалізації основних функцій вказаного механізму (адже їх реалізація забезпечується насамперед економічним або господарським механізмом підприємства в цілому), зупинимося на реалізації другорядних функцій, насамперед, адаптаційної, захисної, та стабілізаційної, окремі аспекти реалізації яких будуть суттєво відрізнятися залежно від рівню їх реалізації у відповідних умовах. Таким чином, розглянемо побудову організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, враховуючи особливості реалізації згаданих функцій на відповідних рівнях організаційного забезпечення фінансового механізму. Важливість дослідження вказаної проблематики зумовлюється особливо важливою роллю цього елемента фінансового механізму підприємництва в ефективному забезпеченні його життєздатності.

Підкреслимо, що ефективне функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства не можливе без відповідного управління та організації.

При цьому, фінансовий механізм спрямований на побудову на підприємстві ефективного процесу його життєздатності (функціонування), що забезпечує фінансову стійкість, сталість функціонування та отримання вигоди підприємством в умовах невизначеності зовнішнього середовища господарювання та ризику. Процес функціонування такого механізму є багатоступеневим та цілеспрямованим. З огляду на це можна виокремити рівні керівних органів, кожному з яких відповідатиме певний обсяг відповідальності та повноважень з огляду на етап та завдання реалізації фінансового механізму. Умовно можна представити керівну структуру у вигляді трьох рівнів, що наділені відповідним обсягом повноважень та зобов'язань, а саме, перший рівень – топ-менеджмент компанії – найвищий керівний орган, другий рівень – менеджмент середньої ланки – проміжний керівний орган, третій рівень – виконавчий апарат фінансового департаменту – нижчий керівний орган [65, с. 67].

Забезпечення ефективного процесу життєздатності (функціонування) підприємства на основі функціонування фінансового механізму виходить з існування відповідного об'єкта управління, яким виступає фінансова діяльність підприємства. Наявність об'єкта управління передбачає існування відповідних суб'єктів управління.

Відтак, з огляду на практику функціонування фінансового менеджменту можна виділити три основні групи таких суб'єктів управління: власник підприємства (1 рівень відповідальності), фінансовий менеджер широкого профілю (2 рівень відповідальності), функціональний фінансовий менеджер (3 рівень відповідальності). Відповідно, особливістю організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства є нерівнозначність розподілу функцій, завдань, принципів, інструментів тощо між суб'єктами управління залежно від реальних економічних умов життєздатності підприємства, що зображено на рис. 3.1 [68, с. 135].

Рис. 3.1 – Структурно-декомпозиційний аналіз організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства [68, с. 136].

З рис. 3.1 бачимо, що в компетенції суб'єктів управління, які знаходяться на 1 рівні відповідальності, знаходиться, насамперед, організаційне супроводження функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, в компетенції суб'єктів управління 2 рівня відповідальності знаходиться його аналітичне забезпечення, а до компетенції

суб'єктів управління 3 рівня відповідальності відноситься інструктивно-методичне забезпечення. При цьому слід відзначити, що реалізація окремих складових організаційних засад функціонування може покладатися на суб'єктів управління нижчих рівнів, наприклад, управлінські рішення в сфері організаційного супроводження фінансового механізму реалізуються суб'єктами управління, які належать до 3 рівня відповідальності.

Наступним кроком, виходячи зі змісту обраних другорядних функцій, (адаптаційної, захисної та стабілізаційної), відповідних завдань фінансового механізму та підходів до його функціонування узагальнимо зміст функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства для суб'єктів управління кожного рівня відповідальності (табл. 3.2–3.4).

Таблиця 3.2 – Зміст функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства для суб'єктів управління 1 рівня відповідальності

Специфічні функції фінансового механізму	Завдання фінансового механізму	Підходи до функціонування фінансового механізму
Адаптаційна	Створення умов, необхідних для забезпечення оптимального обсягу і рівня ефективності інвестицій	Системний
Стабілізаційна	Ефективний і швидкий вихід суб'єкта підприємництва із фінансової кризи та мінімізація її наслідків	Програмно-цільовий
Захисна	Контроль та оцінка ефективності дії фінансового механізму	Комплексний
Захисна	Створення необхідних фінансових умов, що забезпечують стабільне зростання підприємства	Інтегрований

Примітка. Джерело : [65; 68]

Таблиця 3.3 – Зміст функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства для суб'єктів управління 2 рівня відповідальності

Специфічні функції	Завдання фінансового механізму	Підходи до функціонування фінансового механізму
--------------------	--------------------------------	---

фінансового механізму		
Адаптаційна	Визначення індикаторів оцінки ефективності фінансового механізму	Критеріальний
Адаптаційна	Оцінка зовнішніх загроз функціонуванню підприємства	Критеріальний
Адаптаційна	Ідентифікація ризиків і пов'язаних з ними потенційних небезпек та загроз	Програмно-цільовий
Адаптаційна	Мінімізація фінансових ризиків	Програмно-цільовий
Стабілізаційна	Підтримання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства протягом всього періоду функціонування	Процесний
Стабілізаційна	Підтримання рівноважності грошових потоків підприємства	Процесний
Стабілізаційна	Підтримання динамічної рівноваги розподілу фінансових ресурсів підприємства	Системний

Примітка. Джерело : [65; 68]

Таблиця 3.4 – Зміст функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства для суб'єктів управління 3 рівня відповідальності

Специфічні функції фінансового механізму	Завдання фінансового механізму	Підходи до функціонування фінансового механізму
Адаптаційна	Впровадження системи діагностики та моніторингу фінансового стану підприємства	Критеріальний
Адаптаційна	Своєчасне впровадження у фінансову діяльність підприємства сучасних технологій управління та інструментарію їх забезпечення	Критеріальний
Адаптаційна	Забезпечення адаптаційних можливостей підприємства	Системний
Адаптаційна	Створення умов для формування оптимального обсягу фінансових ресурсів із внутрішніх і зовнішніх джерел у їх рівноважному співвідношенні	Системний

Примітка. Джерело : [65; 68]

Як бачимо з табл. 3.2, найвищий рівень завдань заходиться в компетенції суб'єктів управління найвищого рівня, тобто топ-менеджменту компанії, від управлінських рішень якого залежить ефективний захист інтересів підприємства, стійкість його росту та стабільність життєздатності,

ефективність використання інвестицій в межах сформованої стратегії та наявних цілей, економічних та фінансових можливостей. Також бачимо, що сформульовані для 1 рівня відповідальності завдання провадяться всіма обраними другорядними функціями фінансового механізму, що дає змогу зробити висновок щодо того, що функціональне навантаження суб'єктів управління першого рівня відповідальності є найповнішим.

Більш обмежена кількість другорядних функцій фінансового механізму відповідають другому рівню відповідальності й переліку завдань, притаманним цьому рівню (табл. 3.3). Відповідно, виконання наведеної специфіки завдань щодо отримання достатнього обсягу фінансових ресурсів для підтримання необхідного і достатнього рівня фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, забезпечення його пристосування до змін умов середовища господарювання, оцінювання ефективності фінансового механізму забезпечується суб'єктами управління другого рівня відповідальності, тобто менеджерами середньої ланки.

Нарешті, регулярні дії, спрямовані на вчасне виявлення загроз, небезпек та ризиків функціонування підприємства, їх зменшення (нейтралізація) чи пом'якшення наслідків їх впливу покладені на нижчий керівний рівень управління. На 3 рівні управління виконується адаптаційна функція фінансового механізму.

Використовуючи зміст функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства для суб'єктів управління на кожному рівні відповідальності та враховуючи ієрархію завдань фінансового механізму можна побудувати теоретичні моделі взаємодій керівних органів різних рівнів відповідальності в межах функціонування фінансового механізму. Відтак, розглянемо модель для випадку функціонування підприємства з нормальним фінансовим станом в умовах неагресивного економічного середовища (рис. 3.2) та для випадку функціонування підприємства з нестабільним фінансовим станом в умовах неагресивного економічного середовища (рис. 3.4) [65; 68].

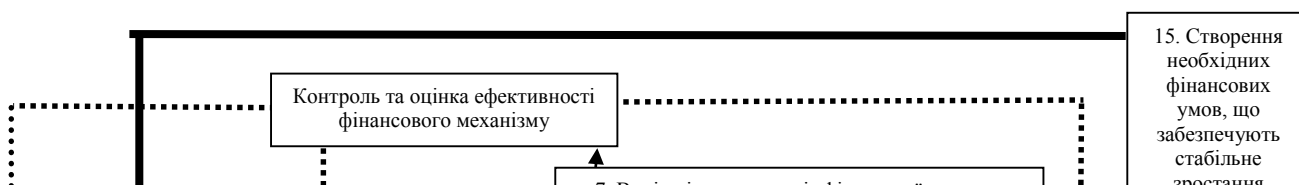

Рис. 3.2 – Теоретична модель мережі взаємодій керівних органів при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нормальним фінансовим станом в нормальних умовах [побудовано з урахуванням 68, с. 143]

Відзначимо, що перша модель є більш загальним випадком порівняно з другою тобто задає вихідні умови для моделі функціонування підприємства з

нестабільним фінансовим станом. Крім того, в межах першої моделі всі кроки, які відносяться до процесу функціонування фінансового механізму, реалізуються послідовно – від простіших до складніших, уможлиблюється через відсутність необхідності швидко реагувати на небезпеки та загрози, що виникають. Взаємодія суб'єктів управління в межах вказаної моделі має циклічний характер, за якого утворюється єдиний цикл керівних взаємодій та не порушується ієрархія відносин керівних органів різних рівнів відповідальності в процесі їх взаємодії [65, с. 68].

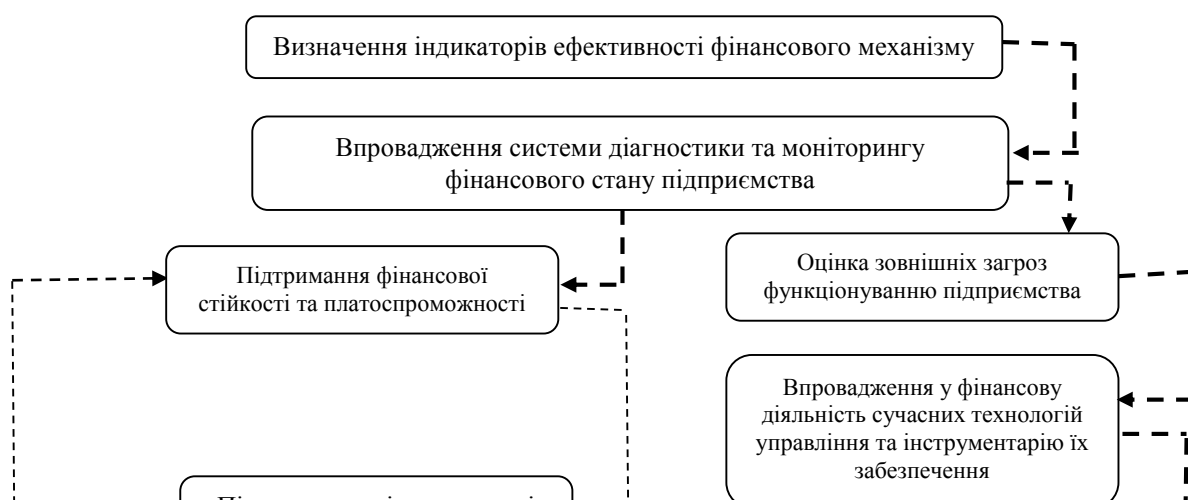
В межах першої моделі органи управління, які знаходяться на другому рівні відповідальності формують систему показників оцінювання ефективності функціонування фінансового механізму та здійснюють оцінювання його ефективності на основі затверджених показників-індикаторів. Своєю чергою, органи управління 3 рівня відповідальності розробляють систему моніторингу ефективності функціонування фінансового механізму, при цьому їх дії можна розглядати як паралельні процеси в межах єдиного управлінського циклу.

Перший процес включає взаємодії між керівними структурами першого та другого рівнів відповідальності в ході реалізації наступних завдань: підтримка фінансової стійкості та платоспроможності, підтримання рівноважності грошових потоків, мінімізація фінансових ризиків, вихід підприємства (або її попередження), контроль та оцінювання ефективності дії фінансового механізму, підтримання динамічної рівноваги розподілу фінансових ресурсів, забезпечення адаптаційних можливостей підприємства, підтримка фінансової стійкості та платоспроможності. Другий процес включає взаємодії між керівними структурами другого та третього рівнів відповідальності в ході реалізації наступних завдань: оцінка зовнішніх загроз життєздатності підприємства, своєчасне впровадження у фінансову діяльність підприємства сучасних технологій управління та інструментарію їх забезпечення, ідентифікація ризиків і пов'язаних з ними потенційних небезпек та загроз. Загальний циклу взаємодій керівних органів при функціонуванні

фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нормальним фінансовим станом в нормальних умовах призводить до створення умов, які сприяють формуванню необхідного і достатнього обсягу фінансових ресурсів із внутрішніх та зовнішніх джерел у їх оптимальному співвідношенні, забезпеченню необхідного і достатнього обсягу і максимізацію ефективності інвестицій, формуванню необхідних фінансових умов для стійкого зростання та розвитку підприємства [68, с. 143–144].

Лінійна розгортка у часі моделі взаємодій суб'єктів управління при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нормальним фінансовим станом в неагресивному економічному середовищі відтворена на рис. 3.3. Лінійна розгортка потрібна для встановлення послідовності реалізації завдань фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства та виступає базисом для виявлення точок контролю ефективності функціонування фінансового механізму підприємства [67; 68].

Відзначимо, що в моделі взаємодій керівних органів при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нормальним фінансовим станом в неагресивному економічному середовищі формується одна лінія взаємодій суб'єктів управління, що складається з шести елементів та два цикли з тринадцяти та дванадцяти елементів [67; 68]. Враховуючи той факт, що результатом функціонування вказаної моделі є створення таких умов, які забезпечують стійке зростання та розвиток підприємства, підсумковими критеріями ефективності функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства є збільшення обсягів діяльності та розміру капіталу.

∥

Рис. 3.3 – Лінійна розгортка у часі моделі мережі взаємодій керівних органів при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нормальним фінансовим станом в нормальних умовах [побудовано з урахуванням 68, с. 145]

Контрольні точки в цій моделі мають знаходитись в межах відповідних циклів. Оскільки цикли взаємодій частково повторюють одне одного, то доцільно обирати контрольні точки таким чином, щоб вони відносилися до різних циклів. Наприклад, лише до контуру більшого циклу взаємодій відноситься підтримання фінансової стійкості та платоспроможності. До

контуру меншого циклу знаходиться відносятся кілька можливих точок контролю: оцінка зовнішніх загроз, мінімізація фінансових ризиків, підтримання динамічної рівноваги розподілу фінансових ресурсів. Враховуючи той факт, що ми говоримо мова про підприємство, яке діє в неагресивному економічному середовищі, то найбільш доцільним є підтримання динамічної рівноваги розподілу фінансових ресурсів. Отже, переважними точками контролю за функціонуванням фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нормальним фінансовим станом, що діє в неагресивному економічному середовищі є контроль за фінансовою стійкістю та платоспроможністю та контроль за рівноважним розподілом фінансових ресурсів [68, с. 146].

Друга теоретична модель мережі взаємодій суб'єктів управління при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства стосується суб'єкта підприємництва з нестабільним фінансовим станом, що діє в неагресивному економічному середовищі (рис. 3.4). У вказаному середовищі не має безпосередніх загроз фінансовому стану або самій життєздатності підприємства, проте сама нестабільність життєздатності суб'єкта господарювання вносить зміни в ієрархію завдань фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, таким чином трансформується в бік ускладнення і мережа взаємодій між субретки управління, які відносяться до різних рівнів відповідальності.

Лінійна розгортка у часі моделі взаємодій суб'єктів управління при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нестабільним фінансовим станом в неагресивному економічному середовищі відтворена на рис. 3.5.

Рис. 3.4 – Теоретична модель мережі взаємодій керівних органів при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нестабільним фінансовим станом в нормальних умовах [побудовано з урахуванням 68, с. 147]

Рис. 3.5 – Лінійна розгортка у часі моделі мережі взаємодій керівних органів при функціонуванні фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства з нестабільним фінансовим станом в нормальних умовах

У другій моделі відсутні незамкнені цикли керівних взаємодій, що зумовлює неможливість визначити результативність функціонування фінансового механізму, однак існує чотири цикли із кількістю елементів від одинадцяти до п'ятнадцяти, що частково повторюють одне одного. В межах цих циклів можна виокремити наступні контрольні точки: підтримання фінансової стійкості та платоспроможності, підтримання рівноважності грошових потоків,

підтримання динамічної рівноваги розподілу фінансових ресурсів, визначення індикаторів ефективності фінансового механізму, ідентифікація ризиків та пов'язаних з ними потенційних загроз та небезпек, оцінка зовнішніх загроз підприємству. Оскільки три перших контрольних точки належать всім циклам взаємодій, то для проведення контролю функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства доцільно використати одну з цих контрольних точок в залежності від проблем життєздатності підприємства. Наступні точки контролю є суто специфічними для оцінки ефективності функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства [67; 68].

У підсумку слід зауважити, що розробка організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства забезпечує можливість значного зростання ефективності його функціонування. Також слід підкреслити, що в процесі використання запропонованих теоретичних моделей їх обов'язково слід адаптувати з урахуванням поточних умов життєздатності відповідного підприємства та особливостей його господарської діяльності. При адаптації запропонованих теоретичних моделей також необхідно звертати увагу на наявну ієрархію завдань відповідного підприємства, наявність специфічних зовнішніх небезпек та загроз, показники початкового оцінювання рівноважності грошових потоків, формування, розподілу та використання фінансових ресурсів тощо.

3.3 Підвищення ефективності функціонування фінансового механізму на основі вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства

Підкреслимо, що на сьогодні однією із найбільш важливих проблем, з якою стикаються вітчизняні підприємства, є недостатня ефективність управління їх фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму. З огляду на те, що наявність необхідного і достатнього обсягу

фінансових ресурсів є базисною умовою економічного зростання підприємства, реорганізацію управління фінансовими ресурсами доцільно розглядати в якості центрального елементу всієї сукупності заходів, спрямованих на його забезпечення.

Організація управління фінансовими ресурсами підприємств являє собою побудову ефективної управлінської системи та її постійне удосконалення [14, с. 7]. Саме останнє завдання і має вирішувати реорганізація, основні етапи якої наведено на рис. 3.6.

Рис. 3.6 – Схема реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств [14, с. 7].

Як бачимо з рис. 3.5, основними етапами процесу реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств мають стати наступні:

1. Оцінка стимулу. Так, основним стимулом, який збільшує актуальність потреби реорганізації, є зниження ефективності функціонування управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму [18].

2.Звернення до минулого досвіду управління фінансовими ресурсами

підприємств. Однак, не зважаючи на той факт, що отриманий в ході провадження господарської діяльності досвід і є корисним, його не можна безпосередньо використовувати для реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств і межах функціонування фінансового механізму. Його необхідно постійно коригувати відповідно до поточних конкретно-економічних умов господарювання підприємства.

3.Формулювання проблеми у сфері управління фінансовими ресурсами підприємств. Реорганізація системи управління фінансовими ресурсами підприємства має забезпечити розв'язання таких проблем: недостатності грошових ресурсів; труднощів при здійсненні розрахунків із постачальниками; різкого зменшення кількості замовлень; неповного використання наявних виробничих потужностей; зменшення обсягу продажу через появу нових конкурентів; недостатності величини оборотних коштів; частих збитків; відсутності розробленої стратегії вдосконалення виробничо-господарської діяльності; несвоєчасної виплати заробітної плати; відсутності управлінської команди; нехтування раціоналізаторськими пропозиціями; скорочення видатків на дослідження, рекламу і підготовку кадрів; запізнення в розрахунках; заборгованості в розрахунках за банківськими відсотками; зниження якості продукції; продажу товару за цінами, нижчими від собівартості [18].

4.Пошук рішення. На цьому етапі відбувається розробка моделей управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму.

5. Збір даних чи їх прогнозування. Основним джерелом даних, які використовуються у процесі реорганізації, є зворотний зв'язок, який порівнює вибірку виходу системи управління, що функціонує, з моделлю очікуваного виходу та виділяє відмінності (порівняння реального обсягу і структури активів, аналогічних показників, досягнення яких було заплановано), оцінює зміст розбіжностей, напрацьовує управлінське рішення (визначаються чинники, що вплинули на результат, а також оцінюється їхня вага у кінцевому

результаті), формує процес реалізації цих рішень, впливає на основний процес управління фінансовими ресурсами в межах фінансового механізму підприємства з метою зближення виходу і моделі виходу [75].

6. Встановлення критеріїв ефективності. Серед критеріїв ефективності пріоритет повинен віддаватися таким параметрам управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму підприємства, як: визначення реального обсягу фінансових ресурсів; обґрунтування оптимального розміру фінансових ресурсів, найбільш ефективних напрямів їх розподілу і використання; контроль за раціональним використанням фінансових ресурсів; організації своєчасних розрахунків за позичковим капіталом; проведення аналізу фінансової діяльності підприємства з погляду ефективності роботи його фінансового механізму як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

7. Прийняття управлінського рішення. Щоб прийняти найбільш ефективне рішення в галузі вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму, слід розглянути декілька різних варіантів, що дозволить обрати той, що забезпечить одержання максимальної вигоди (зростання ринкової вартості підприємства, максимізація прибутку тощо) [62].

8. Реалізація прийнятого рішення. Реорганізація управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму підприємства не потребує значного фінансування. Натомість реалізація проекту реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємства передбачає ретельне планування дій, навчання персоналу та формування позитивного ставлення до змін у масштабі підприємства [75].

9. Оцінка результату реалізації рішення. Оцінка результатів реорганізації є безперервним процесом, що передбачає проведення опитування працівників, перевірок дотримання графіків упровадження, визначення економії, контроль за виконанням поставлених завдань, проведення зборів, оцінку задоволення покупців, постачальників, фінансових

закладів, потенційних інвесторів. Потенційні вигоди такого підходу можуть значно перевищувати витрати, пов'язані з реорганізацією процесу управління фінансовими ресурсами в межах фінансового механізму підприємства [62].

Відзначимо, що важливою проблемою забезпечення ефективності функціонування фінансового механізму є вибір стратегії, яка відповідає за формування, розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства.

Так, пропонуємо розглянути наступні альтернативи стратегій, які можуть бути застосовані вітчизняними підприємствами в межах функціонування їх фінансового механізму:

1. Стратегія довгострокового кредитування – передбачає фінансування переважно за рахунок залучення довгострокового позикового капіталу. Цю стратегію доцільно застосовувати за наявності довгострокових інвестиційних проектів з грошовими потоками, достатніми для покриття заборгованості в майбутньому. Перевагою цієї стратегії є факт відсутності загрози розмивання прав власності й переходу контрольного пакета корпоративних прав до іншого власника. Недолік – збільшення залежності підприємства від кредиторів та зростання ризику втрати платоспроможності.

2. Стратегія короткострокового кредитування, яку доцільно застосовувати у разі високої рентабельності діяльності та швидкого терміну оборотності активів (є найбільш ризикованою з погляду зростання залежності від кредиторів).

3. Емісійно-орієнтована стратегія, за якої підприємство залучає фінансові ресурси переважно за рахунок випуску акцій. Її перевага полягає в тому, що в підприємства не виникає фінансових зобов'язань щодо обслуговування боргу й мінімальний ризик втрати платоспроможності. Недолік – проблеми та суперечності між акціонерами, можливість зміни структури і прав власників [72].

4. Реінвестиційна стратегія, при використанні якої основним джерелом фінансування є чистий не розподілений прибуток підприємства. Стратегію

доцільно використовувати в період зростання підприємства й фінансових результатів його діяльності. Вона є найбільш зручною для акціонерів [72].

Відзначимо, що на різних етапах свого життєвого циклу підприємство може застосовувати відповідну стратегію або поєднання з урахуванням конкретних історичних умов. Також слід враховувати, що успіх будь-якої стратегії в межах функціонування фінансового механізму підприємства ґрунтується на відповідності фінансових стратегічних цілей фінансовим можливостям підприємства.

Зауважимо, що серед інструментів, які використовуються в управлінні фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму важливу роль відіграють інформаційні технології, адже ринкові умови господарювання диктують необхідність швидкого отримання точних даних, обробки великих обсягів інформації, використання складних алгоритмів розрахунку. Вказані фактори зумовлюють доцільність використання програмних продуктів: ручна обробка інформації не задовольняє вимог сьогодення, особливо це стосується фінансових потоків підприємства [46].

Основні функції фінансової служби підприємства можна умовно поділити на дві групи: перша – робота на оперативному рівні, куди входить планування й контроль поточного фінансового стану підприємства (триває від декількох місяців до року, предмет діяльності – основні господарські процеси підприємства); друга – робота зі статистичними даними (аналіз) і перспективне планування та прогнозування (аналітичні дослідження тривають від одного до декількох років, предмет діяльності в цьому разі — як основні господарські процеси підприємства, так і проекти їх вдосконалення й розвитку, наприклад, великомасштабні інвестиції в нове устаткування або реструктуризація бізнесу).

Як засвідчує досвід, виконання основних функцій, зокрема роботу на оперативному рівні, можуть ефективно забезпечити ERP-системи (Enterprise Resource Planning). Зазвичай, вони будуються за модульним принципом і залежно від фінансового стану підприємства та бажання замовника

охоплюють усі ключові процеси діяльності компанії. До функцій ERP-систем належать: управління фінансами, бухгалтерський і податковий облік, управління етапами постачань (SCM), кадровий облік і заробітна плата (НKM), система управління складами (WMS), система оперативного управління виробництвом (MES) тощо [69].

До переваг ERP-систем можна віднести можливість використання однієї інтегрованої програми замість декількох розрізнених. Крім цього, корпоративна інформаційна система (KIC) передбачає розмежування доступу до інформації, що в комплексі з іншими заходами інформаційної безпеки підприємства протидіє як зовнішнім загрозам (наприклад, фінансовому шпигунству), так і внутрішнім (наприклад, грошовим розкраданням). Впровадження ERP-системи разом із CRM-системою та системою контролю якості спрямовано на максимальне задоволення потреб підприємств у засобах управління бізнесом [28].

Ідея вбудовування вказаних систем у функціонування фінансового механізму підприємства полягає у постійній взаємодії елементів програмного забезпечення, які відповідають за підтримку різних функцій фінансового механізму. По суті, ERP-система спрямована на відтворення фінансових процесів в програмному забезпеченні та супроводжувати кожний крок відповідного співробітника.

Так, впровадження модуля управління фінансами в межах функціонування фінансового механізму дозволяє здійснювати:

- підтримку різних моделей обліку: бухгалтерського, податкового, управлінського, обліку за міжнародними стандартами;
- всебічний фінансовий аналіз;
- бюджетування й фінансове планування;
- контроль і моніторинг виконання бюджетів;
- контроль дебіторської та кредиторської заборгованостей, аналіз простроченої заборгованості;
- підготовку аналітичних довідок і фінансових звітів у термінах

предметної області;

- генерацію фінансової звітності;
- інтеграцію зі складським та виробничими фінансовими потоками;
- підготовку бухгалтерської та податкової звітності;
- податковий облік і формування декларації з податку на прибуток тощо.

На жаль, впровадження таких систем потребує значних фінансових ресурсів на навчання персоналу та адаптацію системи до бізнес-процесів конкретного підприємства. Як правило, цей процес триває від декількох місяців до року. Вартість упровадження може становити, залежно від розмірів підприємства та кількості модулів від 10 000 до 100 000 і більше дол. США. Отже, невеликі підприємства не можуть дозволити собі інвестувати достатньо коштів у впровадження ERP-системи та навчання персоналу [63].

Досить часто (за даними ряду ERP-консалтингових фірм, від 5 до 70 %) впровадження ERP-систем є невдалим. Однією з головних причин цього є відсутність попередньо підготовленої бізнес-моделі діяльності підприємства. Часто ERP-систему складно або неможливо адаптувати до документообігу підприємства та його специфічних бізнес-процесів, адже це потребує їх попередньої оптимізації згідно з вимогами сьогодення. Проблеми можуть виникнути також через недостатнє інвестування коштів у навчання персоналу [59].

Ефект від упровадження ERP-системи можна оцінити за двома критеріями: економічні показники ефективності, або вигоди та організаційні (якісні) зміни, що не піддаються кількісній оцінці.

Під економічними вигодами від впровадження ERP-системи мають на увазі отримання реальної економічної віддачі від використання всього пакету модулів або окремих функціональних блоків. При розрахунку грошового виразу всі вони, природно, ґрунтуються на співвідношенні витрат і доходів, отриманих в умовах впровадженого програмного забезпечення, і доходів, отриманих без його впровадження. Тому для розрахунку ефективності застосовуються такі коефіцієнти, як показник повернення інвестицій (ROI),

сукупна вартість підтримки системи (ТСО) та аналіз ефективності витрат (cost-benefits analysis). Ці коефіцієнти не є незалежними – показники повернення інвестицій та ефективності витрат розраховуються на основі сукупної вартості володіння системою [59].

У середньому ефективність від упровадження ERP-систем у галузях промисловості є такою: зменшення термінів закриття облікового періоду – у п'ять разів, збільшення оборотності капіталу в розрахунках – на 30%, зменшення витрат на адміністративно-управлінський апарат – на 30 %, скорочення часу на складання бюджету – на 70%, усунення процесів підготовки й супроводу документів – на 90 % тощо. Тобто, застосування даної системи дає змогу збільшити товарообіг, знизити дебіторську заборгованість, збільшити кількість операцій, які виконує один співробітник, створити єдину базу документообігу та прискорити його тощо, що є свідченням зростаючого попиту на дані послуги й перспективності впровадження інноваційних технологій в управлінні виробництвом [63].

Зауважимо, що ефективність від інвестицій в ERP-систему полягає не в самій системі, а в підвищенні ефективності тих бізнес-процесів, які вона підтримує. Так, якщо після впровадження нової системи на підприємстві функціонують попередні бізнес-процеси, то можна очікувати лише на таку саму або, найімовірніше, гіршу продуктивність.

В цілому слід відзначити, що роль інформаційних технологій в управлінні фінансовими ресурсами важко переоцінити. Для отримання максимального ефекту від впровадження інформаційних технологій в управління фінансовими ресурсами в межах функціонування фінансового механізму потрібен системний підхід. Це має особливе значення для великих підприємств з державною формою власності, які й дотепер мають недостатньо ефективні бізнес-процеси, коріння яких уходить до часів командної економіки. Оптимізація існуючих фінансових бізнес-процесів в межах функціонування фінансового механізму дозволить вивільнити значний обсяг фінансових ресурсів, підвищити конкурентоспроможність підприємства, звести к

мінімуму час реагування підприємства на зміни ринкового середовища господарювання, вчасно виявляти основні недоліки його системи фінансового управління та враховувати як внутрішні, так і зовнішні фінансові ризики.

Висновки до розділу 3

Таким чином, запропоновано удосконалений методичний підхід до оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємства на основі розрахунку інтегрованого показника оцінки типу ефективності формування фінансових ресурсів, який включає наступні коефіцієнти: співвідношення власного оборотного капіталу та запасів; співвідношення власного оборотного капіталу та валюти балансу; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт Бівера.

На основі результатів структурно-декомпозиційного аналізу організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, вивчення його функціонального навантаження й типології завдань на основі системного підходу побудовано теоретичні моделі мережі взаємодій суб'єктів управління при реалізації фінансового механізму для підприємств з нормальним та нестабільним фінансовим станом в умовах неагресивного економічного середовища. Встановлено, що проведення лінійної розгортки у часі запропонованих теоретичних моделей може слугувати базисом для встановлення послідовності реалізації завдань фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства та основних точок контролю ефективності його функціонування.

Визначено, що з огляду на те, що процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів важливим об'єктом впливу фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, реорганізацію управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно сьогодні трактувати як центральну ланку усього комплексу заходів, спрямованих на забезпечення стійких темпів економічного розвитку підприємства. З метою

забезпечення ефективного формування фінансових ресурсів запропоновано для вибору можливі альтернативи фінансових стратегій, а саме довгострокового і короткострокового фінансування, емісійно-орієнтовану та реінвестиційну. Обґрунтовано необхідність використання інформаційних технологій, зокрема ERP-систем, в управлінні фінансовими ресурсами, що сприятиме швидкій обробці великого обсягу інформації стосовно фінансових потоків підприємства.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра наведене теоретичне узагальнення та вирішення завдання, яке полягає у розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства в ринкових умовах господарювання. Загальні висновки, одержані в результаті дослідження, зводяться до наступного:

Таким чином, встановлено, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства найчастіше розглядають як систему управління фінансами (фінансовою сферою, фінансовою діяльністю, фінансовими відносинами) підприємства або як систему управління (планування, організації, формування, використання) фінансових ресурсів підприємства.

Систематизовано, що фінансовий механізм забезпечення життєздатності підприємства містить сукупність визначених фінансовою політикою підприємства фінансових методів і фінансових важелів, які вітчизняні суб'єкти господарювання можуть застосовувати в межах відповідних підсистем фінансового механізму для максимізації ефективності власної діяльності за наявності обґрунтованого та повного правового, нормативного та інформаційного їх забезпечення

Доведено, що в основу функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства доцільно покласти аксіоми загальності, не повторюваності та відкритості. Функції фінансового механізму розподілено на основні (розподільна та контрольна) та другорядні (накопичувальна, відтворювальна, інформаційна, ощадна, стабілізаційна, адаптаційна, захисна). До принципів функціонування фінансового механізму віднесено наступні основні: єдності, автономності, самостійності, інформативності, економічності, комплексності, системності, гнучкості, нейтралізації.

У роботі у складі фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства виділено низку підмеханізмів, перелік яких відповідає завданням управління фінансовими ресурсами підприємства. Також побудовано класифікацію методів управління фінансовими ресурсами підприємств в межах функціонування фінансового механізму, яка передбачає виділення традиційних та прогресивних методів управління фінансовими ресурсами з виділенням відповідних підгруп в межах кожної групи.

Таким чином встановлено, що на зростання величини фінансових ресурсів протягом 2017–2018 рр., насамперед, вплинуло збільшення джерел власних коштів, темп росту яких склав відповідно 159,8% та 1395%, при цьому, на кінець 2018 р. відбулось зменшення позичкового капіталу на 14,5%. Поряд із цим, позичкові кошти протягом всього аналізованого періоду займають понад 50% у загальній величині фінансових ресурсів, отже слід констатувати надмірну залежність ПрАТ «Запоріжжкокс» від зовнішніх джерел фінансування та існування ризику втрати фінансової стійкості та платоспроможності підприємством.

Встановлено, що протягом всього періоду найбільшу питому вагу у складі власного капіталу займає нерозподілений прибуток, питома вага якого коливається у межах 79–92% з тенденцією до щорічного зростання, що вказує на ефективність функціонування фінансового механізму підприємства.

Виявлено, що в структурі джерел позикових коштів ПрАТ «Запоріжжкокс» частка довгострокових зобов'язань вкрай незначна і складає лише 8,5%, 4% та 5,1% відповідно у 2016, 2017 та 2018 рр., при цьому, протягом всього періоду частка поточних зобов'язань складала більше 90%. Таким чином, слід зробити висновок, що розподіл джерел зобов'язань ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом всього періоду є вкрай загрозливим з наявністю певної позитивної динаміки змін на кінець 2018 р. через зменшення поточних зобов'язань на 15,5%.

Встановлено аналізоване підприємство протягом всього періоду дотримувалося політики перевищення розміру дебіторської заборгованості

над розміром кредиторської, що свідчить про іммобілізацію власного капіталу в дебіторську заборгованість та є більш прийнятним явищем, ніж зворотна ситуація.

Встановлено, що використання фінансів ПрАТ «Запоріжжкокс» протягом 2016–2018 рр. не можна вважати оптимальним через те, що протягом цього періоду частка оборотних активів істотно перевищувала частку необоротних (73%, 85% і 81% оборотних активів проти 27%, 15% і 19% необоротних активів).

Виявлено, що дебіторська заборгованість є найбільшою за питомою вагою складовою оборотних активів ПрАТ «Запоріжжкокс», яка неістотно коливається в межах 86%–81% з тенденцією до щорічного зменшення. Паралельно із цим розмір запасів ПрАТ «Запоріжжкокс» має тенденцію до постійного зростання – на 124,1 % на кінець 2017 р. та ще на 145,7% на кінець 2018 р., що поряд із щорічним збільшенням чистого доходу від реалізації, валового прибутку та чистого прибутку та збільшенням на кінець 2018 р. грошових коштів більше ніж у 3 рази (поряд із скороченням запасів саме готової продукції й товарної дебіторської заборгованості) вказує на підвищення ефективності фінансового механізму аналізованого підприємства.

Розраховано, що на кінець 2018 р. спостерігається збільшення рентабельності загального капіталу на 3,1% та рентабельності позичкових коштів на 23,7%, що позитивно характеризує якість фінансового механізму ПрАТ «Запоріжжкокс» поряд із тим фактом, що середній рівень рентабельності підприємства є вищим за середній рівень рентабельності підприємств його виду діяльності по Україні (14,2% < 22,8%).

Доведено, що баланс підприємства протягом 2016–2018 рр. не є ліквідним внаслідок стабільного невиконання першої умови ліквідності (платіжна нестача складає 1930114 тис грн., 5330622 тис. грн та 4126232 тис. грн. відповідно на кінець 2016 р., 2017 р. та 2018 р.). При цьому на кінець 2018 р. відбувається істотне збільшення всіх показників ліквідності (при суттєвому невідповідності нормі коефіцієнта абсолютної протягом 2016–2018 рр.). В

цілому зроблено висновок, що у короткостроковій перспективі підприємство в цілому можна вважати платоспроможним, що позитивно характеризує ефективність функціонування його фінансового механізму.

Встановлено, що аналізоване підприємство протягом всього періоду має абсолютну фінансову стійкість з тенденцією до зниження на кінець 2018 р. внаслідок зменшення запасу фінансової стійкості майже на 3 дні та зниження надлишку джерел фінансування на 1 грн. запасів на 1,44 грн. або на 58,8%. Також аналізоване підприємство на кінець 2018 р. зміцнює економічну незалежність, зменшується його залежність від зовнішніх джерел фінансування, однак негативною є невідповідність майже всіх часткових показників фінансової стійкості нормативним значенням протягом 2016-2018 рр. Також обґрунтовано, що капітал, яким володіє підприємство, використовується недостатньо ефективно, про що свідчить щорічне зниження коефіцієнту оборотності (на 2,1% та на 22,5% відповідно на кінець 2017 р. та 2018 р.) при відповідному зростанні капіталомісткості та тривалості обороту капіталу.

запропоновано удосконалений методичний підхід щодо оцінки ефективності формування фінансових ресурсів підприємства на основі розрахунку інтегрованого показника оцінки типу ефективності формування фінансових ресурсів, який включає наступні коефіцієнти: співвідношення власного оборотного капіталу та запасів; співвідношення власного оборотного капіталу та валюти балансу; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт Бівера.

На основі результатів структурно-декомпозиційного аналізу організаційних засад функціонування фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, вивчення його функціонального навантаження й типології завдань на основі системного підходу побудовано теоретичні моделі мережі взаємодій суб'єктів управління при реалізації фінансового механізму для підприємств з нормальним та нестабільним фінансовим станом в умовах неагресивного економічного середовища. Встановлено, що проведення лінійної розгортки у часі запропонованих теоретичних моделей

можу слугувати базисом для встановлення послідовності реалізації завдань фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства та основних точок контролю ефективності його функціонування.

Визначено, що з огляду на те, що процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів важливим об'єктом впливу фінансового механізму забезпечення життєздатності підприємства, реорганізацію управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно сьогодні трактувати як центральну ланку усього комплексу заходів, спрямованих на забезпечення стійких темпів економічного розвитку підприємства. З метою забезпечення ефективного формування фінансових ресурсів запропоновано для вибору можливі альтернативи фінансових стратегій, а саме довгострокового і короткострокового фінансування, емісійно-орієнтовану та реінвестиційну. Обґрунтовано необхідність використання інформаційних технологій, зокрема ERP-систем, в управлінні фінансовими ресурсами, що сприятиме швидкій обробці великого обсягу інформації стосовно фінансових потоків підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптационный механизм управления потенциалом промышленного предприятия URL: <http://avtoreferat.net/content/view/13888/46/>. (дата обращения 19.10.2019).
2. Анастасова К.А. Механізм фінансового забезпечення розвитку аграрних підприємств. *Young Scientist*. 2017. № 1.1 (41.1). С. 2–5.
3. Ареф'єва О.В. Реструктуризація системи управління фінансовими ресурсами підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 11–12. С. 17–26.
4. Артус М.М. Фінансовий механізм в умовах ринкової економіки. *Фінанси України*. 2005. № 5. С. 54–59.
5. Базилевич В., Баластрик Л. Державні фінанси : навч. посібник ; за заг. ред. В. Базилевича. К.: Атіка, 2002. 368 с.
6. Базюк О.Я., Налукова Н.І., Науково-методичні підходи до управління фінансовими ресурсами підприємства. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/27794/1/7.PDF>. (дата звернення: 15.11.2019).
7. Бакеренко Н.П. Сутнісно-структурна характеристика дефініції «фінансово-економічний механізм управління діяльністю підприємств». *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 7. С. 77–81.
8. Балабанов А.И., Балабанов И.Т. Финансы : учеб. пособие. СПб. : Питер, 2002. 188 с.
9. Бланк И. А. Финансовый менеджмент. К. : Ника-Центр, 2003. 528 с.
10. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. К. : Ника-Центр : Эльга, 2004. 720 с.
11. Богацька Н.М., Якимчук Т.О., Ткачук Ю.Я. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/73908.doc.htm. (дата звернення: 08.10.2019).

12. Бойчак Т.М. Методика розрахунку та застосування відносних показників для оцінки фінансової стійкості підприємства: переваги та недоліки. URL: http://www.rusnauka.com/19_NNM_2007/Economics/23323.doc.htm. (дата звернення: 29.10.2019).

13. Ванькович Д.В. Оцінка невизначеності й ризику в системі управління фінансовими ресурсами промислових підприємств. *Фінанси України*. 2001. №9. С.79–86.

14. Ванькович Д.В. Організація управління фінансовими ресурсами підприємств у перехідній економіці України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.02.03. 2002. Київ. 22 с.

15. Вартість капіталу підприємства. URL: <https://buklib.net/books/26486/>. (дата звернення: 19.12.2019).

16. Воробйов Ю.М. Фінансовий механізм у системі управління підприємством. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка*. 2004. Вип. 71. С. 5–9.

17. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. Архів студентських робіт. URL: <http://stud24.ru/finance/vpliv-strukturi-kaptalu-na-fnansovu/444533-1674455-page11.html>. (дата звернення: 03.10.2019).

18. Гладка М.Є. Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств. *Вісник ДІТБ. Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому*. 2009. №13. С. 31–35.

19. Глушко А.Д., Філіп М.Ф. Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 470–474.

20. Говорушко Т.А., Обушна Н.І., Собко Н.В. Особливості управління системою фінансової логістики підприємства в ринковому середовищі. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2013. № 2. С. 53–62.

21. Гудзь О.Є. Забезпечення фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... докт. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2007. 39 с.
22. Данилко В.К., Ситий Д.В. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємства за умов ринкової економіки. *Вісник ЖДТУ. Економічні науки*. 2014. № 2 (68). С. 102–107.
23. Демко І. Організаційні підходи до методики аналізу фінансових ресурсів. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 38. С. 116–123.
24. Демченко І.В. Фінансова безпека аграрних суб'єктів господарювання. *Науковий вісник: Фінанси. Банки. Інвестиції*. 2012. № 4. С. 54–60.
25. Дідик Л.М. Фінансовий механізм управління діяльністю сучасного підприємства. *The Economic Messenger of the NMU*. 2011. № 2. С. 92–100.
26. Дропа Я.Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України. Дис. докт. екон. наук : 08.00.08. Львів, 2017. 541 с.
27. Дяків В.О. Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2013/Economics/10_140042.doc.htm. (дата звернення 04.12.2019).
28. Егр-система (планування ресурсів підприємства). URL: <https://studfiles.net/preview/5429919/page:3/>. (дата звернення 04.12.2019).
29. Єпіфанов А.О., Пластун О.Л., Домбровський В.С., Болгар Т.М. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія ; за заг. ред. А. О. Єпіфанова. Суми: УАБС НБУ, 2009. 295 с.
30. Захарова Н.Ю., Сизоненко О.В. Роль фінансового механізму у здійсненні ефективного управління підприємством. Modern problems and ways of their solution in science, transport, production and education. 18–27 December 2012. URL: <https://sworld.education/konfer29/1188.pdf>. (дата звернення 04.12.2019).
31. Запоріжжюк. Вікіпедія. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Запоріжжюк>. URL: (дата звернення 14.11.2019).

32. Запоріжжкокс. <https://www.ua-region.com.ua/00191224>. URL: (дата звернення 04.12.2019).
33. Запорожжкокс. URL: <http://www.zaporozhcoke.com/Opredpriyatii/newss.html>. (дата звернення 04.12.2019).
34. Зятковський І.В. Теоретичні засади фінансів підприємств. *Фінанси України*. 2000. № 4. С. 17–26.
35. Івашко О.А. Концептуальні основи фінансового механізму. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Економічні науки*. 2010. № 4. С. 65–71.
36. Ільницька Г.Я. Формування фінансово-економічного механізму управління підприємством. *Науковий вісник*. 2004. № 14. С. 291–294.
37. Іваницький В.П., Мельникова Е.И. Механізм інвестування сбережений населення : монографія. Челябинск : ЮУрГУ, 2002. 254 с.
38. Карпова Т.С., Позднякова О.В. Проблеми та шляхи вдосконалення управління фінансовою діяльністю суб'єктів підприємництва в Україні. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1 (20) . С. 144–152.
39. Квасниця О. Фінансовий механізм забезпечення розвитку малих підприємств в Україні. *Світ фінансів*. 2014. № 4. С. 63–71.
40. Керімов П.О. Фінансові механізми розвитку машинобудування в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. Наук : 08.00.08. Київ, 2018. 23 с.
41. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. М. : Финансы и статистика, 2006. 560 с.
42. Ковалюк О.М. Методологічні основи фінансового механізму. *Фінанси України*. 2013. № 4. С. 51–59.
43. Козій І.С. Місце і значення фінансового забезпечення в структурі фінансового механізму. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. № 18.9. С. 223–229
44. Колісова І.В. Теоретична концептуалізація поняття «фінансовий механізм». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2007. №. 606. С. 179–185.

45. Комарецька П.В. Управління фінансовим потенціалом підприємств. URL: avtoreferat.net/content/view/13888/46/. (дата звернення 17.11.2019).

46. Комариця Л.Л., Павлюк О.М. Розвиток інформаційних технологій в Україні, правові аспекти їх використання. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Informatica/48538.doc.htm. (дата звернення 17.11.2019).

47. Лещук В.П. Логістичний підхід до управління фінансовими потоками суб'єктів бізнесу в ринковому середовищі. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 4 (66). С. 181–185.

48. Лизунова Т.Г. Смоляр Л.Г. Сучасні підходи до управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/13793/1/2014_1_Lizunova.pdf. (дата звернення 07.11.2019).

49. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с.

50. Майоров А. А. Элементы финансового механизма развития малого бизнеса в России. *Известия Оренбургского государственного аграрного университета*. 2010. Ч. 1. № 4 (28). С. 151–154.

51. Макух Т. Особливості формування механізму фінансового управління виробничих підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 11. Ч. 2. С. 326–328.

52. Мацьків В.В. Фінансовий механізми забезпечення розвитку підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 11. С. 194–199.

53. Мелехина П.Ю. Современные аспекты развития финансового механизма предприятий малого бизнеса. *Российское предпринимательство*. 2010. № 8. Вып. 1 (164). С. 99–102.

54. Метеленко Н.Г., Шульга О.П. Концептуалізація Поняття «Фінансовий механізм». *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 10. С. 171–179.

55. Метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. URL: https://pidruchniki.com/1061120764647/finansi/metod_optimizatsiyi_strukturi_kapitalu_kriteriyem_maksimizatsiyi_rivnya_prognozovanoyi_finansovoyi_rentabelnosti (дата звернення 02.11.2019).

56. Мішина С.В. Логістичний підхід до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств. *Коммунальное хозяйство городов*. 2005. № 65. С. 200–203.

57. Мушникова С.А. Фінансовий механізм розвитку підприємств в кризових умовах функціонування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 52. С. 61–67.

58. Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/16987> (дата звернення 12.10.2019).

59. Планування ресурсів підприємства. URL: https://uk.wikipedia.org/планування_ресурсів_підприємства. (дата звернення 23.11.2019).

60. Політика формування власних фінансових ресурсів. URL: <https://library.if.ua/book/51/3706.html>. (дата звернення 25.10.2019).

61. Поспелова Н.М. Визначення сутності фінансово-організаційного механізму діяльності підприємств сфери послуг. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*. 2008. № 3. С. 36-42.

62. Рудченко І.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. URL: irbis-nbuv.gov.ua. (дата звернення 29.11.2019).

63. Селицька К.В. Роль інформаційних технологій в управлінні фінансовими ресурсами підприємств. URL: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2013/Economics/10_124874.doc.htm (дата звернення 12.10.2019).

64. Тарасова Е.В. Фінансовий механізм стійкого розвитку підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2016. Т. 8. Вип. 2. С. 59–63.

65. Тимощенко К.С. Функціональне навантаження механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. *Економіка та держава*. 2013. № 12. С. 66–70.

66. Тимощенко К.С. Структура механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. *Вісник Дніпропетровського університету. Економіка*. 2013. Вип. 7 (3). С. 89–96.

67. Тимощенко К.С. Системний підхід у формуванні поняття механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 17. С. 79–82.

68. Тимощенко К.С. Фінансовий механізм фінансової безпеки суб'єктів підприємництва : дис. ... канд. екон. Наук : 08.00.08. Дніпропетровськ, 2015. 310 с.

69. Управління фінансовою стійкістю підприємства. URL: <http://inmad.vntu.edu.ua/portal/static/ССВЕВ480-E136-4DBC-8AEB-D19D404EE592.pdf>. (дата звернення 30.10.2019).

70. Фінанси : навч. посіб. / І.В. Журавльова, О.В. Гаврильченко, О.П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І.В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.

71. Фінанси підприємств : підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін. ; наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогіна ; Київський нац. екон. ун-т. 7-е вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2008. 552 с.

72. Фінансова стратегія як складова частина загальної стратегії підприємства та основа стратегічного плану. URL: https://pidruchniki.com/79389/finansii/finansova_strategiya_skladova_chastina_zagal_noyi_strategiyi_pidpriyemstva_osnova_strategichnogo_planu. (дата звернення 30.11.2019).

73. Фінансовий механізм. URL: <http://allreferats.com/diploms/diplom-60336.html>. (дата звернення 30.09.2019).

74. Ціна авансованого капіталу. URL: https://pidruchniki.com/1572052163347/investuvannya/tsina_avansovanogo_kapit_alu. (дата звернення 07.11.2019).

75. Чиж Н.М., Дзямулич М.І., Урбан О.А. Управління власним капіталом банку: проблеми та перспективи. *Економічний форум*. 2016. № 2. С. 310–314.
76. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий : учеб. пособ. М. : ИНФРАМ, 1999. 343 с.
77. Юхименко О.В. Управління фінансовою стійкістю підприємства. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/49719/5/Yuhymenko_upravlinnia_finansovoiu_stiikistiu.pdf. (дата звернення 27.10.2019).
78. Bogutska O. Financials and economics mechanism of ensuring investment activity of enterprises within institutional models of financing the real sector of economics. *The current camp of science and technology and industry*. 2018. № 3 (5). P. 79–86.
79. International Business Machines Corporation (IBM): 2018 Annual Report. URL: https://www.ibm.com/annualreport/assets/downloads/IBM_Annual_Report_2018.pdf
80. Ganggang Z. Inhua M. Mechanism and Methods of Enterprise Financing System Flexibility. Proceedings of the 8th International Conference on Innovation & Management. URL: https://www.pucsp.br/icim/ingles/downloads/papers_2011/part_4/part_4_proc_70.pdf. (date of appeal 13.12.2019).
81. Khomenko A. Mechanism of financial safety formation of enterprises of agro INDUSTRIAL complex. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2016. Vol. 2, No. 2. P. 184–188.
82. Nikeriasovaa V., Ordova K., Khvostenkob O. Financial Mechanism for the Implementation of Strategic and Operational Financial Decisions of Modern Enterprises. *International journal of environmental & science education*. 2016. Vol. 11. No.17. P. 10177–10184.

ДОДАТОК А

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС" (назва/позначення)	Дата (рок, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДІ 0 01 01 00191224
--	--	---------------------------------

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2016 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 460 790	4 480 255
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість, реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2030	(3 837 416)	(3 876 634)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	603 374	603 621
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	232 502	525 141
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2122	-	-
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2123	-	-
<i>дохід від використання коштів, пов'язаних з очікуваннями</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(61 604)	(45 734)
Витрати на збут	2150	(27 121)	(31 745)
Інші операційні витрати	2180	(280 971)	(710 439)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2182	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	466 180	340 844
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	6 082	24 121
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(22 754)	(20 992)
Врати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(5 495)	(28 785)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275	-	-

Продовження додатку А

Продовження додатку А

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	444 013	315 188
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(79 696)	(64 626)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	364 317	250 562
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	155
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(18 880)	(3 196)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(18 880)	(3 041)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(3 398)	(6 245)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(15 482)	3 204
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	348 835	253 766

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 430 486	3 529 293
Витрати на оплату праці	2505	169 259	138 072
Відрахування на соціальні заходи	2510	33 334	44 542
Амортизація	2515	129 234	164 464
Інші операційні витрати	2520	283 075	702 429
Разом	2550	4 045 388	4 578 800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	119325280	119325280
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3,05314	2,09982
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Lytkovka V.A.

Головний бухгалтер

Danzena L.V.

Продовження додатку А

Додаток 1
до Лінійкового положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія	ЗАПОРІЖЬКА	за ЄДРПОУ	2017	01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	00191 224	
Вид економічної діяльності	Виробництво напоїв та коньякопродукції	за КОПФГ	2310136600	
Середня кількість працівників	1 576	за КВЕД	230	
Адреса, телефон	вул. Діагональна, буд. 4, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЖЬКА обл., 69600		19.10	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітині):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2016** р.

Форма №1 Код за ДС/Д 1801001

А К Т И В	Код ричка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 855	3 517
первісна вартість	1001	7 960	9 048
накопичена амортизація	1002	4 105	5 531
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	937 949	1 017 809
первісна вартість	1011	1 232 538	1 405 812
знос	1012	274 589	387 943
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гривня	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	961 804	1 021 386
II. Оборотні активи			
Завпаси	1100	203 842	216 319
Виробничі запаси	1101	167 114	148 602
Незавершене виробництво	1102	30 355	43 713
Готова продукція	1103	6 314	4 791
Товари	1104	59	19 213
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити переуступлення	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	573 238	2 359 969
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	537 208	2 825
з бюджетом	1135	19 202	61 689
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нерезидентних доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками зі внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	753	1 263
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гривня за їх еквівалентами	1165	16 958	35 748
Готівка	1166	-	-
Ресурси в банках	1167	16 958	35 748
Витрати майбутніх періодів	1170	-	476
Частина переуступки у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних викидів	1182	-	-
резервах незаробованих премій	1183	-	-

Продовження додатку А

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	3 610	130 058
Усього за розділом II	1195	1 354 811	2 808 347
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 316 615	3 829 733

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 193	1 193
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	405 729	346 008
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	12 366	12 366
Неразподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	913 058	1 320 994
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(3)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 332 346	1 680 558
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	19 818	5 104
Пенсійні зобов'язання	1505	130 262	178 209
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привілейний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату двик-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	170 080	183 313
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	550	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 065	957
товари, роботи, послуги	1615	730 114	1 371 165
розрахунками з бюджетом	1620	59 396	41 694
у тому числі з податку на прибуток	1621	54 002	34 885
розрахунками зі страхування	1625	2 349	1 837
розрахунками з оплати праці	1630	4 782	6 242
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 890	3 722
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	2 248	2 248
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	9 627	16 341
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	268	321 656
Усього за розділом III	1695	814 189	1 965 862
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 316 615	3 829 733

Керівник

Литовська В.А.

Головний бухгалтер

Данцена Л.В.

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження додатку А

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2017	01	01
			00191224		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2016 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 381 772	6 227 830
Повернення податків і зборів	3005	12	9
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	18	1 643
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	18	1 643
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	324 776	442 959
Надходження від повернення авансів	3020	804 008	42
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	139	78
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	89	35
Надходження від операційної оренди	3040	406	315
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	8 944	54 724
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(3 419 861)	(5 560 360)
Праці	3105	(126 213)	(107 893)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(47 954)	(61 764)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(155 009)	(67 402)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(110 129)	(34 497)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(620)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(44 880)	(32 285)
Витрачання на оплату авансів	3135	(311 740)	(624 161)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(3 031)	(3 307)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(637)	(419)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(249 239)	(235 819)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	206 480	66 510
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	48	113
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	15	338
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	3 571	29 488

Продовження додатку А

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(191 609)	(100 056)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-187 975	-70 117
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(651)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-651	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	17 854	-3 607
Залишок коштів на початок року	3405	16 958	17 284
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	936	3 281
Залишок коштів на кінець року	3415	35 748	16 958

Керівник

Литовка В.А.

Головний бухгалтер

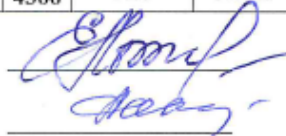

Данчева Л.В.

Продовження додатку А

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	(3)	(3)
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(59 721)	-	-	59 101	-	-	(620)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(59 721)	-	-	407 936	-	(3)	348 212
Залишок на кінець року	4300	1 193	346 008	-	12 366	1 320 994	-	(3)	1 680 558

Керівник

Литовка В.А.

Головний бухгалтер

Данцева Л.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Повна Міністерства фінансів України

24.11.2000 N 302 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.10.2003 N 602)

Кількість	
2016	12 31
за С ДРГОУ	00191224
за КОАТУУ	23100366001
за СПОДУ	6024
за КОПФГ	230
за КЗВЕД	19.10

Підприємство ІРИВІТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС"

Територія ЗАПОРІЖКА

Орган державного управління АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ВІДКРИТОГО ТИПУ СТВОРЕНІ НА ОСНОВІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Організаційно-правова форма і господарювання Акціонерне товариство

Вид економічної діяльності Виробництво ковзи та кожонадобів

Одиниця виміру: тис.грн.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за 2016 рік

Форма №5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код графика	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Передані (дооцінка +, улічана -)		Вибудовано за рік		Нарештовано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік			Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Права користування природними ресурсами	010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Права користування майном	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Права на комерційні позначення	030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Права на об'єкти промислової власності	040	19	19	-	-	-	12	12	-	-	-	-	7	7	
Авторське право та суміжні з ним права	050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Інші нематеріальні активи	060	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Разом	080	7941	4086	2121	-	-	1021	-	1438	-	-	-	9041	5524	
Гуцिला	090	7960	4105	2121	-	-	1033	12	1438	-	-	-	9048	5531	
із рядка 080 графа 14									(081)	8759					
із рядка 080 графа 5									(082)	-					
із рядка 080 графа 15									(083)	-					
									(084)	-					
									(085)	5386					

із рядка 080 графа 14 вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

із рядка 080 графа 5 вартість оформлених у заставу нематеріальних активів

із рядка 080 графа 15 вартість створених підприємством нематеріальних активів

із рядка 080 графа 15 вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок валютних асигнувань

із рядка 080 графа 15 показники амортизації нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рід-ки	Залишок на початок року		Наліч-шко за рік	Переоцінка (дооцінка / зниження -)		Вибудов за рік		Парахо-воно аморти-зація за рік	Втрати від змен-шення корис-ності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос			первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	171	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	171	-	-	-	-	-
Бізнесціфрні нерухомість	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будівельні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будівинки, споруди та обладнання	120	560643	132302	41313	-	-	2044	1568	61051	-	-135	600	399759	191805	-	-	9548	8475
Машини та обладнання	130	354485	127686	16314	-	-	3762	3159	-	-	-	-	363037	157113	-	-	277	239
Транспортні засоби	140	37241	13010	1743	-	-	1948	1548	9676	-	-	-	37036	15738	-	-	11	11
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	4831	2538	2060	-	-	9	9	727	-	-	-	6872	3536	-	-	930	930
Товари	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відстрочені платежі	170	38	14	-	-	-	-	-	8	-	-	-	38	22	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	273120	-	192943	-	-	6081	113	2555	-	-3192	-2442	388850	-	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	190	9	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	-	-	-	-
Матеріальні необоротні активи	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Товарозна (нетитуловані) споруди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продукти прокату	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	260	1212538	274869	254365	-	-	35744	11400	127586	-	-3347	-3042	1405812	383943	-	-	10766	9555

Із рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності вартість оформлена у звітну основних засобів

вартість оформлена у звітну основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)

залишок вартість основних засобів, у яких повністю амортизованих основних засобів

первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів

основні засоби переоцінені цілісні майнові комплекси

залишок вартість основних засобів, у яких повністю амортизованих основних засобів

залишок вартість основних засобів, у яких повністю амортизованих основних засобів

залишок вартість основних засобів, що вилучені в операційну операцію

залишок вартість основних засобів, що вилучені в операційну операцію

залишок вартість основних засобів, що вилучені в операційну операцію

залишок вартість основних засобів, що вилучені в операційну операцію

залишок вартість основних засобів, що вилучені в операційну операцію

залишок вартість основних засобів, що вилучені в операційну операцію

(261)

(262)

(263)

(264)

(264-1)

(265)

(265-1)

(266)

(267)

(268)

(269)

(261)	-
(262)	-
(263)	-
(264)	123659
(264-1)	-
(265)	-
(265-1)	-
(266)	-
(267)	10818
(268)	-
(269)	-

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
		3	4
Капітальне будівництво	280	-	-
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	-	-
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	-	-
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-
Придбання (виромунування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	-	-
Разом	340	-	-

(341)

(342)

Із рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік		На кінець року	
		2	3	довгострокові	поточні
				4	5
A. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:					
асоційовані підприємства	350	-	-	-	-
дочірні підприємства	360	-	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-	-
B. Інші Фінансові інвестиції в:					
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380	-	-	-	-
акції	390	-	-	-	-
облігації	400	-	-	-	-
інші	410	-	-	-	-
Разом (розд.А + розд.Б)	420	-	-	-	-

3 рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан)

Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:

за собівартістю (421)

за справедливою вартістю (422)

за амортизованою собівартістю (423)

за собівартістю (424)

за справедливою вартістю (425)

за амортизованою собівартістю (426)

3 рядка 1160 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан)

Поточні фінансові інвестиції відображені:

за собівартістю (424)

за справедливою вартістю (425)

за амортизованою собівартістю (426)

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
1	2	3	4
А. Інші операційні доходи і витрати			
Операційні оренди активів	440	382	-
Операційна курсова різниця	450	28700	55992
Реалізація інших оборотних активів	460	191415	189891
Штрафи, пені, неустойки	470	613	-106
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	403	2535
Інші операційні доходи і витрати	490	10989	32659
у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	-
випродуковані витрати і витрати	492	X	1142
Б. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в:			
асоційовані підприємства	500	-	-
дочірні підприємства	510	-	-
стільку діяльність	520	-	-
В. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивіденди	530	-	X
Проценти	540	X	-
Фінансова оренда активів	550	-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560	-	22754
Г. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570	-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580	-	-
Результат оцінки корисності	590	-	-
Неопераційна курсова різниця	600	-	14
Безоплатно одержані активи	610	-	X
Списання необоротних активів	620	X	6236
Інші доходи і витрати	630	6082	-753

Товарибачинні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)

Частина доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарибачинними

(бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами

Вз рядків 540-560 гр. 4 фінансові витрати, уключені до собівартості активів

(631)

(632)

(633)

%

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року	
		2	3
Готівка	640	-	-
Поточний рахунок у банку	650	35748	-
Інші рахунки в банку (кредитний, чекові книжки)	660	-	-
Грошові кошти в дорозі	670	-	-
Еквіваленти грошових коштів	680	-	-
Разом	690	35748	

3 рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Грошові кошти, використанні яких обмежено

(691)

VII. Забезпечення і резерви

Види забезпечення і резерви	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звіт. рік		Використано у звітному році	Сторіровано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що прахвила при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (ст.порето)	податкові відрахування				
I	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату відшкодування кредиторам	710	9627	29905	-	23131	-	-	16341
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	150262	44760	-	16813	-	-	178209
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо об'явлених контрактів	750	-	-	-	-	-	-	-
	760	-	-	-	-	-	-	-
	770	-	-	-	-	-	-	-
Резерв сумнівних боргів	775	138	-	-	-	-	-	138
Разом	780	160027	74665	-	40004	-	-	194688

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Перезначлення за рік	
			збільшення чистого вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	130859	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	-	-	-
Паливо	820	2477	-	-
Товари і тарні матеріали	830	474	-	-
Будівельні матеріали	840	-	-	-
Запасні частини	850	11683	-	-
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	-	-	-
Поточні біологічні активи	870	-	-	-
Малюнки та інвентаризовані предмети	880	3109	-	-
Незвернене виробництво	890	43713	-	-
Готова продукція	900	4791	-	-
Товари	910	19213	-	-
Разом	920	216319	-	-

Із рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:

відрізняється за чистотою вартістю реалізації
переданих у переробку
оформлених в заставу
переданих на комісію

(921)	25863
(922)	-
(923)	30000
(924)	-
(925)	-
(926)	-

Активи на відшкодуванню зберігання (позабалансовий рахунок 02)
3 рядка 1200 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) - запаси, призначені для продажу

* визначається за п. 28 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

ІХ. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками погашення			
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	2359069	4	5	33688	
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	-	-	-	-	-

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(951) -

(952) 2294943

Х. Нестачі і втрати від псування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
І	2	3
Виплнено (списано) за рік нестачі і втрат	960	1142
Визнано заборгованостю винних осіб у звітному році	970	-
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позиційно-сировий рахунок 072)	980	1142

ХІ. Будівельні контракти

Найменування показника	Код рядка	Сума
І	2	3
Доход за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року:		
включая замовників	1120	-
включая замовників	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних субдрельниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	-

ХІІ. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
I	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	91012
Відстрочені податкові активи: на початок звітного року	1220	46610
на кінець звітного року	1225	48260
Відстрочені податкові зобов'язання: на початок звітного року	1230	66428
на кінець звітного року	1235	53364
Включено до Звіту про фінансові результати - усього	1240	79696
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1241	91012
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	1748
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	-13064
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	-3398
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	-3398
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	-

ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
I	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	129234
Використано за рік - усього	1310	129234
в тому числі на:		
будівництво об'єктів	1311	121732
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	6402
з них машини та обладнання	1313	-
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	1100
погашення отриманих на капіталні інвестиції позик	1315	-
	1316	-
	1317	-

XIV. Біологічні активи

Групи біологічних активів	Код розрахунку	Обліковуються за первісною вартістю										Обліковуються за справедливою вартістю				
		залишок на початок року		надійшло за рік		вибуло за рік		втрачено від зміни цінності		залишок на кінець року		залишок на кінець року		залишок на кінець року		
		первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	залишок на кінець року	залишок на кінець року	залишок на кінець року	залишок на кінець року	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Довгострокові біологічні активи – усього		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
в тому числі:	1410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
робота худоба	1411	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
продуктивна худоба	1412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
багатогічні насадження	1413	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші довгострокові біологічні активи	1414	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Довгострокові біологічні активи – усього	1415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1420	-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
біологічні активи в стані біологічних перетворень (крім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1421	-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
інші поточні біологічні активи	1422	-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Разом	1430	-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-

Із рядка 1430 графа 5 і графа 14 – вартість безнадійних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування
 Із рядка 1430 графа 6 і графа 16 – залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів, утрачених унаслідок надзвичайних подій
 Із рядка 1430 графа 11 і графа 17 – балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують передбачені законодавством обмеження права власності

(1431) -
 (1432) -
 (1433) -

XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів

Найменування поклада	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, пов'язані з біологічними передпроектними витратами	Результат від первісного визнання		Успіха	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток, збиток) від	
				дохід	витрати				реалізації	первісного визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи розведення - усього	1500	-	-	-	(-)	-	-	-	-	-
у тому числі:										
зернові і зернобобові	1510	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
з них:										
пшениця	1511	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
соя	1512	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
соняшник	1513	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
ріпак	1514	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
цукрові буряки (фабричні)	1515	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
картопля	1516	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
плоди (журиткові, кусточкові)	1517	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інша продукція розведення	1518	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
додаткові біологічні активи розведення	1519	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
Продукція та додаткові біологічні активи тваринництва - усього	1520	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
у тому числі:										
приріст живої маси - усього	1530	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
з нього:										
великої рогатої худоби	1531	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
свиней	1532	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
м'ясо	1533	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
вовна	1534	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
яйця	1535	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інша продукція тваринництва	1536	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
додаткові біологічні активи тваринництва	1537	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
продукція рибництва	1538	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інше	1539	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи - разом	1540	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-

Літовка В.А.

Літовка В.А.

Дашева Л.В.

Дашева Л.В.

Керівник

Головний бухгалтер

ДОДАТОК Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за ЄДРПОУ	2017 12 31
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	00191224
Вид економічної діяльності	Виробництво коксу та коксопродуктів	за КОПФГ	2310136600
Середня кількість працівників	1 1546	за КВЕД	230
Адреса, телефон	вулиця Діагональна, буд. 4, Заводський р-н, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600		19.10
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		2839210	
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

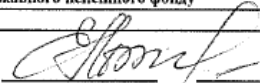
А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 517	4 958
первісна вартість	1001	9 048	11 972
накопичена амортизація	1002	5 531	7 014
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	419 280
Основні засоби	1010	1 017 869	799 195
первісна вартість	1011	1 405 812	1 267 654
знос	1012	387 943	468 459
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	7 947
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 021 386	1 231 380
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	216 319	484 777
Виробничі запаси	1101	148 602	334 556
Незавершене виробництво	1102	43 713	63 455
Готова продукція	1103	4 791	85 857
Товари	1104	19 213	909
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 359 969	5 901 152
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 825	19 147
у тому числі з податку на прибуток	1135	61 689	116 824
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1140	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1145	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1155	1 263	2 569
Гроші та їх еквіваленти	1160	-	-
Готівка	1165	35 748	9 019
Рахунки в банках	1166	-	-
Витрати майбутніх періодів	1167	35 748	9 019
Частка перестраховника у страхових резервах	1170	476	11 785
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатку Б

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	130 058	468 970
Усього за розділом II	1195	2 808 347	7 014 243
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 829 733	8 245 623

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 193	1 193
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довідках	1405	346 008	315 611
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	12 366	12 366
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 320 994	2 356 900
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(3)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 680 558	2 686 070
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5 104	-
Пенсійні зобов'язання	1505	178 209	219 912
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	183 313	219 912
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	957	957
товари, роботи, послуги	1615	1 571 165	4 297 511
розрахунками з бюджетом	1620	41 694	156 103
у тому числі з податку на прибуток	1621	34 885	148 471
розрахунками зі страхування	1625	1 837	2 265
розрахунками з оплати праці	1630	6 242	8 489
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 722	8 447
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	2 248	2 248
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	16 341	20 351
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	321 656	843 270
Усього за розділом III	1695	1 965 862	5 339 641
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 829 733	8 245 623

Керівник

Лижина О.В.

Головний бухгалтер

Данцева Л.В.

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС"	2019	01 01
Територія ЗАПОРІЗЬКА	за СДРПОУ	00191224
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОАТУУ	2310136600
Вид економічної діяльності Виробництво коксу та коксопродуктів	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників 1 961	за КВЕД	19.10
Адреса, телефон вулиця Діагональна, буд. 4, Заводський р-н, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600	400-42-32	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2018** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 958	5 212
первісна вартість	1001	11 972	14 343
накопичена амортизація	1002	7 014	9 131
Незавершені капітальні інвестиції	1005	419 280	687 855
Основні засоби	1010	799 195	873 568
первісна вартість	1011	1 267 654	1 446 401
знос	1012	468 459	572 833
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	18 446	26 906
Гуввіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 241 879	1 593 541
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	484 777	1 191 222
Виробничі запаси	1101	334 556	458 191
Незавершене виробництво	1102	63 455	59 692
Готова продукція	1103	85 857	32 641
Товари	1104	909	640 698
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 842 823	5 399 212
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	19 147	10 524
з бюджетом	1135	116 824	226 183
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 569	28 860
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	9 019	27 866
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	9 019	27 866
Витрати майбутніх періодів	1170	11 785	25 790
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатку В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	468 970	-
Усього за розділом II	1195	6 955 914	6 909 657
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	8 197 793	8 503 198

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (лайвовий) капітал	1400	1 193	1 193
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	227 840	195 853
Додатковий капітал	1410	87 771	87 771
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	12 366	12 366
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 309 070	3 451 086
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2 638 240	3 748 269
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	219 912	236 635
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	4 196
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	219 912	240 831
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	957	1 182
товари, роботи, послуги	1615	4 297 511	3 930 322
розрахунками з бюджетом	1620	156 103	66 241
у тому числі з податку на прибуток	1621	148 471	58 312
розрахунками зі страхування	1625	2 265	2 190
розрахунками з оплати праці	1630	8 489	8 397
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	8 447	9 360
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	2 248	2 248
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	20 351	19 867
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	843 270	474 291
Усього за розділом III	1695	5 339 641	4 514 098
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	8 197 793	8 503 198

Керівник

ЛИЖИНА ОЛЕНА ВАЛЕРІЙВНА

Головний бухгалтер

КЛЮКА МАРІНА БОРИСІВНА

Продовження додатку В

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2019	01	01
			00191224		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 208 474	8 585 404
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Єобівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 755 143)	(7 140 283)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	1 453 331	1 445 121
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 330 788	1 124 950
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(89 669)	(68 951)
Витрати на збут	2150	(33 986)	(21 919)
Інші операційні витрати	2180	(2 266 056)	(1 158 898)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 394 408	1 320 303
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	383	-
Інші доходи	2240	8 007	4 515
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(27 707)	(24 339)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(13 158)	(8 412)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку В

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 361 933	1 292 067
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(243 648)	(233 284)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 118 285	1 058 783
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(10 067)	(65 670)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(10 067)	(65 670)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(1 812)	(11 821)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(8 255)	(53 849)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 110 030	1 004 934

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	8 120 414	6 750 169
Витрати на оплату праці	2505	273 573	205 675
Відрахування на соціальні заходи	2510	56 853	7 731
Амортизація	2515	119 436	99 864
Інші операційні витрати	2520	354 510	402 196
Разом	2550	8 924 786	7 465 635

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	119325280	119325280
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	119325280	119325280
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	9,37174	8,87308
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	9,37174	8,87308
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЛИЖИНА ОЛЕНА ВАЛЕРІЙВНА

КЛЮКА МАРИНА БОРИСІВНА

Продовження додатку В

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖКОКС" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за СДРПОУ	КОДИ	
		2019	01
		00191224	

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2018** р.

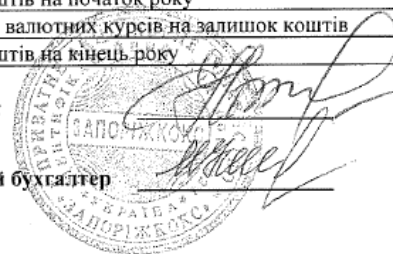
Форма №3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	11 199 110	6 501 849
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	254
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	254
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	2 756 916	1 434 044
Надходження від повернення авансів	3020	653	791
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	22	98
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5 865	108
Надходження від операційної оренди	3040	139	451
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	5 261	18 161
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(9 776 975)	(5 667 106)
Праці	3105	(218 175)	(156 505)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(60 825)	(56 453)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(412 576)	(176 027)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(340 455)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(72 121)	(176 027)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2 770 884)	(1 298 354)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(2 882)	(4 486)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(28)	(615)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(324 054)	(267 356)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	401 567	328 854
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	2 575	1 688
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	179	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	110	32
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Продовження додатку В

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(384 037)	(366 527)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-381 173	-364 807
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(540)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-540	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	19 854	-35 953
Залишок коштів на початок року	3405	9 019	35 748
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(1 007)	9 224
Залишок коштів на кінець року	3415	27 866	9 019

Керівник

ЛИЖИНА ОЛЕНА ВАЛЕРІЙВНА

Головний бухгалтер

КЛЮКА МАРИНА БОРИСІВНА

Продовження додатку В

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(23 732)	-	-	23 731	-	-	(1)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(31 987)	-	-	1 142 016	-	-	1 110 029
Залишок на кінець року	4300	1 193	1 95 853	87 771	12 366	3 451 086	-	-	3 748 269

Керівник

ЛИЖИНА ОЛЕНА ВАЛЕРІЙВНА

Головний бухгалтер

КЛЮКА МАРИНА БОРИСІВНА

Продовження додатку В

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(23 732)	-	-	23 731	-	-	(1)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(31 987)	-	-	1 142 016	-	-	1 110 029
Залишок на кінець року	4300	1 193	195 853	87 771	12 366	3 451 086	-	-	3 748 269

Керівник

ЛИЖИНА ОЛЕНА ВАЛЕРІЙВНА

Головний бухгалтер

КЛЮКА МАРИНА БОРИСІВНА

Примітки до фінансової звітності, складеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЖКОКС"**

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПО МСФЗ

ЗА 2018 РІК

1. Основа підготовки фінансової звітності

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЖКОКС» (далі – Компанія, Товариство або ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС») є одним з найбільших коксохімічних підприємств в Україні.

Основним видом діяльності, яким займається Компанія є виробництво коксу, яке у відсотках складає 84,56 % всієї товарної продукції заводу.

Виробнича потужність по виробництву коксу становить 948,3 тис. тон коксу валового 6% вологості на рік.

ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС» було створене у 1934 році як державне підприємство. У 1993 році в процесі корпоратизації воно було перетворене у відкрите акціонерне товариство.

В зв'язку з приведенням діяльності підприємства у відповідність з діючим законодавством, а саме: Закону України «Про акціонерні товариства» №514-VI від 17 вересня 2008 року, та на підставі рішення загальних зборів акціонерів Товариства 19 квітня 2011 року, Відкрите акціонерне товариство «Запорожжкокс» (код ЄДРПОУ 00191224) перейменовано 11.04.2011р. у Публічне акціонерне товариство «ЗАПОРІЖКОКС». 26 квітня 2016 року загальними зборами акціонерів було прийняте рішення про зміну найменування Підприємства на Приватне акціонерне товариство «ЗАПОРІЖКОКС» (код ЄДРПОУ 00191224).

Основною діяльністю Компанії є забезпечення підприємств України та іноземних підприємств коксом та коксовою продукцією, а також одержання прибутку від усіх видів виробничої, торгової, комерційної, фінансової та іншої діяльності, дозволеної законодавчими актами України, з метою задоволення соціальних і економічних інтересів акціонерів та трудового колективу.

Господарська діяльність ПРАТ "ЗАПОРІЖКОКС" здійснюється у відповідності з прийнятою виробничою програмою, затвердженим річним бюджетом та фінансовим планом підприємства. Напрямки діяльності ПРАТ "ЗАПОРІЖКОКС" протягом періоду існування не змінювались. Фінансова звітність (далі - фінансова звітність) ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС» була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). В 2018 році у ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС» злиття, поділу, приєднання, перетворення не відбувалося.

2. Операційне середовище та економічна ситуація

З 2016 року в економіці України спостерігається відновлення загальної макроекономічної стабільності, що супроводжується структурними реформами,

Продовження додатку В

зростанням інвестицій, спрямованих на вітчизняну економіку, зростанням купівельної спроможності населення, зростанням випуску продукції промисловими підприємствами, активізацією будівництва та покращенням ситуації на зовнішніх ринках. В 2018 році ВВП зріс на 3.3% (в порівнянні з аналогічним показником у 2017 році на рівні 2.1%).

Крім того відбулися позитивні зрушення в монетарній політиці. Національний банк України ("НБУ") провів ряд заходів по врегулюванню ситуації на фінансовому ринку, які були спрямовані, окрім іншого, на стримування рівня інфляції. В 2018 році індекс інфляції України сповільнився до рівня 9.8% (в порівнянні з 13.7% у 2017 році).

Починаючи з 2016, НБУ здійснив ряд кроків щодо пом'якшення валютних обмежень, які були запроваджені протягом 2014-2015 років. Зокрема, обов'язкова частка продажу надходжень в іноземній валюті на міжбанківському ринку поступово зменшилась з 75% до 50% починаючи з 5 квітня 2017 року та до 30% починаючи з 1 березня 2019 року. В додаток до цього, нормативний період розрахунків за операціями, здійснених в іноземній валюті, зріс з 90 до 180 днів починаючи з 26 травня 2017 року та до 365 днів починаючи з 7 лютого 2019.

В грудні 2018 Рада Директорів МВФ затвердила 14-місячну програму фінансування stand-by, на суму 3.9 мільярдів доларів США, що замінила собою чотирирічну програму «Механізм Розширеного Фінансування». В рамках нової програми перший транш на суму 1.4 мільярди доларів США було отримано у грудні, подальші ж виплати будуть розглядатися у травні та листопаді 2019 року в залежності від успішності виконання вимог, зазначених у Меморандумі про економічну та фінансову політику.

Україна також відновила діяльність на міжнародному ринку боргового капіталу, здійснивши випуск 15-річних єврооблігацій з відсотковою ставкою 7.375% на рекордні 3 мільярди доларів США у вересні 2017 року. В жовтні 2018 року Україна розмістила єврооблігації, що будуть погашені двома траншами на загальну суму 2 мільярди доларів (5.25-річні єврооблігації зі ставкою 9.000% на суму 750 мільйонів доларів США та 10-річні єврооблігації зі ставкою 9.750% на суму 1.25 мільярдів доларів США), випуск яких забезпечив пом'якшення боргового навантаження в короткостроковому періоді.

Станом на 1 вересня 2017 року вступила у силу Асоціація Європейського Союзу з Україною, що забезпечило підвищення рівня лібералізації торгівлі, покращення стандартів якості продукції та інтеграцію української економіки в економічне середовище Європейського Союзу.

Після загальноекономічного спаду, що спостерігався протягом періоду 2014-2015 р., в 2016р. середня ціна на кокс домений зросла з 158 доларів США за суху тонну в 2016 році до 319 доларів США в 2017 році та поступово знизилась до 316 доларів США в 2018 році.

Інформація про продажі за видами продукції без ПДВ в тис. грн.:

Період	Реалізація коксу	Реалізація хімічної продукції	Інші	Всього
2018 рік	7 178 587	1 985 289	44 598	9 208 474
2017 рік	6 962 748	1 580 788	41 868	8 585 404

Інформація про географію продажів Компанії без ПДВ в тис.грн:

Найменування	2018 рік	2017 рік
Реалізація на внутрішній ринок	8 480 317	8 063 348
Реалізація на експорт	728 157	522 056

Всього	9 208 474	8 585 404
--------	-----------	-----------

3. Істотні бухгалтерські оцінки

Товариство використовує оцінки та робить припущення, які впливають на суми активів і зобов'язань, показані у звітності, протягом наступного фінансового року. Оцінки та судження постійно аналізуються і ґрунтуються на досвіді керівництва та інших факторах, включаючи очікування майбутніх подій, яке при існуючих обставинах вважається обґрунтованим. Крім згаданих оцінок, керівництво також використовує певні судження при застосуванні принципів облікової політики. Судження, які найбільше впливають на суми, визнані у фінансових звітах, і оцінки, які можуть призвести до значних корегувань балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року, включають:

Справедлива вартість основних засобів Товариства підлягає регулярним переоцінкам, що проводяться незалежними оцінювачами. Оскільки велика частина основних засобів має вузьконаправлене використання, основою для їх оцінки є амортизована вартість заміни.

Податкове, валютне та митне законодавство України продовжує змінюватися. Суперечливі положення трактуються по-різному. Керівництво вважає, що його тлумачення є доречним і обґрунтованим, але ніхто не може гарантувати, що податкові органи його не оскаржать.

При визначенні того, чи проводилися операції за ринковими або неринковими цінами, використовуються професійні судження, якщо для таких операцій немає активного ринку. Фінансові інструменти первісно визнаються за справедливою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки.

4. Основні положення облікової політики

Положення облікової політики послідовно застосовувалися протягом усіх представлених звітних періодів, якщо не вказано інше.

Підготовка фінансової звітності відповідно до МСФЗ вимагає, щоб керівництво Компанії застосовувало власні судження, оцінки та припущення, які впливають на застосування облікової політики та зазначену в звіті величину активів і зобов'язань, доходів і витрат. Оцінки та пов'язані з ними допущення засновані на минулому досвіді та інших факторах, які при існуючих обставинах є обґрунтованими, результати яких формують основу професійних суджень про балансову вартість активів і зобов'язань, які не доступні з інших джерел. Незважаючи на те, що ці оцінки ґрунтуються на всій наявній у керівництва інформації про поточні обставини і події, фактичні результати можуть відрізнятись від цих оцінок. Області, де такі судження особливо важливі, області, які характеризуються підвищеною складністю, і області, де допущення і розрахунки мають велике значення для фінансової звітності за МСФЗ, описані в Розділі 3.

Перерахунок іноземної валюти. Статті, показані у фінансовій звітності Компанії, оцінюються з використанням валюти основного економічного середовища, в якій Компанія працює (функціональної валюти). Суми у фінансовій звітності оцінені і представлені у національній валюті України, гривні, яка є функціональною валютою і валютою представлення звітності для ПРАТ «ЗАПОРІЖКОКС».

Операції в іноземній валюті обліковуються за обмінним курсом Національного банку України (НБУ), встановленим на дату операції. Курсові різниці, що виникають в результаті розрахунку за операціями в іноземній валюті, включаються до звіту про фінансові результати на підставі обмінного курсу, що діє на дату здійснення операції.

Монетарні активи і зобов'язання в іноземній валюті перераховуються в гривні за офіційним курсом обміну, який встановлює Національний банк України (НБУ) на відповідну звітну дату. Прибуток та збитки від курсових різниць, що виникають в результаті перерахунку активів і зобов'язань, показуються у складі курсових різниць у звіті про фінансові результати.

Станом на 31 грудня 2018 року курс обміну долара до гривні становив 27,69 гривні за 1 долар США (на 31 грудня 2017 року курс обміну долара до гривні становив 28,07 за 1 долар США).

В даний час українська гривня не є вільно конвертованою валютою за межами України.

Нематеріальні активи. Нематеріальні активи визнаються лише за наявності наступних умов: (i) створені активи можуть бути ідентифіковані (такі як програмне забезпечення та нові процеси); (ii) існує ймовірність, що створені активи генеруватимуть майбутні економічні вигоди; (iii) собівартість цього активу може бути надійно оцінена.

Аналітичний облік нематеріальних активів здійснюється за класифікаційними групами та окремо по кожному об'єкту. Придбані нематеріальні активи обліковуються за собівартістю та амортизуються прямолінійним методом протягом очікуваного строку їх корисного використання.

Основні засоби. Основні засоби обліковуються за справедливою вартістю мінус подальша амортизація та знецінення. Справедлива вартість визначається за результатами оцінки, яку проводять незалежні оцінювачі. Регулярність переоцінки залежить від зміни справедливої вартості переоцінюваних активів. Подальші надходження основних засобів обліковуються за первісною вартістю. Первісна вартість включає витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням активів. Вартість активів, побудованих власними силами, включає вартість матеріалів, прямі витрати на оплату праці та відповідну частину виробничих накладних витрат.

Збільшення балансової вартості основних засобів за підсумками переоцінки визнається у звіті про сукупний дохід та збільшує резерв переоцінки в капіталі. Після переоцінки об'єкта основних засобів накопичена амортизація на дату переоцінки вираховується з валової балансової вартості активу, після чого чиста вартість активу трансформується до його переоціненої вартості. Зменшення балансової вартості активу, яке компенсує попереднє збільшення балансової вартості того ж активу, визнається у звіті про сукупний дохід і зменшує раніше визнаний резерв переоцінки у складі капіталу. Всі інші випадки зменшення балансової вартості відображаються у звіті про фінансові результати. Резерв переоцінки, відображений у складі капіталу, відноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток у тому випадку, коли сума переоцінки реалізована, тобто коли актив реалізується або списується або по мірі використання Компанією цього активу. В останньому випадку реалізована сума переоцінки являє собою різницю між амортизацією на основі переоціненої балансової вартості активу і амортизацією на основі його первісної вартості.

Після визнання основні засоби поділяються на компоненти, що являють собою об'єкти, вартість яких значна і які можуть амортизуватися окремо.

Вартість заміни тих компонентів основних засобів, які визнаються окремо, капіталізується, а балансова вартість заміненних компонентів списується. Інші подальші витрати капіталізуються тільки в тих випадках, коли вони призводять до збільшення майбутніх економічних вигод від основного засобу. Усі інші витрати визнаються у звіті про фінансові результати у складі витрат у тому періоді, в якому вони понесені.

Припинення визнання основних засобів відбувається після їх вибуття або в тих випадках, коли подальше використання активу, як очікується, не принесе економічних вигод. Прибуток та збитки від вибуття активів визначаються шляхом порівняння

отриманих коштів та балансової вартості цих активів і визнаються у звіті про фінансові результати. При продажу переоцінених активів суми, включені в інші резерви, переносяться на нерозподілений прибуток.

Амортизація основних засобів розраховується прямолінійним методом, щоб зменшити їх вартість до ліквідаційної вартості протягом строку їх експлуатації.

Строки корисного використання основних засобів становлять:

Групи ОЗ за МСФЗ//Термін корисної служби.

Земельні ділянки - Не амортизуються

Будівлі - 60 років;

Споруди - 60 років;

Об'єкти благоустрою території - 15 років;

Інженерні комунікації - 15 років;

Передавальні пристрої та механізми – мостові, рудногрейферні, порталні крани - 20 років;

Передавальні пристрої та механізми - 10 років;

Машина та устаткування основного виробництва - 35 років;

Машина та устаткування допоміжних цехів - 35 років;

Устаткування і засоби зв'язку - 10 років;

Офісна техніка - 5 років;

Інформаційні системи і персональні комп'ютери - 4 роки;

Транспортні засоби - залізничні – тепловози - 25 років;

Транспортні засоби - залізничні – вагони/піввагони/думпкари/ та ін. вагони - 20 років;

Транспортні засоби - авто - 10 років;

Транспортні засоби - водний - 10 років;

Автомобілі загального призначення - 5 років;

Офісні меблі та пристосування - 7 років;

Основні засоби соціальної сфери не амортизуються;

Інші основні засоби - 10 років.

Витрати на періодичні ремонти капіталізуються і амортизуються протягом планового міжремонтного періоду.

Ліквідаційна вартість активу - це розрахункова сума, яку Компанія отримала б у даний час від вибуття активу, за вирахуванням витрат на реалізацію, якби актив вже був у тому віці і в тому стані, які очікуються в кінці терміну його експлуатації. Якщо Компанія має намір використовувати актив до кінця його фізичного існування, ліквідаційна вартість такого активу дорівнює нулю. Залишкова вартість і терміни експлуатації переглядаються та, за необхідності, коригуються на кожну звітну дату.

Балансова вартість активу негайно зменшується до вартості відшкодування, якщо балансова вартість вище вартості відшкодування.

Незавершене будівництво являє собою аванси за основні засоби та вартість основних засобів, будівництво яких ще не завершено. Амортизація на такі активи не нараховується до їх введення в експлуатацію.

Компанія капіталізує витрати за позиковими коштами, які безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікаційного активу, у складі вартості цього активу.

Первісне визнання фінансових інструментів. При первісному визнанні Компанія повинна оцінювати фінансовий актив або фінансове зобов'язання за справедливою вартістю. Якщо актив або зобов'язання обліковується не за справедливою вартістю через прибуток або збиток, дана справедлива вартість може бути збільшена або зменшена на суму витрат, які пов'язані з укладанням угоди та які мають пряме відношення до придбання або випуску фінансового активу чи фінансового зобов'язання. Якщо актив або

зобов'язання обліковується за справедливою вартістю через прибуток або збиток, ці витрати відображаються у складі прибутку або збитку.

При первісному визнанні ціна угоди якнайкраще засвідчує справедливу вартість. Прибуток або збиток при первісному визнанні відображається лише в тому випадку, якщо існує різниця між ціною угоди та справедливою вартістю, яка може бути підтверджена ціною котирування на активному ринку для ідентичного активу або зобов'язання або базується на техніці оцінки, яка використовує лише дані з відкритих для спостережень ринків.

Класифікація та подальша оцінка фінансових активів. Компанія класифікує свої фінансові активи за наступними категоріями:

- які в подальшому оцінюються за справедливою вартістю (або через інший сукупний дохід, або через прибуток або збиток), і
- які оцінюються за амортизованою вартістю.

Класифікація залежить від бізнес-моделі Компанії для управління фінансовими активами та договірних умов грошових потоків.

Бізнес-модель відображає яким чином Компанія управляє активами з метою одержання грошових потоків - чи є ціллю Компанії (i) виключно одержання договірних грошових потоків від активів ("утримання для одержання договірних грошових потоків"), або (ii) одержання як договірних грошових потоків, так і грошових потоків, що виникають внаслідок продажу активів ("утримання з метою одержання договірних грошових потоків і грошових потоків від продажу"), або, якщо жодна з (i) або (ii) не застосовується, фінансові активи класифікуються як частина «іншої» бізнес-моделі і оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Бізнес-модель визначається для групи активів (на рівні портфеля) на основі всіх доречних доказів про діяльність, яку Компанія здійснює для досягнення мети портфеля, наявного на дату оцінки. До доречних доказів, що розглядаються Компанією при визначенні бізнес-моделі, належать призначення та склад портфеля, минулий досвід щодо того, як були одержані потоки грошових коштів для відповідних активів, як оцінюються та управляються ризики, і як оцінюється діяльність активів.

Якщо бізнес-моделлю Компанії є утримання для одержання договірних грошових потоків або утримання з метою одержання договірних грошових потоків і грошових потоків від продажу, Компанія оцінює, чи є договірні грошові потоки суто виплатами основної суми та процентів. При проведенні такої оцінки Компанія розглядає, чи відповідає договірний грошовий потік базовій кредитній угоді, тобто відсотки включають лише компенсацію за кредитний ризик, часову вартість грошей, інші основні кредитні ризики та прибутковість. Якщо договірні умови вводять ризик або мінливість грошових потоків, що не узгоджуються з базовою кредитною угодою, фінансовий актив класифікується та оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Оцінка на предмет того, чи є договірні грошові потоки суто виплатами основної суми та процентів проводиться при первісному визнанні активу і не підлягає повторній оцінці.

В залежності від категорії оцінки Компанія класифікує свої фінансові активи на:

- 1) Амортизована вартість: фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для одержання договірних грошових потоків, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частину основної суми. Процентні доходи від цих фінансових активів включаються до фінансових доходів з використанням методу ефективної процентної ставки. Будь-який прибуток або збиток, що виникає при припиненні визнання, визнається безпосередньо у прибутку або збитку та відображається в інших операційних доходах / (витратах). Збитки від знецінення відображаються в інших операційних доходах / (витратах) або як окремі статті у звіті про фінансові результати, якщо вони є суттєвими.

2) За справедливою вартістю через інший сукупний дохід: фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частину основної суми. Зміни в вартості відображаються через інший сукупний дохід, за винятком визнання прибутків або збитків від знецінення, процентних доходів та прибутків та збитків від курсової різниці, які визнаються у прибутку або збитку. Процентні доходи від цих фінансових активів включаються до прибутку або збитку з використанням методу ефективної процентної ставки. Витрати від знецінення відображаються в інших операційних доходах / (витратах) або як окремі статті у звіті про фінансові результати, якщо вони є суттєвими.

3) За справедливою вартістю через прибуток або збиток: якщо він не оцінюється за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Прибуток або збиток від фінансових активів, які в подальшому оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, визнаються у прибутку або збитку та відображаються у інших операційних доходах / (витратах) у періоді, в якому вони виникають.

Товариство в подальшому оцінює інвестиції в інструменти капіталу за справедливою вартістю. Керівництво прийняло рішення про представлення прибутків та збитків від зміни справедливої вартості таких інвестицій у складі іншого сукупного доходу, тому не відбувається подальшої рекласифікації прибутків та збитків від зміни справедливої вартості до прибутку або збитку після припинення визнання інвестиції. Дивіденди від таких інвестицій продовжують визнаватися у прибутку або збитку як інші операційні доходи, коли виникає право Товариства на отримання платежів.

Зміни у справедливій вартості фінансових активів за справедливою вартістю через прибуток або збиток визнаються в інших операційних доходах / (витратах) у звіті про прибутки та збитки. Збитки від знецінення* (та сторнування збитків від знецінення) по інвестиціях у капітал, які оцінені за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, не відображаються окремо від інших змін справедливої вартості.

Фінансові активи включаються до складу оборотних активів, за винятком строків погашення більше 12 місяців після дати балансу. Вони класифікуються як необоротні активи.

Знецінення фінансових активів - очікуваний кредитний збиток. Після первісного визнання фінансового активу Компанія розраховує та визнає очікуваний кредитний збиток для фінансових активів, які оцінюються за амортизованою вартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, що призводить до негайних звітних збитків у звіті про фінансові результати.

Оцінка очікуваних кредитних збитків відображає: (i) об'єктивну та зважену на ймовірність суму, визначену шляхом оцінки певного діапазону можливих результатів, (ii) часову вартість грошей та (iii) усю необхідну та підтверджену інформацію, що є доступною на звітну дату без надмірних витрат або зусиль, включаючи інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов.

Фінансові інструменти, які оцінюються за амортизованою вартістю, та контрактні активи відображаються в балансі за вирахуванням резерву на очікувані кредитні збитки. Як правило, методологія знецінення включає три етапи, які застосовуються залежно від того, чи відбулося значне зростання кредитного ризику фінансового інструменту з моменту первісного визнання.

Якщо станом на звітну дату кредитний ризик за фінансовим інструментом суттєво не зріс з моменту первісного визнання, то, Компанія оцінює резерв під збитки за таким фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює 12-місячним очікуваним кредитним

збиткам (Етап 1) враховуючи, що максимальний період дії кредитного ризику не може перевищувати строк погашення інструмента. Станом на кожну звітну дату Компанія оцінює резерв під збитки за фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії фінансового інструменту, якщо кредитний ризик за таким фінансовим інструментом значно зріс із моменту первісного визнання (Етап 2). Якщо Компанія визначить, що фінансовий актив є кредитно-знеціненим, цей актив переходить на Етап 3, а його резерв під збитки визначається як очікуваний кредитний збиток за весь строк.

Стосовно дебіторської заборгованості Компанія застосовує спрощений підхід, дозволений МСФЗ 9, який вимагає, щоб очікувані кредитні збитки за весь строк визнавалися на момент первісного визнання дебіторської заборгованості (Етап 2). Для виданих кредитів та грошових коштів та їх еквівалентів Компанія застосовує загальну модель знецінення на основі змін кредитної якості з моменту первісного визнання. Для позик на вимогу, очікувані кредитні збитки дорівнюють ефекту дисконтування суми заборгованості за кредитом.

Станом на звітну дату Компанія має три види фінансових активів, що підлягають під розрахунок очікуваних кредитних збитків:

- грошові кошти та їх еквіваленти;
- дебіторська заборгованість від реалізації товарів і послуг.

Компанія використовує різні підходи для аналізу очікуваних кредитних збитків, що пов'язані з фінансовими активами від пов'язаних сторін, значних клієнтів та інших клієнтів.

Для всіх суттєвих боржників та пов'язаних сторін розрахунок очікуваних кредитних збитків здійснюється на індивідуальній основі з урахуванням умов договору, очікуваного періоду погашення, внутрішньо оцінених кредитних ризиків для значних боржників на основі їх фінансових результатів та з урахуванням зовнішнього кредитного рейтингу, якщо такий є. Ставка очікуваних кредитних збитків розраховується як різниця між середньою дохідністю облігацій компанії з аналогічним кредитним ризиком (з поправкою на термін погашення) та, безризиковою ставкою та премією за ліквідність.

Для індивідуально незначних боржників Компанія розраховує очікувані кредитні збитки, використовуючи матрицю резервування, групуючи клієнтів за країною розташування. Ця матриця базується на історичних показниках дефолту боржників протягом очікуваного терміну погашення фінансової дебіторської заборгованості та коригується на прогнозні оцінки.

Товариство не визнає очікувані кредитні збитки за грошовими коштами та їх еквівалентами, якщо було визнано, що ефект від визнання таких збитків не є суттєвим на звітну дату.

Рекласифікація фінансових активів. Компанія здійснює рекласифікацію тоді й лише тоді, коли воно змінює свою бізнес-модель управління фінансовими активами. Рекласифікація відображається перспективно і відбувається з початку першого звітного періоду, який слідує після зміни бізнес-моделі. Товариство не змінювало свою бізнес-модель протягом поточного та порівняльного періоду і не проводило рекласифікації.

Модифікація фінансових активів. Компанія іноді переглядає або іншим чином змінює договірні умови фінансових активів. Компанія оцінює, чи є зміна договірних грошових потоків суттєвою, враховуючи, крім іншого, наступні фактори: зміна умов договору, які суттєво впливають на фінансові ризики, значні зміни процентної ставки, зміна валюти, нове забезпечення або підвищення кредитного ризику, що суттєво впливає на кредитний ризик, пов'язаний з активом, або істотне продовження кредиту, коли позичальник не зазнає фінансових труднощів.

Якщо змінені умови істотно відрізняються, права на грошові потоки від існуючого активу припиняються, і Компанія припиняє визнання первинного фінансового активу та визнає новий актив за справедливою вартістю.

Датою модифікації вважається дата первісного визнання для подальших цілей розрахунку знецінення, включаючи визначення того, чи відбулося значне збільшення кредитного ризику. Компанія також оцінює чи є договірні грошові потоки по новому фінансовому активу суто виплатами основної суми та процентів. Будь-яка різниця між балансовою вартістю початкового активу, визнання якого припиняється, та справедливою вартістю нового істотно зміненого активу визнається у складі прибутку або збитку.

У ситуації, коли перегляд було обумовлене фінансовими труднощами контрагента та неможливістю здійснити узгоджені платежі, Компанія порівнює оригінальні та переглянуті очікувані грошові потоки для оцінки того, чи істотно відрізняються ризики та вигоди від активу в результаті договірної модифікації. Якщо ризики та вигоди не змінюються, модифікований актив істотно не відрізняється від початкового активу, а зміна не призводить до припинення визнання. Компанія перераховує загальну балансову вартість шляхом дисконтування змінених потоків грошових коштів за контрактом за первісною ефективною процентною ставкою і визнає прибуток або збиток у складі прибутку або збитку.

Припинення визнання фінансових активів. Компанія припиняє визнання фінансового активу коли: (i) спливає строк дії договірних прав на грошові потоки від такого фінансового активу або (ii) Компанія в основному передає всі ризики та вигоди від володіння фінансовим активом або (iii) Компанія в основному не передає й не зберігає за собою всіх ризиків та вигод від володіння фінансовим активом, але не залишає за собою контроль над ними. Контроль залишається якщо одержувач не має практичну здатність продати актив

Списання фінансового активу також є подією, що призводить до припинення визнання. Фінансові активи списані повністю або частково, коли Компанія не має обґрунтованих очікувань щодо повернення цих активів.

Класифікація та подальша оцінка фінансових зобов'язань. Всі фінансові зобов'язання в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю, за винятком (i) похідних інструментів, фінансових зобов'язань, що утримуються для торгівлі, умовної компенсації, визнаної набувачем при об'єднанні бізнесу та інших фінансових зобов'язань, визначених як таких при первісному визнанні, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток та (ii) договорів фінансової гарантії та зобов'язань із надання позики за ставкою відсотка, нижчою від ринкової.

Припинення визнання фінансових зобов'язань. Компанія припиняє визнання фінансових зобов'язань тоді й лише тоді, коли воно погашається: тобто тоді, коли зобов'язання, передбачене договором, виконано або анульовано, або коли сплив термін його виконання.

Податок на прибуток. Витрати з податку на прибуток включають поточний податок і відстрочений податок. Поточний податок на прибуток у фінансовій звітності розраховується відповідно до українського законодавства, яке діє на звітну дату. Витрати з податку на прибуток визнаються у звіті про фінансові результати, крім випадків, коли вони визнаються у звіті про сукупний дохід або безпосередньо у складі капіталу, оскільки вони відносяться до операцій, що враховані у поточному або інших періодах у звіті про сукупний дохід або безпосередньо у складі капіталу.

Поточний податок - це сума, яку, як очікується, потрібно буде сплатити або відшкодувати у податкових органів щодо оподаткованого прибутку чи збитків поточного та попередніх періодів. Інші податки, крім податку на прибуток, показані як компонент операційних витрат.

Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом балансових зобов'язань відносно перенесених з минулих періодів податкових збитків та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів і зобов'язань та їх балансовою вартістю для цілей фінансової звітності. Відповідно до вилучення при початковому визнанні, відстрочені податки не визнаються у відношенні тимчасових різниць при початковому визнанні активу або зобов'язання в разі операції, що не є об'єднанням компаній, коли така операція при її початковому обліку не впливає ні на фінансову, ні на податковий прибуток. Відстрочений податок оцінюється за податковими ставками, які діють або плануються до введення в дію на звітну дату і які, як очікується, будуть застосовуватися в періодах, коли буде сторнована тимчасова різниця або використаний перенесений податковий збиток.

Відстрочені податкові активи, що віднімаються для оподаткування, і перенесені з попередніх періодів податкові збитки визнаються лише в тій мірі, в якій існує імовірність отримання оподаткованого прибутку, відносно якого можна буде реалізувати тимчасові різниці.

Витрати майбутніх періодів. Витрати майбутніх періодів обліковуються за первісною вартістю. Списання витрат майбутніх періодів на витрати періоду відображається рівномірно протягом періоду, в якому планується отримання пов'язаних з ними економічних вигод.

Запаси. Товарно-матеріальні запаси показані за первісною вартістю або чистою вартістю реалізації, залежно від того, яка з них нижча. Вартість запасів визначається за середньозваженим методом. Вартість готової продукції та незавершеного виробництва включає вартість сировини, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати і відповідні виробничі накладні витрати, розподілені на підставі нормальної виробничої потужності, але не включає витрат за позиковими коштами. Чиста вартість реалізації являє собою розрахункову ціну реалізації в ході нормального ведення бізнесу за вирахуванням розрахункових витрат на завершення роботи над активом та відповідних витрат на збут.

Дебіторська заборгованість з основної діяльності та інша дебіторська заборгованість. Дебіторська заборгованість з основної діяльності та інша дебіторська заборгованість спочатку обліковуються за справедливою вартістю, а надалі оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної відсоткової ставки за вирахуванням резерву на знецінення.

Передплати. Передплати обліковуються за первісною вартістю за вирахуванням резерву на знецінення. Якщо є свідчення того, що активи, товари або послуги, до яких відноситься передплата, не будуть отримані, балансова вартість передплати зменшується, а відповідний збиток від знецінення визнається у звіті про фінансові результати.

Видані векселі. Розрахунок за деякими продажами та закупівлями проводиться за допомогою векселів, які являють собою договірні боргові інструменти.

Продажі та закупівлі, розрахунок за якими планується провести векселями, обліковуються за розрахованою керівництвом справедливою вартістю, яка буде отримана або передана при негрошових розрахунках. Справедлива вартість визначається на підставі наявних ринкових даних.

Компанія випускає векселі в якості платіжних інструментів з фіксованою датою погашення. Постачальник може продавати їх на позабіржовому вторинному ринку. Випущені Компанією векселі обліковуються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Компанія також приймає векселі від своїх клієнтів (як їх власні векселі, так і випущені третіми сторонами) в розрахунок за дебіторською заборгованістю. Випущені клієнтами або третіми сторонами векселі обліковуються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної відсоткової ставки. Резерв на знецінення векселів

створюється у випадках, коли існує об'єктивне свідчення того, що Компанія не зможе отримати повну суму заборгованості відповідно до початкових умов. Сума резерву являє собою різницю між балансовою вартістю активу та приведеною вартістю майбутніх грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною відсотковою ставкою.

Грошові кошти та їх еквіваленти. Грошові кошти та їх еквіваленти включають гроші в касі, грошові кошти на банківських рахунках до вимоги та інші короткострокові високоліквідні інвестиції з початковим строком розміщення до трьох місяців. Суми, використання яких обмежене, виключені зі складу грошових коштів та їх еквівалентів. Суми, обмеження щодо яких не дозволяють обміняти їх або використовувати для розрахунку за зобов'язаннями протягом, щонайменше, дванадцяти місяців після звітної дати, включені до складу інших необоротних активів.

Акціонерний капітал. Звичайні акції класифіковані як капітал. Витрати, безпосередньо пов'язані з емісією нових акцій, враховуються в капіталі як зменшення суми надходжень за вирахуванням податків. Перевищення справедливої вартості отриманої винагороди над номінальною вартістю випущених акцій обліковується як емісійний дохід.

Дивіденди. Дивіденди визнаються як зобов'язання і вираховуються з капіталу на звітну дату, тільки якщо вони оголошені до або на звітну дату. Інформація про дивіденди розкривається у примітках до фінансової звітності, якщо вони запропоновані до звітної дати чи запропоновані або оголошені після звітної дати, але до затвердження фінансової звітності до випуску. Якщо зобов'язання з виплати дивідендів погашається більш, ніж через один рік після звітної дати, воно включається до складу довгострокових зобов'язань та оцінюється за наведеною вартістю майбутніх грошових потоків, які будуть потрібні для погашення зобов'язання з використанням відсоткової ставки (до оподаткування), що відбиває поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та ризики, притаманні зобов'язанню. Ефект первинного дисконтування дивідендів і подальша зміна дисконту враховуються безпосередньо в капіталі.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість. Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість визнається і спочатку оцінюється у відповідності з політикою обліку фінансових інструментів. Надалі інструменти з фіксованим терміном погашення переоцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективною відсотковою ставкою. Амортизована вартість розраховується з урахуванням витрат на проведення операції, а також усіх премій і дисконтів при розрахунку. Фінансові зобов'язання без фіксованого терміну погашення в подальшому обліковуються за справедливою вартістю.

Аванси. Аванси визнаються за первісно отриманими сумами.

Умовні активи і зобов'язання. Умовний актив не визнається у фінансовій звітності. Інформація про нього розкривається в тих випадках, коли існує ймовірність отримання економічних вигод від його використання. Умовні зобов'язання не визнаються у фінансовій звітності, крім випадків, коли існує ймовірність відтоку ресурсів, для того щоб розрахуватися за зобов'язаннями, і їх суму можна розрахувати з достатньою мірою точності. Інформація про умовні зобов'язання розкривається у фінансовій звітності, крім випадків, коли ймовірність відтоку ресурсів, які передбачають економічні вигоди, є незначною.

Винагороди працівникам. План зі встановленими виплатами. Компанія бере участь у державному пенсійному плані зі встановленими виплатами, який передбачає достроковий вихід на пенсію співробітників, що працюють на робочих місцях зі шкідливими та небезпечними для здоров'я умовами. Компанія також надає на певних умовах одноразові виплати при виході на пенсію. Зобов'язання, визнане в балансі у зв'язку

Продовження додатку В

з пенсійним планом зі встановленими виплатами, являє собою поточну вартість певного зобов'язання на звітну дату мінус корегування на невизнаний актуарний прибуток або збиток і вартість послуг минулих років. Зобов'язання за встановленими виплатами розраховується щорічно з використанням методу прогнозованої умовної одиниці. Поточна сума зобов'язання по пенсійному плану зі встановленими виплатами визначається шляхом дисконтування розрахункового майбутнього відпливу коштів із застосуванням відсоткових ставок за високоліквідними корпоративними облігаціями, деномінованими в тій же валюті, в якій здійснюються виплати, а термін погашення яких приблизно відповідає терміну даного зобов'язання. Актуарні прибуток і збитки, що виникають в результаті минулих коригувань та змін в актуарних припущеннях, відносяться на фінансовий результат протягом очікуваного середнього строку трудової діяльності працівників, що залишилися, якщо зазначені прибуток і збитки перевищують більше 10% від вартості активів плану або 10% від вартості зобов'язань за планом зі встановленими виплатами. Вартість послуг минулих років негайно відображається у звіті про фінансові результати, крім випадків, коли зміни пенсійного плану залежать від продовження трудової діяльності працівників протягом певного періоду часу (період, протягом якого виплати стануть гарантованими). У цьому випадку вартість послуг минулих років працівників амортизується за методом рівномірного списання протягом періоду, коли виплати стануть гарантованими.

Визнання доходів. Доходи оцінюються за справедливою вартістю отриманої винагороди або коштів, які повинні бути отримані за продані товари та надані послуги в ході звичайної діяльності Компанії. Виручка від реалізації відображається без ПДВ і знижок.

Компанія визнає виручку, коли (або в міру того, як) Компанія виконує контрактне зобов'язання шляхом передачі обіцяного товару або послуги (тобто актив) покупцеві. Актив передається, коли (або в міру того, як) покупець отримує контроль над таким активом. Контроль включає в себе здатність перешкоджати визначенню способу використання і отримання вигод від активу іншими організаціями. Вигодами від активу є потенційні грошові потоки (надходження або скорочення вибуття грошових коштів), які можуть бути отримані безпосередньо або побічно.

Виручка від продажу товарів (робіт, послуг) визнається Компанія, застосовуючи наступні п'ять кроків:

- 1) Ідентифікація договору
- 2) Ідентифікація контрактного зобов'язання
- 3) Визначення ціни угоди
- 4) Розподіл ціни угоди
- 5) Визнання виручки

Компанія має визначити в момент укладення договору, чи виконує воно контрактне зобов'язання протягом періоду або в певний момент часу. Для кожного контрактного зобов'язання, яке виконується протягом періоду, Компанія визнає виручку протягом періоду, оцінюючи ступінь повноти виконання контрактного зобов'язання. Компанія повинна вибрати метод оцінки ступеня виконання, який відповідає чітко сформульованій меті, яка б показала ефективність діяльності Компанії, тобто задоволення контрактного зобов'язання Товариства щодо передачі контролю товарів або послуг клієнту.

Якщо неможливо визначити ступінь виконання кожного контрактного зобов'язання, Компанія визнає виручку тільки в обсязі понесених витрат. Якщо контрактне зобов'язання не виконується протягом періоду, Товариство виконує

контрактне зобов'язання в певний момент часу. Товариство має визначити момент часу, протягом якого клієнт отримує контроль над об'єктом активом.

Відсотки визнаються в тому звітному періоді, до якого вони належать, методом ефективної ставки відсотка виходячи з бази їх нарахування та строку використання відповідних активів.

Дивіденди визнаються в періоді виникнення права на їх отримання.

Податок на додану вартість. ПДВ розраховується за двома ставками: 20% стягується при поставках товарів чи послуг на території України, включаючи поставки без оплати, та імпорту товарів в Україну (якщо такі поставки прямо не звільнені від ПДВ); 0% застосовується при експорті товарів та відповідних послуг. Вихідний ПДВ при продажу товарів і послуг враховується в момент отримання товарів чи послуг клієнтом або в момент надходження платежу від клієнта, в залежності від того, що відбулося раніше. Вхідний ПДВ враховується таким чином: право на кредит по вхідному ПДВ при закупівлях виникає в момент отримання накладної з ПДВ, яка видається в момент надходження оплати постачальнику або в момент отримання товарів чи послуг, в залежності від того що відбувається раніше, або право на кредит по вхідному ПДВ виникає в момент сплати податку.

ПДВ з продажу та закупівель визнається в балансі згорнуто і показується як актив або зобов'язання в сумі, відображеній у деклараціях з ПДВ.

Визнання витрат. Витрати враховуються за методом нарахування. На рахунках «Собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг» ведеться облік виробничої собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг. Адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати та інші витрати не включаються до складу виробничої собівартості готової та реалізованої продукції, а тому інформація про такі витрати узагальнюється на рахунках обліку витрат звітного періоду - "Адміністративні витрати", "Витрати на збут", "Інші операційні витрати", «Інші витрати».

Фінансові витрати. Фінансові витрати включають відсоткові витрати за позиковими коштами, збиток від виникнення фінансових інструментів, зміна дисконту за фінансовими інструментами та збитки від курсової різниці. Всі відсоткові та інші витрати за позиковими коштами відносяться на витрати з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

5. Застосування нових стандартів

При складанні фінансової звітності Компанії враховувало вплив наступних нових стандартів, випущених Комітетом з Міжнародних стандартів фінансової звітності та Комітетом з інтерпретацій Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - «КМСФЗ»), які вступили в дію та відносяться до фінансової звітності Компанія для річних періодів, що розпочинаються з 1 січня 2018 року:

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» дата випуску - липень 2014р. застосовуються до річних періодів, які починаються з 01.01.2018р. Стандарт змінює класифікацію та оцінку фінансових активів. Класифікація фінансових активів залежить від застосовуваної в компанії бізнес-моделі управління ризиками та характеристик грошових потоків, передбачених договором. Оцінка можлива за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю, а також стандарт вводить нову категорію оцінки – оцінка за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД). Облік за СВІСД допускається щодо наявних фінансових активів у рамках бізнес-моделі, цілі якої досягаються за рахунок отримання передбачених договором потоків грошових коштів, так і продажу фінансових активів.

Вбудовані похідні фінансові інструменти більше не відокремлюються від основного договору за фінансовим активом.

Нова модель знецінення ґрунтується на очікувані збитки за кредитом і застосовується щодо боргових інструментів, які оцінюються за амортизованою вартістю або справедливою вартістю через інший сукупний дохід, дебіторської заборгованості по оренді, активів за договором і певних письмових зобов'язань з надання позик і договорами фінансової гарантії.

Створення резерву або під 12-місячні очікувані кредитні збитки, або під очікувані кредитні збитки за весь термін є обов'язковим для всіх ризиків, на які поширюються вимоги МСФЗ 9 щодо знецінення.

Поправки до МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: Розкриття інформації» вносять значні додаткові вимоги до розкриття інформації при застосуванні МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».

Аналіз впливу нового стандарту МСФЗ 9 на фінансову звітність Компанії

Найменування	31 грудня 2017р.	Ефект застосування	01 січня 2018р.
Відстрочені податкові активи	7 947	10 499	18 446
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	5 901 152	-58 329	5 842 823
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 356 900	-47 830	2 309 070

МСФЗ 15 «Виручка за договорами з покупцями» дата випуску - травень 2014р. застосовуються до річних періодів, які починаються з 01.01.2018р.

Поправки містять роз'яснення в наступних областях:

- виявлення обов'язків до виконання;
- порівняння винагороди власника і агента; і
- керівництво по застосуванню ліцензування.

Ключовий момент стандарту визначає величину виручки у розмірі очікуваної плати за переданий товар або надану послугу. З введенням стандарту виручка від сервісного договору буде ділитися на два компонента: виручка від продажу активу (визначається за справедливою вартістю) і власне виручка від надання послуг, яка буде визнаватися в розмірі меншому, ніж обумовлено в договорі, якраз на суму виділеного компонента.

Поправки містять додаткові практичні прийоми для компаній, які переходять до застосування МСФЗ 15, щодо (i) змін в договорі, які були внесені до початка самого раннього з представлених періодів; і (ii) договорів, які були виконані на початок самого раннього з представлених періодів.

Поправки діють для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2018 року або пізніше, з можливістю дострокового застосування.

Наступний стандарт відноситься до існуючих стандартів, який не набрав чинності для фінансових періодів, що починаються з 01 січня 2018 року або після цієї дати, та які Компанія не застосувало достроково:

МСФЗ 16 «Оренда»: дата випуску - січень 2016р., застосовується до річних періодів, які починаються з 01.01.2019р.

Новий стандарт представив єдину модель ідентифікації договорів оренди та порядку їх обліку в фінансовій звітності як орендарів, так і орендодавців. Він замінює МСБО 17 «Оренда» і пов'язані з ним керівництва по його інтерпретації.

Продовження додатку В

МСФЗ 16 використовує контрольну модель для виявлення оренди, проводячи розмежування між орендою і договором про надання послуг на підставі наявності або відсутності виявленого активу під контролем клієнта.

Введено значні зміни в бухгалтерський облік з боку орендаря, з усуненням відмінності між операційною та фінансовою орендою і визнанням активів і зобов'язань по відношенню до всіх договорів оренди (за винятком обмеженого ряду випадків короткострокової оренди і оренди активів з низькою вартістю)

При цьому, стандарт не містить значних змін вимог до бухгалтерського обліку з боку орендодавця.

Компаніям необхідно буде враховувати вплив змін, що були внесені цим стандартом, напříklad, на інформаційні системи та системи внутрішнього контролю.

Стандарт вступає в силу для періодів, що починаються 1 січня 2019 року або пізніше, при цьому, застосування до цієї дати дозволено для компаній, які також застосовують МСФЗ 15 «Виручка за договорами з покупцями».

Наразі керівництво проводить аналіз впливу МСФЗ 16 на фінансову звітність товариства.

6. Розкриття інформації до статей фінансової звітності

АКТИВИ 8 503 198 (тис.грн)

Дебіторська заборгованість по основній діяльності і іншій дебіторській заборгованість 5 664 779 (тис.грн):

Грошові кошти та їх еквіваленти 27 866 (тис.грн)

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Довгострокові 240 831 (тис.грн)*

Поточні 4 511 850 (тис.грн)

Дивіденди до виплати 2 248 (тис.грн)

НЕОБОРОТНІ АКТИВИ

Продовження додатку В

Інформація про рух основних засобів за 2018 р.

(тис.грн)

Групи основних засобів	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
	первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
Земельні ділянки	171	-	-	-	-	-	-	-	-	-	171	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	646 313	236 901	48 913	-	-	5 984	5 984	44 573	-	-	689 242	275 490
Машини та обладнання	556 133	207 435	114 532	-	-	8 656	8 656	58 821	160	-	662 169	257 600
Транспортні засоби	53 929	19 884	12 979	-	-	1 107	1 107	6 643	5	-	65 806	25 420
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	11 070	4 210	9 998	-	-	249	124	1 880	(165)	-	20 654	5 966
Багаторічні насадження	38	29	-	-	-	-	-	7	-	-	38	36
Малоцінні необоротні матеріальні активи	-	-	1 204	-	-	736	736	1 204	7 853	7 853	8 321	8 321
Разом	1 267 654	468 459	187 626	-	-	16 732	16 607	113 128	7 853	7 853	1 446 401	572 833

Продовження додатку В

Інформація про рух основних засобів за 2017 р.

(тис.грн)

Групи основних засобів	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
	первісна (переоцінена) вартість	знос		первісної (переоціненої) вартості	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос		первісної (переоціненої) вартості	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
Земельні ділянки	171	-	-	-	-	-	-	-	-	-	171	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	599 759	191 805	47 231	-	-	677	535	45 631	-	-	646 313	236 901
Машини та обладнання	363 037	177 113	206 797	-	-	13 701	13 662	43 984	-	-	556 133	207 435
Транспортні засоби	37 036	15 738	17 824	-	-	931	931	5 077	-	-	53 929	19 884
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	6 872	3 256	4 289	-	-	91	77	1 031	-	-	11 070	4 210
Багаторічні насадження	38	22	-	-	-	4	-	7	-	-	38	29
Інші основні засоби	398 890	-	2 598	-	-	323	323	2 598	(401 165)	(2 275)	-	-
Бібліотечні фонди	9	9	-	-	-	5	5	-	(4)	(4)	-	-
Разом	1 405 812	387 943	278 739	-	-	15 728	15 533	98 328	(401 169)	(2 279)	1 267 654	468 459

Товарно-матеріальні запаси

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Сировина і матеріали	428 362	324 805
Паливо	17 013	2 009
Тара і тарні матеріали	1 643	271
Будівельні матеріали	7 486	-
Запасні частини	3 282	3 653
Малоцінні та швидкозношувані предмети	405	3 818
Незавершене виробництво	59 692	63 455
Готова продукція	32 641	85 857
Товари	640 698	909
Разом	1 191 222	484 777

На 31 грудня 2018 року Компанія визнала знецінення товарно-матеріальних запасів в сумі 6 463 тис.грн. (на 31 грудня 2017 року – 1 781 тис.грн.).

Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Дебіторська заборгованість по основній діяльності	5 457 458	5 901 290
Мінус резерв на знецінення дебіторської заборгованості по основній діяльності	(58 246)	(138)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	226 183	116 824
Інша дебіторська заборгованість	30 418	2 569
Мінус резерв на знецінення іншої дебіторської заборгованості	(1 558)	-
Всього фінансової дебіторської заборгованості	5 654 255	6 020 545
Аванси, видані постачальникам	10 943	19 566
Мінус резерв на знецінення авансів, виданих постачальникам	(419)	(419)
Всього дебіторській заборгованості по основній діяльності і іншій дебіторській заборгованості	5 664 779	6 039 692

Справедлива вартість фінансової дебіторської заборгованості станом на 31 грудня 2018 року та 31 грудня 2017 року приблизно дорівнює її балансовій вартості на відповідну дату.

У сумі резерву на знецінення дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості відбулися наступні зміни:

Найменування	2018 р.	2017 р.
коригування вхідного залишку	(58 329)	-
Резерв на знецінення на 1 січня	(58 886)	(557)
Резерв на знецінення впродовж року	(1 559)	(21)
Дебіторська заборгованість, списана	19	21

Продовження додатку В

Найменування	2018 р.	2017 р.
впродовж періоду як неповоротна		
Сторно невикористаних сум	203	-
Резерв на знецінення на 31 грудня	(60 223)	(557)

Аналіз кредитної якості фінансової дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості представлений нижче:

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Всього дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інша поточна заборгованість	5 428 072	5 903 721
у т. ч. за строками непогашення до 12 місяців	5 178 811	5 581 008
- від 12 до 18 місяців	236 510	281 882
- від 18 до 36 місяців	9 989	40 831

Грошові кошти та їх еквіваленти.

За даними синтетичного та аналітичного обліку грошові кошти представлені грошовими коштами в національній та іноземній валюті на розрахункових рахунках на суму 27 866 тис. грн. у тому числі:

- в національній валюті – 8 528 тис. грн.

- в іноземній валюті – 19 336 тис. грн.

Структура грошових коштів наведена у наступній таблиці:

Найменування статті	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Рахунки в банках	27 866	9 019
Всього:	27 866	9 019

Усі залишки на банківських рахунках не прострочені та не знецінені.

ПАССИВ

Власний капітал.

На початок 2018 року відбулося коригування вступного сальдо нерозподіленого прибутку на суму (47 830,0) тис.грн., у зв'язку з нарахуванням резерва під очікувані кредитні збитки до фінансової дебіторської заборгованості, у сумі (58 329,0) тис.грн., та нарахованих відстрочених податкових активів у сумі 10 499,0 тис.грн.

З урахуванням коригування вартість нерозподіленого прибутку на початок 2018 року становила 2 309 070,0 тис.грн.

Найменування	01 січня 2018р.	31 грудня 2017р.
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 309 070	2 356 900

Продовження додатку В

При складанні фінансової звітності за 2018 рік ПРАТ "ЗАПОРІЖКОКС" проведено коригування вступного сальдо Балансу у зв'язку зі зміною підходу в відображенні індексації зареєстрованого капіталу на ефект гіперінфляції шляхом перенесення в іншу статтю:

Назва статті	На 01 січня 2018 року		
	було	стало	зміни
Капітал у дооцінках	315 611	227 840	(87 771)
Додатковий капітал	-	87 771	87 771

Власний капітал включає наступні види капіталу:

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Зареєстрований капітал	1 193	1 193
Капітал у дооцінках	195 853	315 611
Додатковий капітал	87 771	-
Резервний капітал	12 366	12 366
Нерозподілений прибуток/непокріті збитки	3 451 086	2 356 900
Всього власний капітал	3 748 269	2 686 070

Станом на 31 грудня 2018 року та 31 грудня 2017 року загальна кількість випущених акцій становить 119 325 280 акцій, номінальною вартістю 0,01 гривні за акцію. Балансова вартість статутного капіталу станом на 31 грудня 2018 року складає 1 193 тис. грн. (на 31 грудня 2017 року 1 193 тис. грн.).

У 2018 році рішення про виплату дивідендів акціонерам Загальними зборами акціонерів Компанії не приймалося.

Інші резерви

Найменування	Переоцінка основних засобів та НКС	Переоцінка інших активів	Всього
На 1 січня 2017 р.	258 210		258 210
Перенесення амортизації, за вирахуванням податку	(30 370)	-	(30 370)
На 31 грудня 2017р.	227 840	-	227 840
Перенесення амортизації, за вирахуванням податку	(23 732)	-	(23 732)
Знецінення раніше дооцінених об'єктів	-	(8 255)	(8 255)
На 31 грудня 2018 р.	204 108	(8 255)	195 853

Зобов'язання з пенсійного забезпечення

Суми, визнані в балансі, визначені наступним чином:

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017р.
Поточна вартість зобов'язань по нефінансованому плану зі встановленими виплатами	236 635	219 912
Зобов'язання в балансі	236 635	219 912

Зміни в сумі зобов'язань за планом зі встановленими виплатами протягом року були наступними:

Найменування	2018 р.	2017 р.
На 1 січня	219 912	178 209
Вартість поточних послуг	5 706	4 421
Витрати по відсотках	26 809	24 339
Виплачені винагороди	(22 562)	(18 382)
Вартість послуг минулих періодів	(3 297)	(34 345)
На 31 грудня	236 635	219 912

У звіті про фінансові результати визнані такі суми:

Найменування	2018 р.	2017 р.
Вартість поточних послуг	5 706	4 421
Витрати по відсотках	26 809	24 339
Визнана вартість послуг минулих періодів	(3 297)	(34 345)
Актuarні збитки/ (прибуток), визнані впродовж року	-	-
Всього	29 218	(5 585)

Зміни в поточній вартості зобов'язання, визнаного в балансі, були наступними:

Найменування	2018 р.	2017 р.
На 1 січня	219 912	178 209
Чиста витрата, визнана в звіті про фінансові результати	29 218	(5 585)
Пенсії виплачені	(22 562)	(18 382)
Переоцінка зобов'язання плану з встановленими виплатами, визнана в складі інших сукупних витрат/(доходу)	10 067	65 670
На 31 грудня	236 635	219 912

Основні застосовані актуарні припущення приведені нижче:

Найменування	2018 р.	2017 р.
Номінальна ставка дисконту	14,03%	12,85%
Номінальне збільшення заробітної плати	10,00%	10,00%
Плинність персоналу	13,00%	11,00%
Інфляція	6,23%	5,00%

Довгострокові та поточні зобов'язання і забезпечення.

Відбулося коригування вступного сальдо Відстрочених податкових зобов'язань на суму резерва під очікувані кредитні збитки до дебіторської заборгованості по основній діяльності, розрахованого згідно МСФЗ 9:

Найменування	1 січня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Відстрочені податкові зобов'язання	18 446	7 947

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість, та забезпечення

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Пенсійні зобов'язання	236 635	219 912
Інші довгострокові зобов'язання	4 196	-
Всього довгострокової кредиторської заборгованості	240 831	219 912
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1 182	957
Кредиторська заборгованість по основній діяльності	3 744 831	4 238 190
Кредиторська заборгованість за основні засоби	185 491	59 321
Інша кредиторська заборгованість	474 291	843 270
Передоплати, отримані від замовників	9 360	8 447
Нарахована заробітна плата	8 397	8 489
Податки на заробітну плату і внески до фондів соціального страхування	2 190	2 265
Інші податки до сплати	66 241	156 103
Кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	2 248	2 248
Поточні забезпечення	19 867	20 351
Всього поточної кредиторської заборгованості за основною діяльністю, іншою кредиторською заборгованістю, та поточними забезпеченнями	4 514 098	5 339 641

Витрати від операційної та іншої діяльності. Витрати на Товаристві поділяються на собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, інші витрати.

До адміністративних витрат відносяться витрати, направлені на обслуговування та управління підприємством.

Витрати на збут включають такі витрати, що пов'язані з реалізацією (збутом) продукції.

Фінансові витрати включають відсоткові витрати за позиковими коштами, збиток від виникнення фінансових інструментів, зміна дисконту за фінансовими. Всі відсоткові та інші витрати за позиковими коштами відносяться на витрати з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Довгострокові та поточні зобов'язання і забезпечення.

Відбулося коригування вступного сальдо Відстрочених податкових зобов'язань на суму резерва під очікувані кредитні збитки до дебіторської заборгованості по основній діяльності, розрахованого згідно МСФЗ 9:

Найменування	1 січня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Відстрочені податкові зобов'язання	18 446	7 947

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість, та забезпечення

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Пенсійні зобов'язання	236 635	219 912
Інші довгострокові зобов'язання	4 196	-
Всього довгострокової кредиторської заборгованості	240 831	219 912
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1 182	957
Кредиторська заборгованість по основній діяльності	3 744 831	4 238 190
Кредиторська заборгованість за основні засоби	185 491	59 321
Інша кредиторська заборгованість	474 291	843 270
Передоплати, отримані від замовників	9 360	8 447
Нарахована заробітна плата	8 397	8 489
Податки на заробітну плату і внески до фондів соціального страхування	2 190	2 265
Інші податки до сплати	66 241	156 103
Кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	2 248	2 248
Поточні забезпечення	19 867	20 351
Всього поточної кредиторської заборгованості за основною діяльністю, іншою кредиторською заборгованістю, та поточними забезпеченнями	4 514 098	5 339 641

Витрати від операційної та іншої діяльності. Витрати на Товаристві поділяються на собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, інші витрати.

До адміністративних витрат відносяться витрати, направлені на обслуговування та управління підприємством.

Витрати на збут включають такі витрати, що пов'язані з реалізацією (збутом) продукції.

Фінансові витрати включають відсоткові витрати за позиковими коштами, збиток від виникнення фінансових інструментів, зміна дисконту за фінансовими. Всі відсоткові та інші витрати за позиковими коштами відносяться на витрати з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Продовження додатку В

7. Операції з пов'язаними сторонами

Для цілей даної фінансової звітності сторони вважаються пов'язаними, якщо одна сторона контролює іншу, знаходиться під спільним контролем з нею або може мати значний вплив на іншу сторону при прийнятті фінансових чи операційних рішень. При аналізі кожного випадку відносин, що можуть являти собою відносини між пов'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі.

Нижче описано характер відносин між тими пов'язаними сторонами, з якими Товариство здійснювало значні операції або має значні залишки станом на 31 грудня 2018 року та 31 грудня 2017 року:

Найменування	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Дебіторська заборгованість, у т.ч.:	5 299 253	5 812 109
Довгострокова	1 297	-
Поточна	5 297 956	5 812 109
Поточні зобов'язання, у т.ч.:	3 005 321	3 465 897
Кредиторська заборгованість за основною діяльністю	3 001 335	3 457 303
Аванси, отримані від клієнтів	673	5 299
Інші поточні зобов'язання	3 313	3 295

Найменування	2018 рік	2017 рік
ДОХІД без ПДВ	10 093 722	8 648 501
ЗАКУПВЛІ без ПДВ	4 980 908	4 567 023

8. Події після звітної дати

Після дати балансу не було подій, які могли суттєво вплинути на величину власного капіталу Компанії.

Директор фінансовий

Головний бухгалтер

О.В. Лижина

М.Б. Клюка

**Декларація
академічної доброчесності**

здобувача вищої освіти ЗНУ

Я, Ніценко Віталій Олександрович, магістр 2 курсу, денної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, адреса електронної пошти nitsenko27@gmail.com, підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему Фінансовий механізм забезпечення життєздатності ПрАТ «Запоріжжкокс» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що – визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям *академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою* Інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ Ніценко В.О.

Дата _____ Підпис _____ Горбунова А.В.